

 **AccessBank**
Sizin Yerli Avrupa Bankınız



İLLİK
HESABAT
2012



BAKIDAN KƏNAR FİLİALLAR ŞƏBƏKƏSİ

BAKI FİLİALLARI

- Baş Ofis və Mərkəzi Filial – Ə.Quliyev küç., 137
- 20 Yanvar - A. Mustafayev küç., 1c
- Azadlıq – Azadlıq prospekti, 97
- Babək – Babək prospekti, 76c
- Badamdar – Badamdar şosesi, 34
- Bakıxanov – M. Fətəliyev küç., 70
- Bül-Bül – Bül-Bül prospekti, 33
- Binəqədi – Ş. Məmmədova küç., 91
- Elmlər Akademiyası – İnşaatçılar prospekti, 4a
- Həzi Aslanov – M. Hadi küç., 29/45
- Xalqlar Dostluğu – Q. Qarayev prospekti, üzbeüz bina 126
- Natavan – Tbilisi prospekti, 3
- Səbail – R. Rza küç., 15

BAKIDAN KƏNAR FİLİALLAR

- Ağcabədi - H.Aslanov küç, 17
- Berdə – İ. Qayıbov küç., 8 A
- Gəncə – Abbaszadə küç., 32
- Gəncə, Nizami Filialı – Xətai pr., 110
- Qazax – H. Əliyev pr.
- Göyçay – H. Əliyev pr., 96
- Quba – H. Əliyev pr., 196 A
- İmişli – H. Əliyev pr., 144
- İsmayilli – H. Əliyev pr., 100
- Cəlilabad – H. Əliyev pr.
- Xaçmaz – N. Nərimanov pr., 215
- Xırdalan – H. Z. Tağıyev küç., 27 məh.
- Lənkəran – H. Aslanov pr.
- Lökbatan – N.Nərimanov küç., 2C
- Mərdəkan – S. Yesenin küç., 2 A
- Maştağa – 20A, H. Heybatov küç.
- Mingəçevir – Ü. Hacıbəyov küç., 98a
- Salyan – Y. Qasımov küç.
- Şəmkir – H. Aslanov küç., 24
- Şəki – M. Ə. Rəsulzadə küç., 17
- Şirvan – H. Əliyev pr., 1T
- Sumqayıt – 9-cu mkr., Ş. Bədəlbeyli küç., 50 A
- Sumqayıt, Sülh Filialı – 1-ci mkr., Sülh küç., 9/11
- Zaqatala – F. Əmirov küç., 29/1

FİLİALLAR ŞƏBƏKƏSİ - ABŞERON



FİLİALLAR ŞƏBƏKƏSİ - BAKI



Bizim Səhmdarlar

 **Access Holding**
MICROFINANCE AG

Black
Sea
Trade &
Development
Bank

 **European Bank**
for Reconstruction and
Development

 **IFC**
INTERNATIONAL FINANCE CORPORATION
Providing capital for progress

KFW

 **LFS**
FINANCIAL SYSTEMS

Mündəricat

Əsas maliyyə göstəriciləri	2
Missiya	3
Sədrin hesabatı	4
İdarə Heyəti sədrinin hesabatı	5
Səhmdarlar	6
AccessBank-ın tarixi	8
Biznes icmalı	
Azərbaycan haqqında ümumi məlumat	11
Maliyyə nəticələri haqqında hesabat	12
Kredit portfelinin inkişafı	13
Biznes bankçılığı	14
Pərakəndə bankçılıq və əməliyyatlar	18
Təkrar maliyyələşdirmə	21
Riskin idarəedilməsi	22
Ümumi perspektiv haqqında	24
Korporativ idarəetmə, təşkilati məsələlər və işçi heyəti	26
Sosial, ətraf mühit və korporativ etika məsuliyyəti	30
Auditorun hesabatı	33

2012 ƏSAS MALİYYƏ GÖSTƏRİCİLƏRİ

CƏMİ AKTİVLƏR
656 milyon
ABŞ dolları

2011-ci ildən etibarən
35% artım

KREDİT PORTFELİ
ÜZRƏ CƏMİ DƏYƏR

525 milyon
ABŞ dolları

2011-ci ildən etibarən
39% artım

MİKROKREDİT
PORTFELİ
240 milyon
ABŞ dolları

2011-ci ildən etibarən
31% artım

KİÇİK VƏ ORTA
BİZNES ÜZRƏ PORTFEL
223 milyon
ABŞ dolları

2011-ci ildən etibarən
44% artım

PƏRAKƏNDƏ
KREDİT PORTFELİ
53 milyon
ABŞ dolları

2011-ci ildən etibarən
65% artım

VERGİDƏN
ƏNVƏLKİ MƏNFƏƏT
25.9 milyon
ABŞ dolları

2011-ci ildən etibarən
14% artım

RİSKLİ
PORTFEL
(>30 GÜN)
0.63%

KAPİTALIN
ADEKVATLIĞI
23.5%

KAPİTALIN ORTA
GƏLİRLİLİYİ
(ROAE)
18.6%

XALIS
MƏNFƏƏT
20.2 milyon
ABŞ dolları

AccessBank-ın missiyası Azərbaycanda fəaliyyət göstərən mikro və kiçik bizneslər, eləcə də aşağı və orta gəlirli ailələrə maliyyə xidmətləri göstərməkdən ibarətdir.

Öz işinə məsuliyyətlə yanaşan AccessBank müştərilərin tələbatına uyğun olaraq tam çeşidli maliyyə xidmətləri göstərir, o cümlədən, kredit məhsulları, cari və əmanət hesabları üzrə xidmətlər, pul köçürmələri və ödəniş xidmətləri, plastik kart və ticarətin maliyyələşdirilməsi üzrə xidmətlər təklif edir. Bu xidmətlərin göstərilməsi zamanı AccessBank məsuliyyət, səmərəlilik, şəffaflıq, müştəri məmnunluğu, dəqiqlik və insan resurslarının inkişaf etdirilməsi prinsiplərinə söykənərək öz işində ən yüksək bank standartlarını tətbiq edir.

AccessBank mikro və kiçik biznes fəaliyyətinə xüsusi diqqət yetirir, çünki bu sahə Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı və şaxələndirilməsi baxımından vacib əhəmiyyət daşıyır. Mikro və kiçik bizneslərin əksəriyyəti mənfəətlə işləyir və çevik fəaliyyət nəticəsində iqtisadi zərbələrin öhdəsindən gəlir, lakin bununla belə, müvafiq maliyyə xidmətlərinə çıxış olmadığından biznes fəaliyyətinin genişləndirilməsi məhdudlaşır. AccessBank da məhz bu çatışmazlığı

aradan qaldırmaq üçün yaranmışdır, yəni ki: məqsəd mikro və kiçik biznes sahələrində fəaliyyət göstərənlərə, o cümlədən bu sahənin bir hissəsi hesab edilən ev təsərrüfatlarına müvafiq xidmətlər göstərmək və daha əhatəli maliyyə sistemi yaratmaqdan ibarətdir. Məhz bu sahəyə xidmət etmək üçün yaradılmış məhsullar və riskin idarəedilməsi texnologiyası, banka öz işini səmərəli yerinə yetirməyə və mənfəətlə işləməyə imkan verir ki, bu da öz növbəsində bankın uzunmüddətli sabitliyini, genişlənməsini və maksimum təsirə malik olmasını təmin edir.

AccessBank-ın səhmdarları uzunmüddətli inkişaf prinsipinə söykənərək qısa müddət ərzində mənfəət əldə edilməsini deyil, fəaliyyət dairəsinin genişlənməsinə daha çox diqqət yetirir. AccessBank öz müştərilərinə yüksək səviyyədə xidmət göstərmək və daima genişlənmək məqsədi ilə öz gənc və yüksək perspektivli işçi heyətinin potensialının artırılması istiqamətində investisiyalar edir.

Sədrin hesabatı



2012-ci il bir çox cəhətlərinə görə dünya iqtisadiyyatı üçün mürəkkəb il olub. Maliyyə gərginliyi və istehlakçı etimadının zəifləməsi Avropanı tənəzzülə aparıb, ABŞ iqtisadiyyatı isə hələ də böhrandan sonrakı bərpa mərhələsini yaşayır və dövlət borcu yüksək həddə qalmaqda davam edir. Bu cür qlobal iqtisadi mühit bir çox MDB ölkələrinə mənfi təsir göstərmişdir. Həmin ölkələrdəki bank sektorları birləşir və bir çox banklarda zəif artım müşahidə edilir.

Bununla belə, hökumətin və Mərkəzi Bankın uğurlu səyləri sayəsində 2012-ci ildə qlobal iqtisadi böhranın Azərbaycana mənfi təsiri minimal səviyyədə qalıb. Neft hasilatının mühüm azalmasına baxmayaraq, qeyri-neft sektorunda artım yüksək olub, illik inflyasiya səviyyəsi aşağı düşüb, Azərbaycan manatı isə sabit qalıb. Mərkəzi Bank Bazel III standartlarına uyğun tədbirlər görməklə və yeni kapital tələbləri təqdim etməklə bank sektorunu gücləndirmək yönündə öz səylərini davam etdirir.

Mikromaliyyə sahəsində qabaqcıl təcrübə modeli və etibarlı tərəfdaş

Bu cür fəaliyyət mühiti mikromaliyyə sahəsinin, xüsusən də AccessBank-ın uğuruna böyük töhfə verib. Bu gün bütün ölkə üzrə fəaliyyət göstərən 30-dan artıq mikromaliyyə institutunun 469,000 fəal borcalanı, 811 milyon ABŞ dolları həcmində qalıq portfelə malikdir.

AccessBank qeyd-şərtsiz bazar lideridir. Ödənilməmiş borcların təxminən 30%-i Bankın portfelinədir. Ən mühümü isə budur ki, məsul və şəffaf bankçılıq təcrübəsini rəhbər tutan AccessBank öz müştəriləri üçün etibarlı tərəfdaş olaraq, ölkənin mikromaliyyəyə keçmə sahəsinin təkanverici qüvvəsinə və qabaqcıl təcrübə modelinə çevrilib.

Yeni biznes və iş yerlərinin yaradılması istiqamətində atılan addımlar

Öz fəaliyyətinin ilk 10 ilini başa vuran AccessBank əhəmiyyətli artıma nail olmuşdur, belə ki, aktivlərin ümumi cəmi 656 milyon ABŞ dolları təşkil etmiş, bankın geniş filial şəbəkəsi vasitəsi ilə müxtəlif sahələrdə, o cümlədən istehsal, xidmət, inşaat və kənd təsərrüfatı sahələrində çalışan 120,000 nəfərdən çox müştəriyə kreditlər verməklə kredit portfeli 500 milyon ABŞ dollarını keçmişdir. Həmin kreditlər sayəsində AccessBank Azərbaycan iqtisadiyyatının şaxələndirilməsinə, yeni biznes və iş yerlərinin yaradılmasına mühüm töhfələr vermişdir. Son illər nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən Banka verilən reyting onun uğurunun ən bariz göstəricisidir. Hal-hazırda AccessBank Azərbaycanda ən yüksək reytingli bank hesab olunur.

AccessBank-ın idarə heyəti və əməkdaşları bu nailiyyətlərdən qürur duya bilər. Mən təkcə 2012-ci ildə deyil, bütünlüklə 10 illik fəaliyyət dövrü ərzində bankın əldə etdiyi nəticələrə və öz işlərində nümayiş etdirdikləri sadıqlıya görə AccessBank-ın rəhbərliyinə və işçi heyətinə öz minnətdarlığımı bildirirəm.

Orhan Aytemiz
Müşahidə Şurasının Sədri



İdarə heyəti sədrinin hesabatı

2012-ci ildə Azərbaycanın bank sektoru sürətlə inkişaf edib. Əmanət bazasının artması sayəsində bütün əsas biznes sahələri üzrə kreditləşmənin həcmi yüksəlib. Eyni zamanda, banklar müasir bankçılıq texnologiyalarının tətbiqinə daha çox diqqət yetirərək inkişaf etmiş bazar standartlarının tətbiq edilməsi istiqamətində fəaliyyət göstərirlər. Bu mühitdə fəaliyyət göstərən hər hansı bank üçün əsas amillər aydın strateji məqsədin olması, inkişafı idarə etmək qabiliyyəti, müasir bankçılıq texnologiyasına investisiya yatırılması və eləcə də müştərilərə uzunmüddətli perspektivdə xidmət göstərilməsi ilə bağlıdır. AccessBank olaraq, biz də bu istiqamətdə fəaliyyət göstəririk.

Bütün biznes seqmentləri üzrə dinamik inkişaf

2012-ci ildə əsas müştəri seqmentləri üzrə AccessBank dinamik inkişafını davam etdirib. Bankın verdiyi mikro, kiçik və orta biznes kreditləri, eləcə də əməkhaqqı alan fiziki şəxslərə verdiyi kreditlər də əhəmiyyətli dərəcədə artmışdır. Mikro, kiçik və orta biznes seqmenti üzrə təxminən 30,000 yeni müştəri cəlb edilmişdir ki, bu da bizim geniş müştəri bazamız üzrə əhəmiyyətli artım hesab olunur. Eyni zamanda, biz kredit portfelinin yüksək keyfiyyətini qoruyub saxlamağa nail olmuşuq. Bu, böyük nailiyyətdir, çünki yüksək kreditləşmə həcmi əhalinin bir hissəsində borclanma səviyyəsinin artmasına və kreditlərin sayının çoxalmasına səbəb olmuşdur. Bank möhkəm bankçılıq prinsiplərinə ciddi riayət etməklə və risk idarəçiliyini təkmilləşdirməklə bu çətinliyin öhdəsindən bacarıqla gəlib.

Məhsul çeşidlərinin genişləndirilməsi

Biznesin həcmindəki artımdan əlavə, 2012-ci ildə Bank müştərilərə çoxsaylı məhsullar təklif etmək məqsədi ilə öz məhsul çeşidlərini genişləndirməkdə davam edib. Biz kredit kartlarının işlənilməsi üçün hazırlanmasını başa çatdırmışdıq və hal-hazırda müştərilərimiz kredit kartlarını əldə edə bilər. Yerli sığorta şirkətləri ilə əməkdaşlığımız əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirilib və bunun sayəsində biz öz filiallarımızda müştərilərə müxtəlif sığorta məhsulları təklif edə bilərik. Ölkənin beynəlxalq ticarət əməliyyatlarında getdikcə artan inteqrasiyasını nəzərə alaraq, korporativ xidmətlər sahəsində biz öz korporativ müştərilərimizə xüsusi ticarət əlaqəli məhsullar təqdim etmək üçün ticarətin maliyyələşdirilməsi sektorunu daha da inkişaf etdirmişik.

Bankın beynəlxalq tərəfdaşlar tərəfindən tanınması

AccessBank-ın uğurlu fəaliyyəti bizim beynəlxalq tərəfdaşlarımız tərəfindən yüksək qiymətləndirilir. Biz beynəlxalq maliyyə təşkilatları və investisiya fondları ilə əməkdaşlığımızı genişləndirərək özümüzü Azərbaycanda mikro, kiçik və orta biznesin inkişafını dəstəkləyən güclü və etibarlı tərəfdaş qismində təqdim etmişik. Ötən il ərzində biz Bankın inkişafını dəstəkləmək üçün beynəlxalq kreditorlardan 153 milyon ABŞ dollarından artıq uzunmüddətli maliyyə vəsaiti almışıq. Biz AccessBank-ın BB+ reytingini qoruyub saxlaması və ölkənin ən yüksək reytingə malik maliyyə institutu olması ilə fəxr edirik. Ötən il Bank yenidən “Euromoney” və “The Banker” təşkilatlarının nüfuzlu mükafatlarına layiq görülüb və bu, AccessBank heyətinin uğurlu fəaliyyətinin daha bir göstəricisidir.

Missiyanın yerinə yetirilməsi öhdəliyi

AccessBank ölkədə mikro, kiçik və orta səviyyəli bizneslərə maliyyə xidmətləri göstərən aparıcı təşkilat olmaq missiyasına ciddi riayət etmək əzmindədir. Biz etibarlı bankçılıq və müştəri müdafiəsi üzrə ən yüksək standartları tətbiq etməkdə davam edirik. Ölkənin regionlarında fəaliyyətimizin genişləndirilməsi bizim strategiyamızın vacib hissəsidir. Ötən il ərzində biz bankçılıq sahəsinin o qədər də geniş inkişaf etmədiyini ərazilərdə üç yeni regional filial açmışıq. 2013-cü ilin ilk rübündə biz rayon yerlərində daha üç yeni filial açmışıq. Regionlarda geniş miqyasda təmsil olunan Bank kənd təsərrüfatı sahələrinin kreditləşdirilməsi səviyyəsini əhəmiyyətli dərəcədə artıraraq kənd yerlərində iqtisadiyyatın inkişafına şərait yaradır.

Bizim geniş müştəri bazamız məqsədyönlü şəkildə genişlənməyimiz üçün böyük zəmin yaradır. Mən inanıram ki, AccessBank-ın heyəti Bankın uğurlu inkişafa nail olması üçün düzgün mövqedədir.

Mixael Hoffmann
İdarə Heyətinin sədri

Səhmdarlar



Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı (AccessBank-ın səhm kapitalının 20%-i)

Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı (QDTİB), Qara Dəniz regionunun 11 ölkəsi tərəfindən yaradılmış beynəlxalq maliyyə institudur. Bankın missiyası təsisçi ölkələrin inkişafını sürətləndirmək və onlar arasında əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinə kömək etməkdən ibarətdir. (www.bstadb.org)



Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (20%)

Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı, Mərkəzi Avropadan Mərkəzi Asiyaya qədər, eləcə də Cənubi və Qərbi Aralıq dənizi ölkələrində həyata keçirilən layihələri dəstəkləyən beynəlxalq maliyyə institudur. Öz müştərilərinin adından risk daşımaq imkanına və niyyətinə malik olan Bank müştərilərin fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə açıq bazar iqtisadiyyatının yaradılmasına kömək edir. (www.ebrd.org)



Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (20%)

Dünya Bankı Qrupuna üzv olan BMK fəaliyyət istiqamətini müstəsna olaraq özəl sektora yönəldən ən iri qlobal inkişaf institudur. Bank investisiyaları maliyyələşdirməklə, biznes və hökumətlərə məsləhət xidmətləri göstərməklə və beynəlxalq maliyyə bazarlarında kapitalı səfərbər etməklə inkişaf etməkdə olan ölkələrdə sabit artıma nail olmağa kömək edir. (www.ifc.org)



KfW (20%)

Təşviqatçı bank qismində fəaliyyət göstərən KfW İnkişaf Bankı Almaniya, Avropa və bütün dünyada həyata keçirilən dəyişiklikləri və qabaqcıl ideyaları dəstəkləyir. Onun əsas fəaliyyət istiqamətinə yoxsulluğun azaldılması və iqtisadi inkişaf, düzgün idarəetmə, təhsil və səhiyyə, iqlim və ətraf mühitin mühafizəsi məsələləri daxildir. (www.kfw.de)



Access Microfinance Holding AG (16.53%)

AccessHolding beynəlxalq özəl və dövlət investorlar qrupuna (AİB, CDC, FMO, BMK, KfW, Omidyar Tufts, LFS) məxsus olan mikromaliyyələşdirmə sahəsi üzrə strateji investordur. Holding mikromaliyyələşdirmə institutlarına investisiya qoyur, kapitalın maliyyələşdirilməsi, xidmət və idarəetmə sahələrinə yardım edilməsi, o cümlədən, bir brend adı altında AccessBank-ın qlobal şəbəkəsini yaratmaqla qoyduğu investisiyaları inkişaf etdirir. (www.accessholding.com)



LFS Financial Systems GMBH (3.47%)

Berində fəaliyyət göstərən LFS inkişaf etməkdə olan ölkələrdə və həmçinin keçid dövrünü yaşayan ölkələrdə maliyyə sektoru layihələri üzrə ixtisaslaşan konsaltinq şirkətidir. 1997-ci ildə yaradılmış LFS, mikro və kiçik biznes maliyyələşməsi sahəsində aparıcı konsaltinq şirkətlərindən birinə çevrilmişdir. LFS AccessHolding-i AccessBank brendi altında beynəlxalq mikromaliyyələşdirmə bankları şəbəkəsi üçün holding şirkəti qismində yaradıb. (www.lfs-consulting.de)



AccessBank-ın tarixi

- 2002** ■ Oktyabrın 29-da Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı, Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı; Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası, KfW and LFS Financial Systems tərəfindən Azərbaycan Mikromaliyyələşdirmə Bankı qismində təsis olunub;
- 2003** ■ AYİB-dən 5 milyon ABŞ dolları məbləğində ilk təkrar maliyyələşmə krediti alınıb;
- 2004** ■ Cari hesablar və pulköçürmə sistemləri işə salınıb;
- 2005** ■ Müddətli depozitlərin açılmasına başlanıb və AccessBank SWIFT, Western Union və PrivatMoney kimi beynəlxalq pulköçürmə şəbəkələrinə qoşulub;
■ Gəncə şəhərində ilk regional filial açılıb;
- 2006** ■ Əlavə depozit və pulköçürmə məhsullarının, pərakəndə kreditləşmənin, debet kartlarının və bankomatların işə salınması ilə və VISA kart şəbəkəsinə qoşulmaqla pərakəndə biznes inkişaf edib;
- 2007** ■ AccessHolding yeni səhmdar qismində qoşulub;
■ Xüsusi aqrokredit məhsulları işlənib hazırlanaraq işə salınıb;
■ AccessBank-ın ümumi aktivləri və kredit portfeli artaraq 100 milyon ABŞ dollarını ötür;
- 2008** ■ Daha güclü və fərqli brend yaratmaq məqsədi ilə Azərbaycan Mikromaliyyələşdirmə Bankının adı dəyişilərək “AccessBank” olub;
■ Fitch Ratings tərəfindən BB+ reytingi verilib – bu, Azərbaycanda özəl banklara verilən ən yüksək reytingdir və indiyədək qorunub saxlanılır;
- 2009** ■ AccessBank 2009-cu il üzrə Financial Times Davamlı Bankçılıq Mükafatları nominasiyasında Şərqi Avropanın üç ən sabit bankından biri kimi tanınıb;
■ AccessBank müştərilərin mühafizəsi üzrə “SMART” Kampaniyasına qoşulan ilk Azərbaycan bankı olub;
■ Filialların sayı 23-ə çatıb və onlardan 9-u regionlarda açılıb;
- 2010** ■ Euromoney təşkilatı özünün “Yüksək keyfiyyətə görə təltifatlar” buraxılışında ilk dəfə AccessBank-ı “Azərbaycanın ən yaxşı Bankı” adına layiq görüb;
■ Standard & Poor’s reyting agentliyi AccessBank-ı “Azərbaycanın ən şəffaf Bankı” adına layiq görüb;
■ Səhmdarlara 5 milyon AZN məbləğində ilk dividend ödənilib;
- 2011** ■ AccessBank The Banker nəşrinin “İlin Bankı” buraxılışında “Azərbaycanda ilin bankı”, eləcə də Global Finance agentliyi tərəfindən “Azərbaycanda inkişaf etməkdə olan bazar üzrə Azərbaycanın ən yaxşı bank” adı ilə təltif olunub;
■ Pərakəndə bankçılıq üzrə müştərilərə daşınmaz əmlak kreditinin verilməsinə başlanıb;
- 2012** ■ AccessBank-ın ümumi aktivləri və kredit portfeli artaraq 500 milyon ABŞ dollarını ötür;
■ AccessBank öz müştərilərinə kredit kartları və sığorta məhsulları təklif etməyə başlayıb.

Bizim təltifatlarımız



“Azərbaycanda ən yaxşı Bank”
2010 Euromoney



“Azərbaycanda ən yaxşı Bank”
2011 Euromoney



“Azərbaycanda ən yaxşı Bank”
2012 Euromoney



“Azərbaycanda İlin Bankı”
2011 The Banker



“Azərbaycanda İlin Bankı”
2012 The Banker



İnkişaf etməkdə
olan bazar üzrə
Azərbaycanın ən yaxşı Bankı”
2011 Global Finance



İnkişaf etməkdə
olan bazar üzrə
Azərbaycanın ən yaxşı Bankı”
2013 Global Finance

Son illərdə AccessBank öz mükəmməl nəticələri və nailiyyətləri sayəsində nüfuzlu maliyyə nəşrləri tərəfindən bir neçə dəfə təltif olunub. 2012-ci ildə Euromoney AccessBank-ı ardıcıl olaraq artıq üçüncü dəfə “Azərbaycanın ən yaxşı Bankı” elan edib. 2011 və 2012-ci illərdə The Banker maliyyə jurnalı AccessBank-ı “Azərbaycanda ilin Bankı” adına layiq görüb. Həmçinin, 2011 və 2013-cü illərdə Global Finance tərəfindən AccessBank “Azərbaycanda ən yaxşı Bank” elan olunub – bu təltifat hesabat dövründən sonraya təsadüf edir. Adı çəkilən təltifatlar Bankın öz müştərilərinin və səhmdarlarının maraqlarına xidmət etmək niyyətinin göstəricisidir.



Azərbaycan haqqında ümumi məlumat

Azərbaycan Avropa, Asiya və Yaxın Şərqi kəşifməsinə yerləşir. O, Qafqazın ən böyük ölkəsidir, əhalisi 9.2 milyon nəfərdir. Azərbaycanın paytaxtı Bakının əhalisi 2.2 milyon nəfərdir. Bakı şəhəri Xəzər dənizinin sahilində yerləşir, ölkənin və bütünlüklə regionun əsas ticarət mərkəzi hesab olunur.

MAKROİQTİSADİYYAT

Azərbaycan keçmiş Sovet İttifaqının neft istehsalına görə üçüncü ölkəsidir və son 10 il ərzində sürətli iqtisadi inkişafa nail olub. 2005-ci ildə Bakı-Tiflis-Ceyhan neft kəmərinin açılışı ilə Avropa bazarlarına çıxan birbaşa ixrac marşrutu yaradılıb və növbəti illər üçün sabit iqtisadi inkişafın əsası qoyulub. 1 768 kilometrlik boru kəməri BP, Statoil, Chevron, ARDNŞ və Total kimi aparıcı beynəlxalq enerji şirkətlərini ehtiva edən konsorsiuma məxsusdur. Neft və qaz hasilatından əldə olunan mənfəət Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Fondu (ARDNF) vasitəsi ilə dövlət büdcəsinə köçürülür, sosial-iqtisadi və infrastruktur layihələrinə sərmayə yatırılır və gələcək nəsillər üçün ehtiyatlar toplanılır. ARDNF-nun aktivləri 34 milyard ABŞ dolları, yaxud ÜDM-nin 50%-i həcmindədir, bu isə cari illik dövlət büdcəsi xərclərindən qat-qat artıqdır.

Son illərdə Azərbaycanda baş verən sürətli iqtisadi inkişaf nəticəsində ölkənin adambaşına düşən ÜDM-u, alıcılıq qabiliyyətinin pariteti ilə hesablanmaqla, 11,356 ABŞ dollarına çatıb, bu isə qonşu MDB dövlətləri ilə müqayisədə çox yüksək göstəricidir. 2012-ci ildə qeyri-neft ÜDM-nun 9.7% artması sayəsində ÜDM-nin real artımı 2.2%-ə çatıb. Son üç il ərzində neft hasilatında durğunluq yaşandığından, qeyri-neft iqtisadiyyatının əhəmiyyəti artıb. Böyük Azəri-Çıraq-Günəşli yatağından neft hasilatı artıq bir neçə il bundan əvvəl özünün ən yüksək səviyyəsinə çatıb və hal-hazırda bu yataqdan hasilatın tədricən azalacağı gözlənilir. Tədricən azalan neft hasilatını tənzimləmək məqsədi ilə Azərbaycan hökuməti hal-hazırda yeni qaz yataqlarının istismarına başlanması və tədricən genişləndirilməsi ilə əlaqədar aparıcı beynəlxalq enerji şirkətləri ilə birgə iş aparır. Əsas Şah-Dəniz yatağının tam həcmdə istismarı 2020-ci ilədək başa çatdırılacaq. Özünün zəngin neft mənbələri sayəsində Azərbaycan, ənənəvi olaraq, sabit fəal ticarət balansını yaradır və

2012-ci ildə bu göstərici 14.3 milyard ABŞ dolları təşkil edib. Nəticə etibarlı ilə valyuta ehtiyatları 11.7 milyard ABŞ dollarına çatıb ki, bu da iqtisadi idxalın 14 ayını əhatə edir. İxracatdan əldə olunan sabit və güclü mənfəət axını Azərbaycan manatının (AZN) valyuta kursu sabitliyinin əsas amilidir – beş ildən artıq bir müddətdə Azərbaycan manatı ABŞ dollarına nisbətə dar çərçivədə dəyişməklə, ümumilikdə sabit qalıb. 2012-ci ildə Azərbaycanın suveren borc reytingi Moody's Baa3 investisiya dərəcəsinədək artaraq daha əvvəl Fitch və S&P tərəfindən verilən investisiya dərəcəsi reytinglərinə (BBB-) uyğunlaşdı. Azərbaycan Rusiya və Qazaxıstandan sonra uzunmüddətli xarici valyuta reytingi üzrə investisiya dərəcəsi səviyyəsində olan yeganə MDB dövlətidir. Son illər ərzində inflyasiya sabit şəkildə azalaraq 2012-ci ildə 1.8%-ə çatıb (2011-ci ildə 7.9%).

BANKÇILIQ SEKTORU

Azərbaycanın bankçılıq sektorunda 43 bank fəaliyyət göstərir. Onların aktivlərinin cəmi 22.5 milyard ABŞ dollarına, kreditlərin cəmi 13.6 milyard ABŞ dollarına, depozitlərinin cəmi isə 9.8 milyard ABŞ dollarına bərabərdir. 2012-ci ildə aktivlərin cəmi 26.5%, kredit və depozitlərin cəmi isə, müvafiq olaraq, 20.7% və 15.5% artıb.

2012-ci ildə Azərbaycan banklarının aktivlərinin cəmi ÜDM-nin 33%-nə (2011-ci ildə 28%), kredit portfelinin cəmi ÜDM-nin 20%-nə (2011-ci ildə 18%), depozitlərin cəmi isə ÜDM-nin 14%-nə (2011-ci ildə 13%) qədər artıb. Bank xidmətlərinin Azərbaycan iqtisadiyyatına nüfuzu Rusiya, Ukrayna, Gürcüstan və Qazaxıstan kimi digər MDB ölkələrinə nisbətən qat-qat aşağı səviyyədədir – həmin ölkələrin göstəriciləri 50%-dən artıqdır. Bu o deməkdir ki, Azərbaycanın bankçılıq sektorunda hələ də gələcək inkişaf üçün əhəmiyyətli potensial mövcuddur.

2012-ci ilin yayında Azərbaycan Mərkəzi Bankı Azərbaycanda fəaliyyət göstərən banklar üçün minimum kapital tələbini 10 milyon manatdan 50 milyon manatadək artırmağı qərara aldı. Bu qərarın qarşından gələn illərdə bankçılıq sektorunda birləşmə prosesinə təkan verəcəyi gözlənilir.

Maliyyə nəticələri

2012-ci ildə AccessBank aktivlərinin cəmi 35%-dək artaraq ilin sonunda 656 milyon ABŞ dolları təşkil edib, halbuki, 2011-ci ilin sonunda bu rəqəm 488 milyon ABŞ dolları təşkil edirdi. Aktivlərin cəminin 168 milyon ABŞ dolları həcmində artması, əsasən, kredit portfelindəki 147 milyon ABŞ dolları həcmində artım sayəsində baş verib. Bu artım xarici borclanma səviyyəsindəki 117 milyon ABŞ dolları həcmində (2011-ci ilin sonu üzrə 187 milyon ABŞ dollarından 63% artaraq 304 milyon ABŞ dolları), depozitlərdə 28 milyon ABŞ dolları həcmində (2011-ci ilin sonu üzrə 179 milyon ABŞ dollarından 16% artaraq 207 milyon ABŞ dolları) və mənfəətdə 20 milyon ABŞ dolları həcmində artım hesabına təkrar maliyyələşdirilib. Kapital adekvatlığı son dərəcə yüksək olub, ilin sonunda ümumi kapital adekvatlığı

üzrə 23.5%, 1-ci dərəcəli vəsaitlər üzrə isə 22% təşkil edib ki, bu da Mərkəzi Bankın tənzimləyici norması hesab edilən 12% və 6% üstələyir.

2012-ci ildə vergidən sonrakı mənfəət 20 milyon ABŞ dollarına çatıb, 2011-ci ildə isə bu rəqəm 22 milyon ABŞ dolları təşkil edirdi. 2012-ci ilin mənfəətlilik göstəriciləri əvvəlki ilə nisbətən bir qədər aşağıdır, bu da onunla əlaqədardır ki, 2012-ci ildə Bank 3 illik vergi fasiləsindən sonra ilk dəfə olaraq ümumi mənfəətin 20%-i həcmində vergi ödəyib. Buna görə də, 2012-ci ilin nəticəsi verginin təsirinə uyğun şəkildə tənzimləndikdə xalis mənfəət göstəricisində artım müşahidə ediləcək. İlin sonunda səhmdarlar 2013-cü ilin yanvarında Bankın 2012-ci il üzrə xalis mənfəəti hesabına 6.4 milyon manat məbləğində dividend ödənilməsinə qərar alıblar.

Bizim müştərilərimiz



89,000

**MİKROKREDİTLƏR
MÜŞTƏRİLƏRİ**

Azərbaycanda aparıcı mikro-maliyyələşdirmə bankı olan AccessBank-ın mikro kredit portfelinin cəmi 240 milyon ABŞ dolları təşkil edir. Kənd yerlərində kiçik fermerlərə aqro-kreditlərin verilməsinə xüsusi diqqət yetirilir və bu göstərici 40,000 müştəri ilə 80 milyon ABŞ dolları həcmindədir.



2,200

**KOB
MÜŞTƏRİLƏRİ**

AccessBank özünün ölkədəki geniş filial şəbəkəsi vasitəsi ilə kiçik və orta biznes sahiblərinə xüsusi kredit məhsulu çeşidlərini və bank xidmətlərini təklif edir. Məhsul və xidmətlər kiçik şirkətlər və iş adamları üçün xüsusi olaraq işlənilib hazırlanır.



33,000

**FİZİKİ
ŞƏXSLƏR**

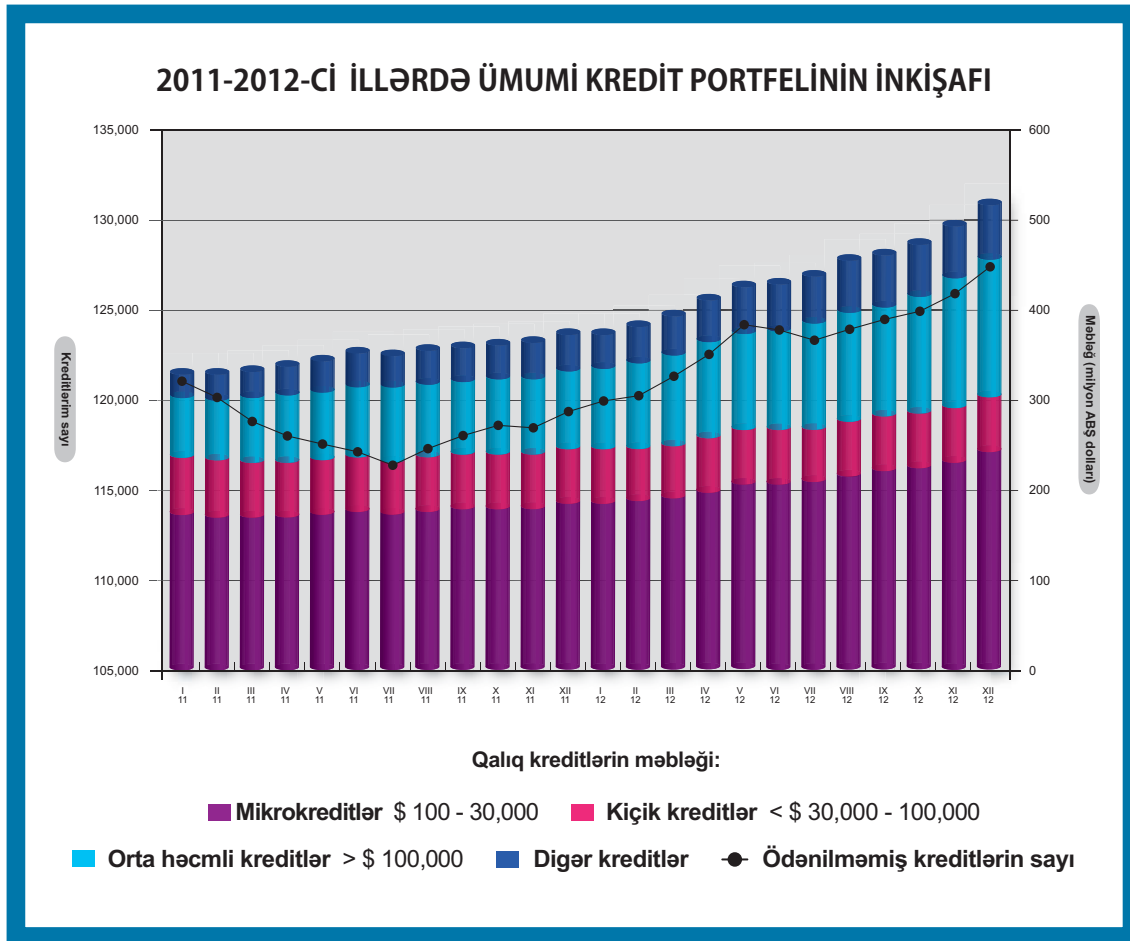
AccessBank bütünlüklə ölkədə fiziki şəxslərə geniş çeşidli pərəkəndə kredit məhsulları və bank xidmətləri təqdim edir. Buraya gündəlik maliyyə, əmanət, kreditlər, kart və sığorta xidmətləri daxildir.

Kredit portfelinin inkişafı

2012-ci ildə AccessBank-ın ödənilməmiş kredit portfelinin cəmi 39% artaraq 535 milyon ABŞ dollarına çatıb, 2011-ci ilin sonunda isə bu rəqəm 378 milyon ABŞ dolları təşkil edirdi (əsas kredit balansı). 2012-ci ildə ümumilikdə 628 milyon ABŞ dolları məbləğində 129,000 kredit verilib (2011-ci ildə 470 milyon ABŞ dolları məbləğində 120,000 kredit verilmişdi) və orta kredit həcmi 4,871 ABŞ dolları təşkil edib. 2012-ci ildə AccessBank-ın yaradıldığı tarixdən etibarən ümumilikdə 312,000 nəfərdən artıq müştəriyə 2.4 milyard ABŞ dolları məbləğində kredit verilib. Portfelin keyfiyyəti yüksək səviyyədə qalıb, riskli portfel > 30 gün

əmsalı il ərzində 0.63%, 2011-ci ilin sonunda isə bu rəqəm 0.76% təşkil edib. Kifayət qədər aşağı olan bu borc səviyyəsi AccessBank-ın məsul kreditləşmə və müştərilərin ifrat borçlanmasının qarşısının alınması prinsiplərinə riayət etdiyini göstərir.

AccessBank-ın ödənilməmiş kredit portfelinin cəmi 2012-ci ildə 147 milyon ABŞ dolları həcmində artaraq 500 milyon ABŞ dolları həddini ötürüb. Bu, Bankın inkişafında baş vermiş möhtəşəm hadisədir.



Biznes bankçılığı

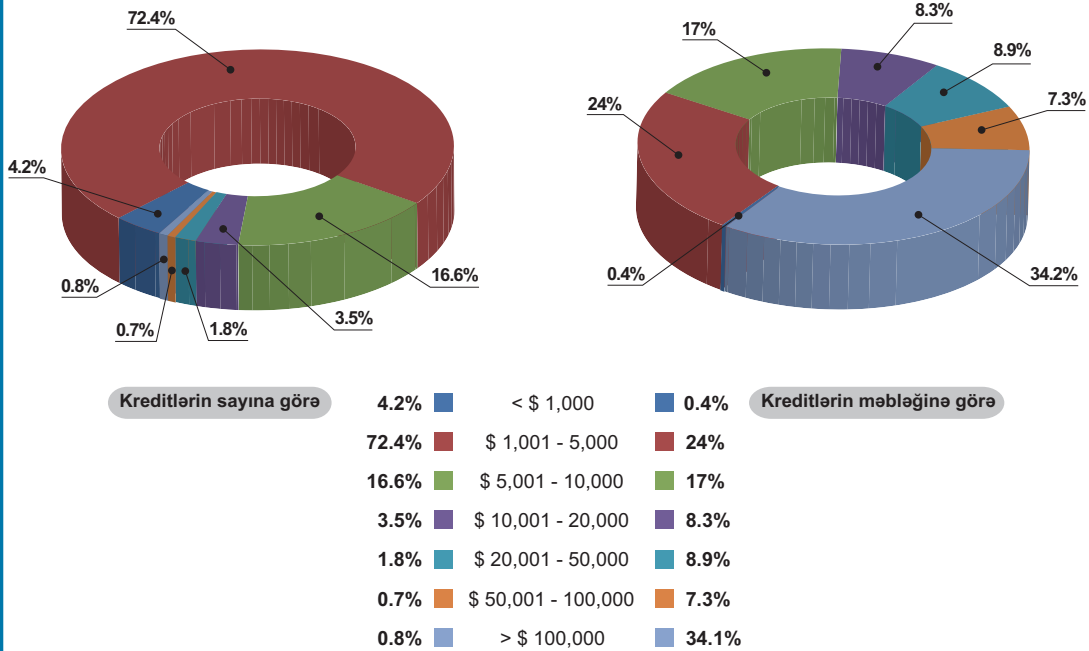
BİZNES PORTFELİNİN İNKİŞAFI

2012-ci ilin sonunadək ödənilməmiş biznes kreditləri portfeli 37% artaraq 463 milyon ABŞ dollarına çatıb, 2011-ci ilin sonunda isə bu rəqəm 338 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Ümumilikdə, 2012-ci ildə 541 milyon ABŞ dolları məbləğində 91,311 biznes krediti verilib, 2011-ci ildə isə 409 milyon ABŞ dolları məbləğində 79,523 kredit verilmişdi. 2012-ci il ərzində verilmiş bütün biznes kreditlərinin orta həcmi 5,922 ABŞ dolları təşkil edib və bütün biznes kreditlərinin 33%-i AccessBank-dan ilk dəfə kredit almış müştərilərə verilib.

2012-ci ildə mikro kreditlərin həcmi artıb və il ərzində 31%, yaxud 56 milyon ABŞ dolları həcmində artaraq 240 milyon ABŞ dollarına çatıb. Mikro seqment həm

kreditlərin sayında – bütün biznes kreditlərinin 97%-i – həm də ümumi məbləğində üstünlük təşkil edib və ümumi biznes portfelinin 52%-nə bərabər olub. 2012-ci ildə ümumilikdə 335 milyon ABŞ dolları həcmində 89,479, yəni il ərzində kiçik və orta biznes müştərilərinə verilən kreditlərdən təxminən 63% artıq mikro krediti verilib. Bu, AccessBank-ın mikro seqmentə yetirdiyi diqqətin təzahürüdür. AccessBank-ın risk idarəçiliyinin gücü mikro portfel üzrə riskli portfel > 30 gün göstəricisinin son dərəcə aşağı olması ilə təzahür edir – ilin sonunda bu göstərici 0,48% təşkil edib. Valyuta denominasiyası göstəriciləri üzrə, 2012-ci ildə mikro kreditlərin 93%-i manatla (AZN) verilib ki, bu da təxminən 2011-ci ildəki səviyyəyə (92%) bərabərdir. 2010-cu ildə bu göstərici 85%, 2008-ci ildə isə 64% təşkil edirdi.

2012-Cİ İLDƏ ÖDƏNİLMƏMİŞ BİZNES PORTFELİNİN KREDİT HƏCMİNƏ GÖRƏ PAYLANMASI





2012-ci ildə kiçik və orta biznes portfeli 44%, yaxud 68 milyon ABŞ dolları həcmində artaraq 223 milyon ABŞ dollarına çatıb. İl ərzində 206 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit verilib və orta kredit həcmi 112,176 ABŞ dolları təşkil edib. Kiçik və orta biznes portfeli üzrə riskli portfel > 30 gün göstəricisi ilin sonunda 0.94% təşkil edib.

AccessBank-ın kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə diversifikasiyası nöqteyi-nəzərindən, pərakəndə və topdansatış ticarətinin payı genişlənməkdə davam edərək ilin sonunda qalıq kreditlər üzrə biznes portfelinin 50.8%-ni təşkil edib ki, bu da iqtisadiyyatın strukturunu və ümumilikdə mikro biznesə yönümlülüyü əks etdirir. Bu, xidmətlər (23.2%) və kənd təsərrüfatı (17.2%) sahələri ilə müşayiət olunur. Ticarət göstəriciləri yüksək olsa da, illər ərzində 2006-cı ilin sonundakı 73%-dən də aşağı düşüb, bu isə son illər ərzində sektorlar üzrə kredit portfelinin Bank tərəfindən uğurlu diversifikasiyasının göstəricisidir. Bu sektorda portfel də, həmçinin, pərakəndə və topdansatış

fəaliyyəti üzrə diversifikasiya olunub. Ticarət göstəriciləri üzrə hesablanmış portfelin nisbətinin azalması xidmət sektoruna nüfuzetmənin artması ilə müşayiət olunub. Kreditlərin sayına gəldikdə isə, hal-hazırda kənd təsərrüfatı sektoru daha böyük paya malikdir, belə ki, sözügedən sektor biznes portfelinin cəminin 40%-dən artıq hissəsini təşkil edir.

AccessBank-ın portfelinə kənd təsərrüfatı sektoru payının artması 2007-ci ildən aqrokredit məhsulunun uğurlu tətbiqinin nəticəsidir. Hal-hazırda AccessBank-ın regional filiallarında verilən bütün biznes kreditlərinin yarısından çox hissəsi aqrokredit məhsuludur. İlin sonunadək aqrokredit portfeli 80 milyon ABŞ dollarına çatıb (verilən kreditlərin orta həcmi 2,822 ABŞ dolları təşkil edir). Aqrokredit portfelinin keyfiyyəti yüksək olaraq qalır, belə ki, riskli portfel > 30 gün 0.37% həddindədir, 2011-ci ilin sonunda isə bu göstərici 1.02% təşkil edirdi ki, bu da 2012-i ildə məhsuldarlıq üçün əlverişli hava şəraiti ilə də əlaqədar olub. Bankın kənd təsərrüfatı sektoruna

nüfuz etməsi hətta yuxarıda göstərilən rəqəmlərdən də yüksəkdir, çünki kənd təsərrüfatı ilə əlaqədar olan biznes sahələrinin maliyyələşdirilməsi üçün ticarət və xidmət sektorundan da dolayı yolla istifadə olunur. Burada, müvafiq olaraq, ticarət və xidmət sektorları üzrə təsnif olunan, toxum və gübrə satışı və ya baytarlıq xidmətləri göstərən müştəriləri misal göstərmək olar.

TİCARƏTİN MALİYYƏLƏŞDİRİLMƏSİ

AccessBank-ın müştəriləri inkişaf etdikcə, onların maliyyə xidmətlərinə olan tələbatı daha da mürəkkəbləşir. Bu tələbatları yerinə yetirmək, eləcə də müştərilərə sənədli əməliyyatlar və ticarət maliyyəsi kimi xüsusi xidmətlər göstərmək məqsədi ilə Korporativ Xidmətlər Departamenti yaradılmışdır. Əsas məhsullar arasında zəmanətlər, qarşılıqlı zəmanətlər və akkreditivlərdir. Bundan əlavə, Bank öz müştərilərinə ehtiyat akkreditivlər, ixracdan əvvəl və idxaldan sonra maliyyələşdirmə, eləcə də ECA əhatəli maliyyələşdirmə təqdim edir. AccessBank AYİB-nin (Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının) və AİB-nin (Asiya İnkişaf Bankının) Ticarətə Dəstək

Proqramının iştirakçısıdır. Bu, Banka bütün dünyada 700-dən artıq maliyyə institutları ilə əməkdaşlıq etməyə və həmin ticarətə yardım proqramlarında təsdiqləyici banklar qismində iştirak etməyə imkan yaradır.

Azərbaycan iqtisadiyyatının dinamik inkişafı və beynəlxalq ticarət əməliyyatlarına inteqrasiyası nəticəsində yerli sahibkarlar ticarətin maliyyələşdirilməsi məhsullarına daha çox maraq göstərirlər. Bankın ticarətin maliyyələşdirməsi üzrə menecerləri tez-tez kiçik və orta biznes sahəsinin müştəriləri ilə əlaqə saxlayaraq onların tələbatlarının ödənilməsi üçün sənədli əməliyyatlar və ticarətin maliyyələşdirməsi sahəsində müvafiq məhsullar haqqında məsləhət və tövsiyələr verirlər.

Azərbaycan beynəlxalq ticarət aləminə daha çox inteqrasiya etməyə başlayıb. Buna görə də Bank bizim korporativ müştərilərimizin artan tələbatlarını qarşılamaq məqsədi ilə özünün ticarətin maliyyələşdirməsi məhsullarını daha da inkişaf etdirir.





Regionlarda aqrokredit yönüm- lü fəaliyyətin genişləndirilməsi

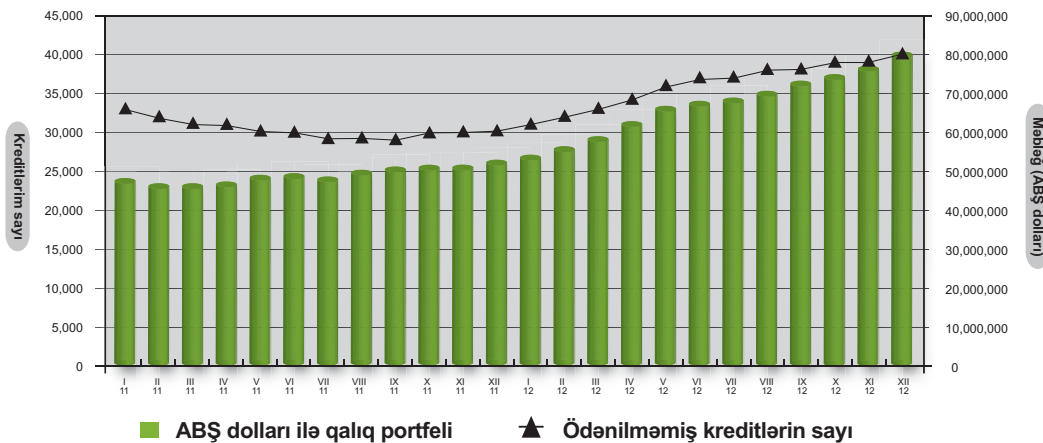
AccessBank Azərbaycanın kənd təsərrüfatı biznesini kreditləşdirən aparıcı bankıdır. Hal-hazırda kənd təsərrüfatı məbləğ baxımından Bankın ümumi biznes portfelinin 17.2%-ni və bizim biznes müştəriləri bazamızın 42.9%-ni təşkil edir.

23-ü Bakı şəhərindən kənarında yerləşməklə, 37 filialdan ibarət olan geniş filial şəbəkəsi Banka kənd ərazilərində yaşayan müştərilərə xidmət göstərməyə və onlar üçün zəruri olan məhsulları

təklif etməyə imkan yaradır. AccessBank-ın regional filiallarında bütün biznes kreditlərinin yarısından çoxu hal-hazırda bu məhsul əsasında verilib.

Aqrokredit məhsulu kənd təsərrüfatı sektorunda investisiya xüsusiyyətləri və məhsulun toplanması mərhələləri nəzərə alınmaqla, kənd təsərrüfatı müştərilərinin ayrı-ayrı tələbatlarını yerinə yetirir.

2011-2012-Cİ İLLƏRDƏ AQROKREDİT PORTFELİNİN İNKİŞAFI

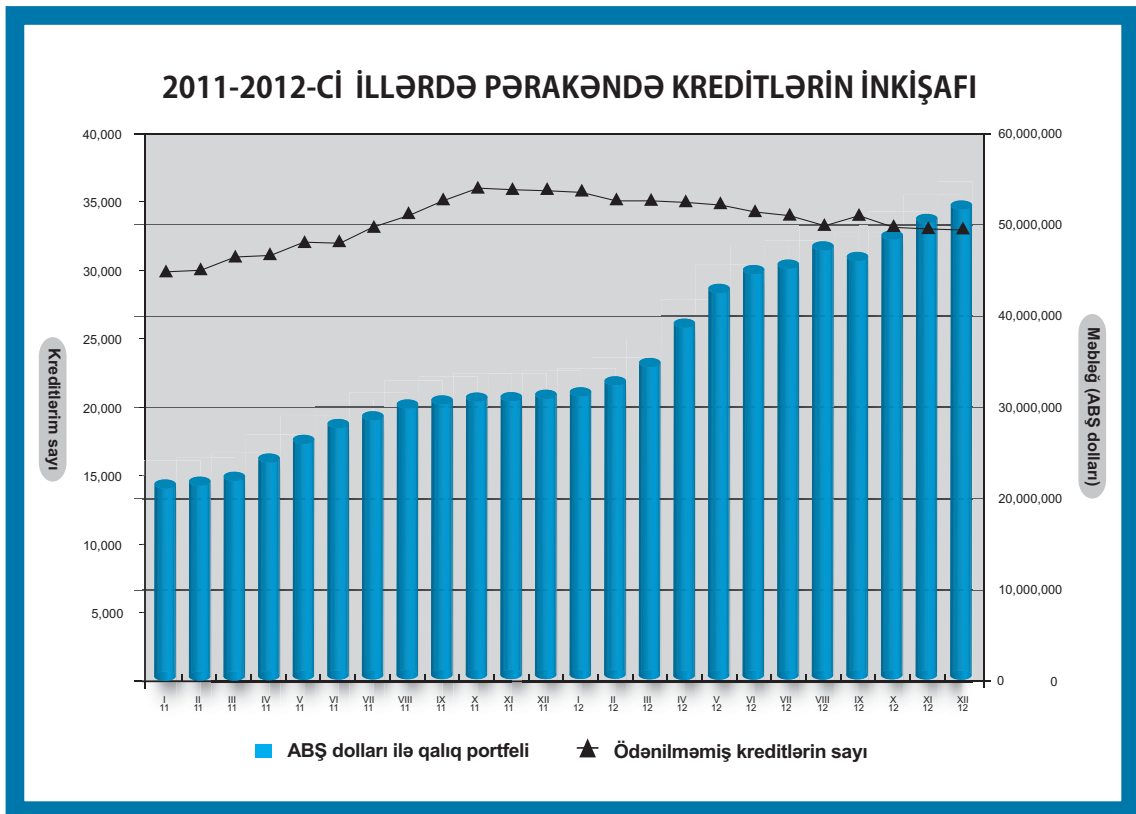


Pərakəndə bankçılıq və əməliyyatlar

PƏRAKƏNDƏ KREDİTLƏR

AccessBank-ın pərakəndə kreditləri 3 strateji məqsədə xidmət edir: kiçik və orta gəlirli ailələrə maliyyə xidmətlərinin göstərilməsi ilə əlaqədar missiyamızı icra edir; depozitlər cəlb etmək üçün pərakəndə müştəri bazasını inkişaf etdirməkdə AccessBank-a kömək edir; kiçik və orta biznes, və həmçinin korporativ müştərilərin əməkdaşlarına maliyyə xidməti göstərməklə həmin müştərilərlə əlaqələri gücləndirir. AccessBank-ın pərakəndə kredit məhsullarının çeşidlərinə bir neçə kredit növləri daxildir: seçilmiş sabit peşə sahibləri olan müştərilər üçün nəzərdə tutulmuş nağd kreditlər; müştərilərə özünün uzunmüddətli əmanətlərini dayandırmadan qısamüddətli maliyyə vəsaitləri əldə etmək imkanı yaradan zəmanətli kreditlər; məişət avadanlığının pərakəndə satıcılarının müştəriləri üçün nəzərdə tutulmuş Tərəfdaş Kreditləri və avtomobil kreditləri daxildir.

Daşınmaz əmlak kreditlərinin verilməsi 2011-ci ilin iyun ayında başlayıb və 2012-ci ildə dinamik şəkildə inkişaf etdirilib. Daşınmaz əmlak kreditinin əsas məqsədi orta gəlirli ailələrə maliyyə yardımı göstərməklə və onların öz təsərrüfat səviyyəsini yaxşılaşdırmaları ilə əlaqədar AccessBank-ın missiyasını həyata keçirməkdən ibarətdir. Kredit borcalana bir neçə tranşla verilə bilər və borcalan həmin maliyyə vəsaitinin öz təyinatı üzrə xərcləndiyini sübut etməlidir. 2012-ci ildə daşınmaz əmlak kreditləri portfeli 279 qalıq krediti ilə 6.7 milyon ABŞ dolları təşkil edib və onun pərakəndə kredit portfelindəki payı 2011-ci ildəki 3.2%-dən 2012-ci ildə 14.6%-ə qalxıb. 2012-ci ilin sonunda Bakıda yerləşən üç filialda ixtisaslı daşınmaz əmlak krediti mütəxəssisləri tərəfindən müştərilərə daşınmaz əmlak krediti təklif olunub və 2013-cü il üçün bu məhsulun daha çox filialda, o cümlədən regional filiallarda tətbiq olunması nəzərdə tutulur.



2012-ci ildə Pərakəndə Kredit portfeli 65% artaraq ilin sonunda 52.5 milyon ABŞ dolları təşkil edib. Bununla belə, Bankın ümumi kredit portfelində pərakəndə kredit portfelinin payı nisbətən azdır və təxminən 10% təşkil edir.

AccessBank, müştərilərin həddən artıq borçlanmaması üçün pərakəndə kreditlərin işlənilib hazırlanmasına məsuliyyətlə yanaşır. AccessBank-ın məsul kreditləşməni həyata keçirməsinin sübutu olaraq, riskli portfel > 30 gün göstəricisinin çox aşağı olduğunu və ilin sonunda cəmi 0.16% təşkil etdiyini göstərmək olar.

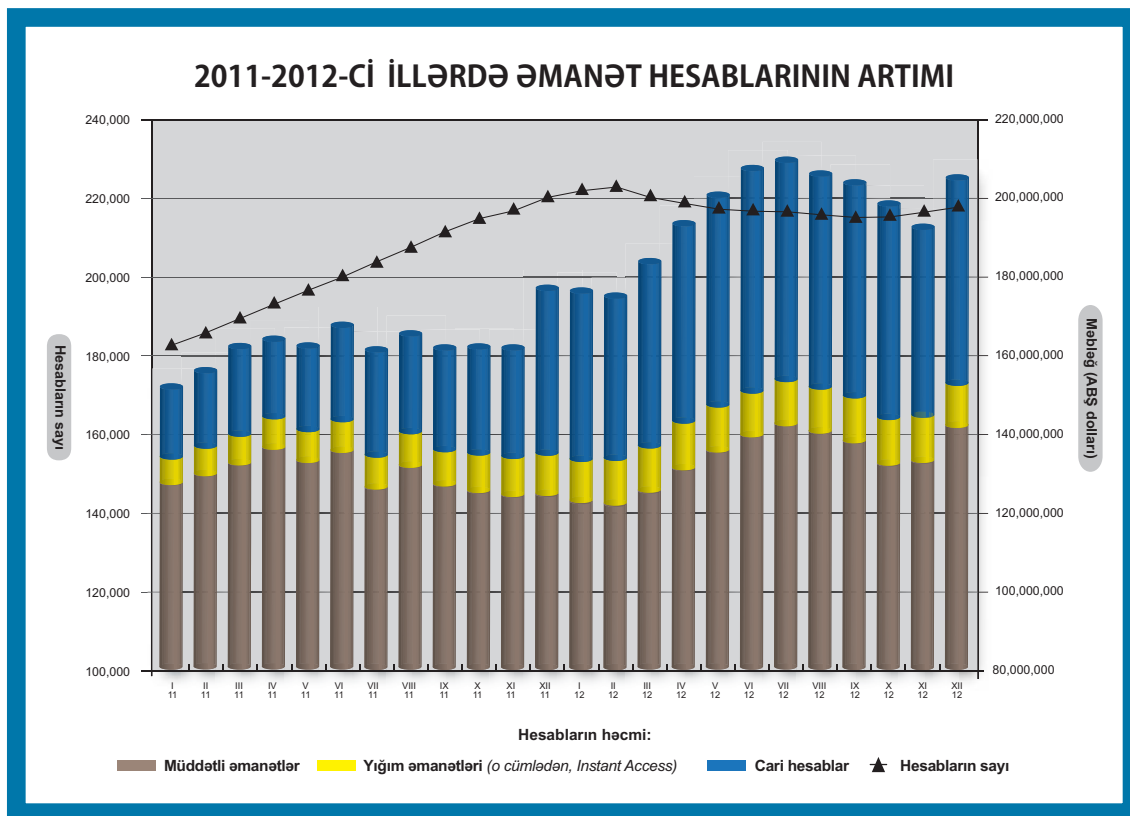
DEPOZİTLƏR VƏ CARİ HESABLAR

2012-ci ildə depozitlərin cəmi 16% artaraq 207 milyon ABŞ dollarına çatıb (218,535 hesab). Ən böyük artım Müddətli Depozitlərdə qeydə alınıb: Müddətli Depozitlər 17 milyon ABŞ dolları həcmində artaraq

142 milyon ABŞ dollarına çatıb. Cari hesablar 11 milyon ABŞ dolları həcmində artaraq 54 milyon ABŞ dollarına çatıb. Əmanət Depozitləri də 487,000 ABŞ dolları həcmində artaraq 11 milyon ABŞ dollarını ötürüb. Bankın kredit portfeli artdıqca, Bank beynəlxalq borçlanmadan maliyyələşən aktivlərin ümumi payını tarazlaşdırmaq üçün depozitlərin məbləğini artırmaqda davam edəcək.

PULKÖÇÜRMƏ SİSTEMLƏRİ

Xaricdə çalışan ailə üzvlərinin həyata keçirdiyi beynəlxalq pulköçürmələr bir çox aşağı gəlirli azərbaycanlı ailələr üçün əsas gəlir mənbəyidir. Bu istiqamətdə xidmət göstərmək üçün AccessBank öz müştərilərində hesab və qeyri-hesab sahibkarları üçün bir sıra aparıcı beynəlxalq pulköçürmə sistemləri təklif edir. Buraya Western Union, CoinStar (keçmiş



Travellex), Bistraya Pochta, PrivatMoney, Caspian Money Transfer, Contact, Zolotaya Korona, Blizko və Migom sistemləri daxildir. Son yeddi sistem öz fəaliyyətini, azərbaycanlı mühacirlərin daha çox iş axtardığı MDB ölkələrinə yönəlib. Həmin sistemlər vasitəsi ilə həyata keçirilən əməliyyatların ümumi sayı 2012-ci ildə 267% artaraq 104,443-ə çatıb, köçürülmüş vəsaitlərin ümumi həcmi isə 280% artaraq 64 milyon ABŞ dollarına çatıb.

SİĞORTA

2012-ci ilin yanvar ayında AccessBank səlahiyyətli sığorta agentləri qismində fəaliyyət göstərmək üçün lisenziya almışdır. Bu lisenziya AccessBank-ın öz müştərilərinə Azərbaycanda yerləşən nüfuzlu sığorta şirkətlərinin müxtəlif sığorta məhsullarını təklif etməsinə imkan yaradıb. Sığorta məhsulları müştərinin və Bankı müştərilərin gəlirinin gözlənilmədən azalması hallarından (xüsusən, uzunmüddətli kreditlər zamanı) effektiv surətdə müdafiə edir.

Bank öz məhsul çeşidlərini artıraraq öz müştərilərinin tələbatlarını ödəmək üçün nəzərdə tutulmuş sığorta məhsullarını uğurla təklif etməyə başlayıb.

2012-ci ildə müştərilər üçün tələb olunan əsas məhsullar avtomobil və əmlak sığortası məhsulları, eləcə də pərakəndə müştərilər üçün həyat sığortası olub. Sığorta məhsulları müştərilərə könüllü əsasda təqdim olunub. 2012-ci ildə üç yerli sığorta şirkəti ilə əməkdaşlıq quran Bank broker qismində çıxış edərək üç sığorta tərəfdaşının məhsullarını təklif edib. Sığorta müqavilələrinin aylıq satışı ilk əvvəl ayda təxminən 20,000 ABŞ dolları təşkil edib və il ərzində artaraq ilin sonunda ayda 50,000 ABŞ dollarına çatıb. Bank yerli sığorta şirkətləri ilə əməkdaşlığını daha da inkişaf etdirərək öz müştərilərinə təklif etdiyi məhsul çeşidlərini artırmaq niyyətindədir.

PLASTİK KARTLAR

AccessBank Viza debit kartlarını təkcə öz müştəriləri üçün gündəlik tələbat məhsulu qismində deyil, həm də onları öz cari hesablarından istifadə etməyə və AccessBank-da əmanət qismində daha çox nağd vəsait saxlamağa sövq etmək məqsədi ilə dövrüyyəyə buraxıb. Əməkdaşların öz əməkhaqqlarını AccessBank-ın debit kartları vasitəsi ilə almasını nəzərdə tutan Əməkhaqqı Layihələri kiçik və orta biznes sahiblərini, korporativ müştəriləri və onların əməkdaşlarını cari hesablarından istifadə etməyə və Bankla əməkdaşlığı gücləndirməyə sövq edir. AccessBank-ın Viza kartlarının xüsusiyyətlərinə “çoxvalyutalı” seçim daxildir, yəni bu kartlar Manat, ABŞ dolları və Avro hesablarına qoşularaq istifadəçiyə həm Azərbaycanda, həm də xaricdə, valyuta konvertasiyasına görə heç bir komissiya və rüsum ödəmədən bu üç valyutanın hər birində alış həyata keçirməyə imkan yaradır – bu, Azərbaycanda ilk belə xidmətdir. Digər xüsusiyyətlərə kartdan karta köçürmələr, eləcə də bankomatlar vasitəsi ilə mobil telefon xidmətlərinə və kommunal xidmətlərə görə ödənişlərin edilməsi daxildir. 2012-ci ilin ikinci yarısında AccessBank, həmçinin, yeni kredit kartı məhsulunu təqdim edib. İlin sonunda 1,2 milyon ABŞ dolları məbləğində qalıq krediti həcmində 550 kredit kartı buraxılıb.

KOMİSSİYA GƏLİRİ

2012-ci ildə Bank qeyri-kredit bank əməliyyatlarında komissiya və rüsumlardan əldə edilən gəlirləri artırmağa müvəffəq olub. Pulköçürmə ödənişlərinin, eləcə də milli və beynəlxalq hesab köçürmələrinin dövrüyyəsi iki dəfədən çox artıb. İl ərzində, həmçinin, valyuta mübadilələri ilə əlaqədar əməliyyatların biznes həcmi də əhəmiyyətli dərəcədə artıb. Nəticədə, 2012-ci ildə Bank özünün xalis komissiya və rüsum gəlirlərini ötən ilə nisbətən təxminən 30% artırmağa müvəffəq olub. Rəhbərlik özünün zəruri gəlir mənbəyini genişləndirmək üçün növbəti addımlar atmaq niyyətindədir, çünki bu, faiz marjalarının daha çox azaldığı bir şəraitdə Bankın mənfəətiliyinin qorunub saxlanması üçün zəruridir.



Təkrar maliyyələşdirmə

2012-ci ildə AccessBank beynəlxalq kreditorlardan yeni maliyyə mənbəyi qismində 152.5 milyon ABŞ dolları və mövcud kreditorlardan təkrar maliyyə mənbəyi qismində 26 milyon ABŞ dolları əldə edib. Borc vəsaitlərinin cəmi, 2011-ci ilin sonundakı 184 milyon ABŞ dolları ilə müqayisədə 303 milyon ABŞ dollarınadək artıb və beləliklə də beynəlxalq borclanma hesabına maliyyələşən aktivlərin ümumi payı 46%-ə yüksəlib. 2012-ci il ərzində Bank özünün beynəlxalq təkrar maliyyələşdirmə tərəfdaşları ilə həyata keçirdiyi sövdələşmələr aşağıdakı kimidir: AYİB-dan 25 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; Demir-Halyk Bank Holland-dan 5 milyon Avro məbləğində kredit; EMF Microfinance Fund AGmVnK-dan 1 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; Finethic Microfinance-dan 1.5 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; KfW-dan 30 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; Demir-Halyk Bank Holland-dan 3.5 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; DWM/SNS Institutional Fund-dan 10.5 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; Bank im Bistum Essen bankından 3 milyon ABŞ dolları məbləğində əlavə kredit; responsAbility SICAV-dan 3 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; Cənub-Şərqi Avropa üzrə Avropa Fondundan (CŞAAF) ümumilikdə 15 milyon ABŞ dolları məbləğində iki kredit; Symbiotics təşkilatından 10 milyon ABŞ dolları məbləğində

kredit; Microfinance Enhancement Facility (MEF/Cy-rano) təşkilatından 10 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasından 15 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit; OPEC Fondundan (OFID) 10 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit və responsAbility SICAV təşkilatından ilk dəfə verilmiş sadə veksəl əsasında 10 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit müqavilələri aiddir. Əlavə olaraq, 2012-ci il ərzində Bank im Bistum Essen-dən 2.5 milyon ABŞ dolları məbləğində, DWM/SNS Institutional Fund-dan 2.5 milyon ABŞ dolları məbləğində, VDK Spaarbank-dan 3 milyon ABŞ dolları məbləğində, Triodos Fair Share Fund/TriodosDoen-dən 5.5 milyon ABŞ dolları məbləğində və Dexia MCF (BlueOrchard Debt Lux)-dan 8 milyon ABŞ dolları məbləğində kredit cəlb edilmişdir.

AccessBank çoxsaylı beynəlxalq təkrar maliyyələşdirmə tərəfdaşları ilə sıx əlaqələri davam etdirir və istər 2012-ci ildə, istərsə də sonrakı illərdə maliyyələşmə tələblərinə tam riayət olunacağına əmindir. Bunun göstəricisi kimi, Fitch Ratings Agentliyi tərəfindən AccessBank-a, Azərbaycanın özəl bankları üçün ən yüksək və ölkə üzrə ali göstəriciyə müvafiq olan “BB+Sabit” Uzunmüddətli Emitent Reytingi verilməsini qeyd etmək olar.

Riskin İdarəedilməsi

Portfel keyfiyyətinin yüksək olması AccessBank-da risklərin mükəmməl səviyyədə idarə olunmasından xəbər verir. Amma bu, rəhbərliyi arxayınlaşdırmır, çünki rəhbərlik dərk edir ki, iqtisadi artımın səngiməsi və bankın böyüməsi risklərin də artmasına gətirib çıxara bilər. Buna görə də, riskin idarəedilməsi üzrə tədbirlərin gücləndirilməsi və nəzarət olunması davamlı, ardıcıl bir prosesdir. AccessBank üçün əsas risk hesab olunan Kredit və Əməliyyat riskləri filial səviyyəsində, dəqiq siyasət və prosedurlara riayət olunması və funksiyaların bölünməsi yolu ilə, hər bir biznes sahəsinə nəzarət edilməsinə görə cavabdeh olan orta səviyyəli menecerlər tərəfindən idarə olunur. Filial heyəti həm öz filial menecerləri, həm də Baş Ofisin biznes və departament rəhbərləri, təlimatlandırıcı və yardımçı işçi heyəti tərəfindən dəstəklənir. Baş Ofisin biznes menecerlərinin texniki dəstəyi ilə, filial rəhbərinə iyerarxik təbəçilikdən ibarət olan bu nəzarət strukturu effektiv olmaqla bərabər, həyata keçirilən siyasət və prosedurların risk idarəçiliyinə tam müvafiq olduğunu sübut edir.

Gündəlik risk idarəçiliyi, hər rüb Müşahidə Şurasına hesabat verən Risk İdarəçiliyi Komitəsi, Risk, APIK və IT Komitələri tərəfindən həyata keçirilir. Bu departamentlər riskləri bank səviyyəsində, yaxud qlobal səviyyədə nəzərdən keçirir, səciyyəvi risk aspektlərini tədqiq edirlər. 2008-ci ildə yaradılan Risk İdarəçiliyi Departamenti, ilk növbədə, 100,000 ABŞ dollarından artıq həyata keçirilən bütün əməliyyatları nəzərdən keçirir – bu, portfelə müstəqil nəzarət, strateji monitoring və bütün risk aspektlərinin təhlil olunmasını təmin edir.

Valyuta və likvidlik riskinə Xəzinədarlıq Departamenti, Maliyyə Direktoru və Baş Menecer tərəfindən, Müşahidə Şurasının təyin etdiyi məhdudiyətlər çərçivəsində və Bankın valyuta və likvidlik mövqə-

lərindən nəzarət olunur. Valyuta Riski, Bankın yerli və xarici valyuta resurslarından yerli və xarici valyutada verilən kreditlərin balanslaşdırılması yolu ilə minimuma endirilib. Daha sonra valyuta, likvidlik və faiz dərəcələri üzrə risklərin idarə olunması hər ay APIK Komitəsi tərəfindən, eləcə də ən azı hər rübdə Risk Komitəsi və Müşahidə Şurası tərəfindən nəzərdən keçirilir.

Qeyri-kredit əməliyyatları artdıqca, çirklə pulların yuyulması və terrorizmin maliyyələşdirilməsi ilə mübarizə prosedurları daha böyük əhəmiyyət kəsb edir. AccessBank hər iki problemin idarə olunması üzrə müfəssəl prosedurlar qəbul edib – bu prosedurlar KYC – ÖMT (Know Your Customer – Öz müştərini tanı) siyasətinin əsas qayəsidir və Azərbaycan vətəndaşlarının və qanunlarının mühafizəsinə xidmət edir. Bu prosedurlar FATF (Financial Action Task Force) və digər beynəlxalq tövsiyələrə müvafiq surətdə tətbiq olunub.

AccessBank biznesinin uğuru gündəlik əməliyyatların aparılması və məlumat idarəedilməsi üçün nəzərdə tutulmuş IT sistemində əsaslanır. Bütün filiallar onlayn qaydada birləşib və bütünlüklə biznes tam olaraq mərkəzi məlumatlar bazasında inteqrasiya edilib. Bu, bütün fəaliyyətlər haqqında məlumatların vaxtılı-vaxtında rəhbərliyin şəxsi kompüterlərinə daxil edilməsinə və bununla da rəhbərlik tərəfindən nəzarətin gücləndirilməsinə və risklərin idarə olunmasına imkan yaradır. Uzun illər beynəlxalq nüfuzlu banklar tərəfindən tədqiq olunan Temenos T24 sisteminin tətbiq edilməsi sayəsində bu imkan daha da gücləndiriləcək.

Bankda Risk İdarəetməsinin texniki inkişafı da, həmçinin, AccessHolding səviyyəsində, LFS-in Berlindəki biznes mütəxəssisləri tərəfindən dəstəklənir.



Ümumi perspektiv haqqında

2012-ci ildə üstünlük təşkil edən iqtisadi sabitliyin 2013-cü ildə və daha sonra da davam edəcəyi gözlənilir, çünki enerji ixracatı orta müddətdə davamlı iqtisadi sabitliyi təmin etməlidir. Bütün seqmentlər üzrə Bank fəaliyyətinin genişləndirilməsi üçün yeni imkanların mövcudluğu 2013-cü il üzrə müsbət qiymətləndirilir. Bu, xüsusilə də, Bankın regionlarda fəaliyyətinin genişləndirilməsində özünü göstərir. Bununla belə, maliyyə sektorunda rəqabətin inkişaf etməsi faiz dərəcələrinin azalmasına şərait yaradır, bu isə AccessBank-ın faiz marjalarının aşağı düşməsinə gətirib çıxaracaq. 2012-ci ildə AccessBank kredit portfelinin əhəmiyyətli dərəcədə artması və təkrar maliyyələşdirmə xərclərinin davamlı surətdə azalması nəticəsində aşağı düşən faiz marjalarının mənfəətini kompensasiya etməyə nail olub və nəticədə vergilərin ödənilməsində əvvəlki mənfəət ötən ilə nisbətən artıb. Bugünkü perspektivdə, 2013-cü ildə Bankın mənfəətliliyinə təsir göstərən əsas amillər 2012-ci ildəki kimidir.

Bununla belə, bank sektorunda kredit riskləri öz mövcudluğunu davam etdirir və xüsusən, maliyyə sektorunda rəqabətin intensivləşməsi bir çox müştərilərin bir neçə təşkilatdan kredit almaşına şərait yaradır ki, bu da müştərilərin ifrat borclanmasına səbəb olur. Buna görə də gələcəkdə artım imkanları əldə etməyə səy göstərilərkən portfelin keyfiyyəti ətraflı şəkildə monitorinq olunacaq. Bundan əlavə, faiz marjalarının azaldığı bir şəraitdə Bankın mənfəətliliyini qoruyub saxlamaq məqsədi ilə qeyri-faiz əsaslı gəlir mənbələrini gücləndirmək üçün bank əməliyyatlarından əldə olunan komissiyaların məqsədli şəkildə tədricən artırılması zəruridir.

Son illər ərzində bu sektordakı rəqabət intensivləşsə də, AccessBank Azərbaycandakı mikro və kiçik sahibkarların, aşağı və orta gəlirli ailələrin tələbatlarını ödəmək məqsədi ilə fəaliyyət göstərən, eləcə də müvafiq bazar seqmentlərinə xidmət göstərmək üçün nəzərdə tutulmuş xüsusi məhsullara və həmin bazarla əlaqədar

risklərin idarə olunması üzrə ixtisaslaşmış heyətə malik olan aparıcı bankdır.

Digər mikromaliyyə təşkilatlarından fərqli olaraq, AccessBank öz müştərilərinə tam çeşidli maliyyə xidmətləri göstərir – buraya cari və əmanət hesabları və pulköçürmə sistemləri də daxildir. Azərbaycanın bankçılıq bazarında AccessBank-ın aparıcı nüfuzu mükəmməl xidmət, etibarlılıq və şəffaflyq amilləri sayəsində daha da möhkəmlənib.

2012-ci ildə AccessBank beş yeni filial açaraq öz filiallarının sayını 34-ə çatdırıb. Onlardan təxminən 50%-i Bakı şəhəri və Abşeron yarımadasından kənarında yerləşir. Hesabat dövründən sonra, 2013-cü ilin I rübündə Bank daha 3 regional filial açaraq filiallarının ümumi sayını 37-ə çatdırıb. Maliyyə xidmətlərinin hələ də zəif nüfuz etdiyi kənd ərazilərində müştərilərə göstərilən xidmətləri daha da təkmilləşdirmək məqsədi ilə Bank 2013-cü ildə yeni regional filiallar açmaq niyyətindədir. Bakı şəhərinin mərkəzində Bankın gələcək Baş Ofisi üçün alınmış biznes mərkəzinin bərpası ilə əlaqədar işlər də başa çatdırılmaq üzrədir. Bu, Bankın Baş Ofisinin bütün işçi heyətinin bir yerdə toplanmasına və növbəti iyirmi il ərzində Bankın Baş Ofisinin tələbatlarını ödəməyə imkan yaradacaq. Təmir işlərinin tamamlanması və Baş Ofisin yeni əraziyə köçürülməsi 2013-cü ilin ikinci yarısına planlaşdırılır. Həyata keçirilən ikinci əsas layihə Temenos 24 sistemi əsasında Bankın yeni əsas bankçılıq proqramı təminatının işlənilib hazırlanması ilə bağlıdır. 2012-ci ildə layihə heyəti üzrə mükəmməl inkişaf qeydə alınıb – layihə heyəti həm Bankın, həm də LFS Financial Systems şirkətindəki tərəfdaşlarımızın işçilərindən ibarətdir. AccessBank 2013-cü ilə yüksək kapital adekvatlığı, eləcə də Bankın gələcək inkişafına töhfə verən bacarıqlı və təcrübəli işçi heyəti bazası ilə qədəm qoyub. Rəhbərlik və işçi heyəti əmindir ki, səhmdarlarla birlikdə AccessBank 2013-cü ildə də yaranacaq çətinlikləri aradan qaldıra biləcək.



KORPORATİV İDARƏETMƏ, TƏŞKİLATI MƏSƏLƏLƏR VƏ İŞÇİ HEYƏTİ

KORPORATİV İDARƏETMƏ – AccessBank yarandığı vaxtdan etibarən onun səhmdarları və İdarə Heyəti Bankın təşkili və Korporativ İdarəetmə sahəsində ən yüksək standartlara və beynəlxalq təcrübələrə riayət etməyə çalışır. Bankın təşkilati strukturu, müvafiq siyasət sənədlərində, prosedur və vəzifə təlimatlarında nəzərdə tutulan bütün vəzifələrdə, öhdəliklərdə və proseslərdə aydın şəkildə öz əksini tapır. Həmin siyasət və prosedurların, eləcə də Bankın korporativ idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi və nəzərdən keçirilməsi davamlı və daimi bir prosesdir. AccessBank-ın korporativ idarəetmə prinsiplərinə riayət etməsi 2010-cu ildə Standard & Poors Reytinq Agentliyi tərəfindən təsdiqlənib və həmin agentlik, Azərbaycanın bank sektorunun müşahidəsi üzrə ilkin Şəffaflıq və Açıqlama Tədqiqatında AccessBank-ı “Azərbaycanın ən şəffaf bankı” adına layiq görüb.

AccessBank-ın peşəkar səviyyədə təlimlənmiş və yüksək ixtisaslı işçi heyəti bankın uğurlarının əsasını təşkil edir. AccessBank öz ədalətli, şəffaf və bərabər imkanlar yaratmaqla həyata keçirdiyi işçi heyətinin seçimi və təkmilləşdirilməsi prosesindən qürur duyur. Biz işçi heyətinin seçilməsi və işə qəbul olunması prosesində riayət etdiyimiz şəffaflıq prinsipləri ilə fəxr edirik. Bank, əsasən, ali məktəb məzunlarını işə cəlb edir və ilkin bank təcrübəsindən daha çox, işgüzar qabiliyyətə və ixtisaslılığa önəm verir. AccessBank yeni işçi heyətinə daxili seminarlarda və iş prosesində peşəkar bank bilikləri verir. Bankın sürətlə genişlənməsi işçi heyətinə dinamik karyera imkanları təklif edir. Belə ki, əvvəllər xarici mütəxəssislərin təyin olunduğu rəhbər vəzifələr indi təşkilat daxilində yerli namizədlərə həvalə olunur və yalnız Baş Menecer vəzifəsini əcnəbi mütəxəssis tutur. Nəticə etibarilə, AccessBank sərbəst düşüncə və işləmək qabiliyyətinə malik təcrübəli, sınaqdan keçmiş, özünə inamlı və işinə sadıq əməkdaşlarına arxalanır.

AccessBank-ın matris əsaslı idarəetmə strukturunda Baş Ofis departamentləri tərəfindən texniki rəhbərlik iyerarxiya strukturu yaradır və bu strukturda filialların işçi heyəti özlərinin müvafiq filial müdirlərinin

tabeçiliyindədir. Mikro, kiçik və orta biznes, pərakəndə kredit, kredit bək ofis, bank xidmətləri, plastik kartlar və kassirlər üzrə biznes menecerləri onların müvafiq fəaliyyətinə filial şəbəkəsi daxilində nəzarət edir və bu yolda filial müdirlərinə və əməkdaşlarına əhəmiyyətli yardım göstərirlər.

SƏHMDARLARIN ÜMUMİ YIĞINCAĞI – AccessBank-ın ən ali qərarverici orqanı olan Səhmdarların Ümumi Yığıncağı 2012-ci ildə 4 dəfə iclas keçirib. Bu iclasların hamısında səhmlərin 100%-i fiziki şəkildə iştirak edən nümayəndələr tərəfindən təmsil olunub. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı müşahidə şurası və idarə heyətinin, eləcə də APİK, risk, audit və İT Komitələrinin üzvlərini təyin edir. Səhmdarların Ümumi Yığıncağı, həmçinin, müşahidə şurası və audit komitəsinin üzvlərinə mükafatların ödənilməsinə də müəyyən edir. Digər öhdəliklərə kənar auditorun və audit olunmuş maliyyə hesabatlarının təsdiqlənməsi, növbədən kənar audit yoxlamalarının aparılması, filialların açılması və bağlanması daxildir. Digər hüquqlara Bankın səhmləri ilə əlaqədar bütün fəaliyyət növləri, o cümlədən mənfəətin bölüşdürülməsi, nizamnamə kapitalının artırılması, səhmlərin emissiyası, listinqə daxil edilməsi və ya hər hansı bir tərəfə satılması daxildir.

MÜŞAHİDƏ ŞURASI – AccessBank-ın Müşahidə Şurası Səhmdarların Ümumi Yığıncağı tərəfindən təyin olunur və Səhmdarların Ümumi Yığıncağının verdiyi səlahiyyətlər çərçivəsində Bankın biznes siyasətini müəyyən edir, Bankın İdarə Heyətinin və komitələrinin işinə nəzarət edir. Müşahidə Şurası 2012-ci il ərzində 5 dəfə toplanıb və bu görüşlərin hər birində Müşahidə Şurasının bütün beş üzvü şəxsən iştirak edib.

İllər ərzində Müşahidə Şurasının üzvləri əvəzlənsə də, 5 Şura üzvündən 3-ü AccessBank yaradıldığı vaxtdan müxtəlif vəzifələrdə onun fəaliyyətinə cəlb olunub. Bütün şura üzvləri geniş, çoxşaxəli, regional və peşə təcrübələrinə malikdir və AccessBank onların Bank, region, mikromaliyyələşdirmə və bankçılıq üzrə biliklərindən faydalanır.

AccessBank-ın Müşahidə Şurası



Cənab Orxan Aytemiz

Sədr

AccessBank-ın yaradıldığı vaxtdan (2002-ci ilin iyun ayından) etibarən Müşahidə Şurasının üzvü olub, 2011-ci ilin sentyabr ayından etibarən isə Müşahidə Şurasının sədridir. Cənab Aytemiz Yunanistanın Tesaloniki şəhərindəki QDTİB-nin Layihə Maliyyələşməsi qrupunun direktorudur (1999-cu ildən) və QDTİB-nin fəaliyyət göstərdiyi ölkələrdə ümumi sənaye, nəqliyyat, turizm və daşınmaz əmlak sektorları üzrə layihə və korporativ maliyyə və kapital investisiyaları məsələləri üzrə məsul şəxsdir. Onun əvvəlki iş təcrübəsi Türkiyə İnkişaf Bankı və Türkiyədəki Eximbank-la əlaqədardır. Cənab Aytemiz Şərqi Miçiqaq Universitetinin magistr dərəcəsinə və Yaxın Şərqi Texniki Universitetinin Biznes Administrasiyası üzrə bakalavr dərəcəsinə malikdir. Milliyyətə türkdür, türk, ingilis və yunan dillərində sərbəst danışır.



Cənab Syed Aftab Ahmed

AccessBank-ın yaradıldığı vaxtdan (2002-ci ilin iyun ayından) etibarən Müşahidə Şurasının üzvüdür. Cənab Ahmed 1989-cu ilin aprel ayından 2006-cı ilin dekabrında təqaüdə çıxanaqəd Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasında (BMK) çalışıb. Onun BMK-da tutduğu son vəzifə Baş Menecer olub və o, BMK-nın qlobal mikromaliyyə strategiyasının və investisiya proqramlarının həyata keçirilməsi ilə məşğul olub. Təqaüdə çıxanaqəd cənab Ahmed BMK-nın təyinatı ilə Avropa və Uzaq Şərqdə digər beş maliyyə təşkilatının və fondların müşahidə şuralarında çalışmaqda davam etmişdir. Cənab Ahmed iqtisadiyyat üzrə magistr dərəcəsinə malikdir. Milliyyətə pakistandır, hal-hazırda ABŞ-da yaşayır, ingilis dilində sərbəst danışır.



Cənab Tomas Engelhardt

2006-cı ilin sentyabr ayından AccessBank-ın Müşahidə Şurasının üzvüdür. Bundan əvvəl o, AccessBank-ın yaradıldığı vaxtdan etibarən Baş Menecer vəzifəsində çalışıb. Cənab Engelhardt 1996-cı ildə LFS təşkilatına cəlb olunub, burada AccessBank-ın yaradılması və təşkili ilə məşğul olub və hal-hazırda AccessHolding-in İdarə Heyətinin sədri və LFS Financial Systems təşkilatının Baş Direktoru. Bundan əvvəl o, Özbəkistan, Azərbaycan, Bosniya-Hersoqovinada LFS-n KOBK layihələri ilə məşğul olub. Cənab Engelhardt Müstəqil Berlin Universitetinin iqtisadiyyat üzrə magistr dərəcəsi və slavyan elmləri üzrə bakalavr dərəcəsinə yiyələnmişdir. Cənab Engelhardt milliyyətə almandır, alman, ingilis və rus dillərində sərbəst danışır.



Xanım Viktoriya Maylz

2010-cu ilin fevral ayından etibarən AccessBank-ın Müşahidə Şurasının üzvüdür. 2000-ci ildə xanım Maylz JPMorgan təşkilatına cəlb olunub və hal-hazırda İnkişaf edən bazarlar üzrə kredit ticarəti strategiyasına rəhbərlik edir. Bundan əvvəl o, 10 il müddətində JPMorgan təşkilatında daimi gəlirlərin tədqiqatı sahəsində çalışıb, daha sonra Qlobal İnkişaf edən Bazarların korporativ tədqiqat heyətinin həmsədri olub. O, 1993-cü ildən etibarən inkişaf edən bazarların tədqiqatı sahəsində ixtisaslaşmışdır. Xanım Maylz bir neçə dəfə Şərqi Avropa Kredit Analitiklərinin təşkilatı investor sorğusunda və inkişaf edən bazarların kredit tədqiqatı üzrə Euromoney sorğusunda birinci dərəcəyə layiq görülüb. O, Durham Universitetini iqtisadiyyat və ispan dili ixtisasları üzrə bakalavr dərəcəsi ilə bitirib. Xanım Maylz britaniyalıdır, ingilis və ispan dillərində sərbəst danışır.



Xanım Eva Uitt

2011-ci ildən etibarən AccessBank Müşahidə Şurasının üzvüdür. 1995-ci ildən KfW Bankına cəlb edilib. 2010-cu ilin iyul ayından etibarən KfW Bankının Şərqi Avropa, Qafqaz və Mərkəzi Asiya ölkələri üzrə Direktoru vəzifəsində çalışıb və ölkə strategiyası, maliyyə sektoru, energetika, şəhər inkişafı, regionda ətraf mühit və sağlamlıq məsələləri ilə məşğul olan beş komanda heyətinin işinə rəhbərlik edib. O, həmçinin, Qafqaz Təbiət Fondunun Direktorlar Şurasının sədridir, bundan əvvəl isə AccessHolding-in Direktorlar Şurasının üzvü olub. Xanım Uitt Giessen Universitetinin Biznes Administrasiyası üzrə magistr dərəcəsinə malikdir. Milliyyətə almandır, alman, ingilis və ispan dillərində sərbəst danışır.

KORPORATİV İDARƏETMƏ, TƏŞKİLAT VƏ İŞÇİ HEYƏTİ

Müşahidə Şurasının üzvlərindən heç biri Bankda bilavasitə səhmə malik deyil və icaslarda iştirak etdiklərinə görə Səhmdarların Ümumi Yığıncağının təyin etdiyi sabit faiz dərəcəsi əsasında mükafatlar alır. LFS-in həmtəsisçisi olan cənab Thomas Engelhardt LFS-in AccessBank-dakı və AccessHolding-dəki səhmləri vasitəsi ilə faizlər alır.

İDARƏ HEYƏTİ – Bankın gündəlik işinə rəhbərliyi 5 üzvdən ibarət İdarə Heyəti həyata keçirir. İdarə Heyətinin sədri, cənab Mixael Hoffmann Bankın bütünlüklə idarə olunmasına görə cavabdehdir. Müvafiqlik məmuru, eləcə də hüquq və insan resursları departamentləri bilavasitə ona hesabat verir. Cənab Şakir Rəhimov biznes bankçılığı və riskin idarəedilməsi üzrə cavabdehdir. Cənab Anar Həsənov pərakəndə kreditlər və əməliyyatlar, o cümlədən plastik kartlar, marketinq və zəng mərkəzi üzrə cavabdehlik daşıyır. Cənab Rüfət İsmayılov Bankın infrastrukturuna, o cümlədən administrasiya, təhlükəsizlik və İT üzrə cavabdehdir. Maliyyə direktoru Elşən Hacıyev mühasibatlıq, maliyyə nəzarəti və xəzinədarlıq üzrə cavabdehdir. Filial menecerləri bütünlüklə İdarə Heyətinə hesabat verir.

İdarə Heyətinə ödənilən mükafatlar Müşahidə Şurası tərəfindən müəyyən edilir və Bankın fəaliyyəti ilə əlaqədar illik bonusları da əhatə edə bilər. 2012-ci ildə İdarə Heyətinə ödənilən bonuslar cəmi mükafatların 35%-dən artıq olmayıb. AccessBank-ın menecerlərindən və əməkdaşlarından heç biri AccessBank-ın səhmdarı deyil.

AUDİT KOMİTƏSİ – Audit Komitəsi Səhmdarların Ümumi Yığıncağı tərəfindən təyin olunur və bilavasitə həm Müşahidə Şurası, həm də Səhmdarların Ümumi Yığıncağına hesabat verir. Audit Komitəsi daxili audit departamentinin işinə nəzarət edir (bax: “Riskin İdarəedilməsi”) və kənar auditorların işini nəzərdən keçirir. Audit Komitəsi, yerli və beynəlxalq audit və bankçılıq sahəsində zəngin biliklərə malik olan üç üzvdən ibarətdir. Komitənin sədri Söhrab Fərhadov Bowling Green Dövlət Universitetinin iqtisadiyyat üzrə magistr dərəcəsinə yiyələnib və həmin vaxtdan Azərbaycanda audit və maliyyə nəzarəti sahəsində

çalışır; Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının Böyük Bank mütəxəssisi Kristofer Falko bankçılıq və KOBK məsləhətçiliyi sahəsində geniş təcrübəyə malikdir; xanım Aleksandra Vayhezmiller LFS Financial Systems təşkilatının beynəlxalq audit mütəxəssisidir, bundan əvvəl isə o, Ernst & Young şirkətinin Baş Auditoru vəzifəsində çalışıb. 2011-ci ilin son rübündə xanım Vayhezmiller analıq məzuniyyətinə çıxıb və məzuniyyət müddətində onu LFS Financial Systems şirkətinin beynəlxalq bankçılıq üzrə digər mütəxəssisi Kristof Diehl əvəz edib.

APIK KOMİTƏSİ – APIK Komitəsi Müşahidə Şurası tərəfindən təyin olunur və bilavasitə Müşahidə Şurasına hesabat verir. Komitə hər ay likvidlik, ödəniş müddətləri, valyuta və faiz dərəcələri amillərinin uyğunlaşdırılması, mövcud tələblərə və normativlərə riayət edilməsi, o cümlədən kapital adekvatlıq və iri kredit ayırmaları ilə əlaqədar məsələləri nəzərdən keçirir. Komitə idarə heyəti və xəzinədarlıq üzrə menecerdən ibarətdir.

RISK KOMİTƏSİ – Risk Komitəsi müşahidə şurası tərəfindən təyin olunur və bilavasitə müşahidə şurasına hesabat verir. Komitə hər rübdə sistemik və bank səciyyəli riskləri, o cümlədən sektor, valyuta, likvidlik, təkrar maliyyələşdirmə, bazar və əməliyyat risklərini nəzərdən keçirir. Komitə, həmçinin, Azərbaycanın makroiqtisadi və sosial inkişafını müşahidə edir, bunun Bankın biznesinə necə təsir göstərə biləcəyini təhlil edir və kreditlərin verilməsi və təkrar maliyyələşdirmə siyasətinin tənzimlənməsinə dair Bank rəhbərliyinə tövsiyələr verir. Komitə idarə heyətindən və risk üzrə rəhbərdən ibarətdir.

İT KOMİTƏSİ – İT Komitəsi müşahidə şurası tərəfindən təyin olunur və bilavasitə müşahidə şurasına hesabat verir. Komitə hər rübdə AccessBank-ın İT məsələlərinə, o cümlədən İT investisiyaları, filiallarla Baş Ofis arasında əlaqələrin yaradılmasına və inkişaf layihələrinə nəzarət və rəhbərlik edir. Komitə idarə heyətindən və İT üzrə rəhbərdən ibarətdir.

AccessBank-ın İdarə Heyəti



Cənab Mixael Hoffmann

Baş İcraçı Direktor və İdarə Heyətinin sədri

2012-ci ildə AccessBank-a təyinat almazdan əvvəl Mixael Hoffmann yeddi il Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankında (AYİB) çalışıb. AYİB-in Samara şəhərindəki ofisinin rəhbəri kimi, o, Rusiyanın Volqayanı federal əyalətində iri korporasiyaları, özəl sektor müştərilərini və regional bankları əhatə edən yeni biznes sahələrinin inkişafı üzrə məsul şəxs olub. Cənab Hoffmann öz karyerasına 1996-cı ildə HSH Nordbank AG bankında başlayıb və burada o, Tallin Nümayəndəlik Ofisinin Rəhbəri vəzifəsində Baltıqyanı ölkələrdə (Estoniya, Latviya və Litvada) bank biznesi üzrə öhdəlikləri icra edib. Cənab Hoffmann Çikaqo Universitetinin Executive MBA dərəcəsinə, Booth School of Business və Kil Universitetinin iqtisadiyyat üzrə diplomuna malikdir. Cənab Hoffmann Almaniyada anadan olub, alman, ingilis və rus dillərində sərbəst danışır.



Cənab Rüşət İsmayılov

Baş Menecerin Müavini və İnfrastruktur üzrə Direktor

2002-ci ildə AccessBank-da mikrokredit mütəxəssisi kimi işə başlayıb. Daha sonra Baş Kredit Mütəxəssisi vəzifəsinə, sonra isə mərkəzi filialın müdiri və administrasiya meneceri vəzifələrində çalışıb. 2006-cı ildə Bankın infrastrukturunu üzrə məsul şəxs qismində idarə heyətinin üzvlüyünə qəbul edilib. Cənab İsmayılov Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin magistr dərəcəsinə malikdir və Azərbaycan Mikromaliyyə Assosiasiyasının (AMFA) müşahidə şurasında fəaliyyət göstərir. Milliyyətə azərbaycanlıdır, azərbaycan, rus və ingilis dillərində sərbəst danışır.



Cənab Şakir Rəhimov

Biznes Bankçılığı üzrə Direktor

2002-ci ildə AccessBank-da mikrokredit mütəxəssisi kimi işə başlayıb. Daha sonra Baş Kredit Mütəxəssisi vəzifəsinə, 2004-cü ildə isə yenidən yaradılmış KOBK Departamentinə təyin olunub və 2005-ci ilin dekabr ayından etibarən həmin departamentə rəhbərlik edib. 2008-ci ilin aprel ayında Biznes Bankçılığı Departamentinin rəhbəri təyin olunub və İdarə Heyətinin üzvlüyünə qəbul edilib. Cənab Rəhimov Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin biznesin idarəedilməsi və maliyyə ixtisası üzrə magistr dərəcəsinə malikdir. O, həmçinin, hal-hazırda qiyabi təhsil proqramı üzrə Uorvik Universitetinin magistrantıdır. Milliyyətə azərbaycanlıdır, azərbaycan, rus və ingilis dillərində sərbəst danışır.



Cənab Anar Həsənov

Pərakəndə Bankçılıq və Əməliyyatlar Direktoru

2002-ci ildə AccessBank-da mikrokredit mütəxəssisi kimi işə başlayıb. Daha sonra Baş Kredit Mütəxəssisi vəzifəsinə və KOBK Departamentinə təyin olunub. 2006-cı ildə o, yeni yaradılmış pərakəndə bankçılıq üzrə rəhbər vəzifəsinə təyin olunub və AccessBank üzrə pərakəndə biznesinin yaradılmasına və inkişafına cəlb edilib. 2007-ci ildə cənab Həsənov pərakəndə bankçılıq və əməliyyatlar direktoru vəzifəsində İdarə Heyətinin üzvlüyünə qəbul olunub. Cənab Həsənov İstanbul Universitetinin maliyyə ixtisası üzrə diplomuna, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin maliyyə ixtisası üzrə magistr dərəcəsinə, eləcə də Pensilvaniya Universitetində Amerika Bankçılıq Assosiasiyasının Stonier magistraturasının diplomuna malikdir. Milliyyətə azərbaycanlıdır, azərbaycan, türk, rus və ingilis dillərində sərbəst danışır.



Cənab Elşən Hacıyev

Maliyyə Direktoru

AccessBank-ın yaradıldığı vaxtdan etibarən cənab Hacıyev Bankda Maliyyə Direktoru və AccessBank-ın İdarə Heyətinin üzvü qismində fəaliyyət göstərib. AccessBank-dan əvvəl cənab Hacıyev altı il ərzində Bakıdakı HSBC Bankında maliyyə nəzarətçisi vəzifəsində çalışıb. Bundan əlavə, o, Bakı şəhərində Azərbaycan Sənaye-İnvestisiya Bankında və Moskva şəhərindəki Menatep Bankında çalışıb. O, Moskva Yol Nəqliyyatı İnstitutunun iqtisadiyyat üzrə magistr dərəcəsinə və Maliyyə Xidmətləri İnstitutunun (Böyük Britaniyanın Diplomlu Bankirlər İnstitutunun) Maliyyə Xidmətləri İdarəçiliyi üzrə diplomuna malikdir. Cənab Hacıyev azərbaycanlıdır, azərbaycan, rus və ingilis dillərində sərbəst danışır.

SOSIAL, ƏTRAF MÜHİT VƏ KORPORATİV ETİKA MƏSULİYYƏTİ

AccessBank-ın fəaliyyətə başladığı vaxtdan etibarən yüksək etik qaydalara və məsuliyyətli bankçılıq prinsiplərinə riayət olunması bankın əsas korporativ elementi hesab olunub və işçi heyətinə münasibətdən tutmuş, müştərilərlə qurulan əlaqələrdə, o cümlədən yerli icmalara və orqanlara, səhmdarlara və təkrar maliyyələşdirmə üzrə tərəfdaşlara münasibətdə sosial korporativ məsuliyyət bank işinin bütün aspektlərini əhatə edir.

2008-ci ildə AccessBank BMT-nin Global Compact Programına qoşularaq öz öhdəliyini rəsmiləşdirib. Bu proqram, dörd əsas sahə çərçivəsində mövcud prinsiplərin yerinə yetirilməsini nəzərdə tutur: AccessBank-ın elə yarandığı vaxtdan riayət etdiyi insan hüquqları, ətraf mühitin mühafizəsi, əmək hüquqları və korrupsiya ilə mübarizə prinsipləridir. 2009-cu ildə AccessBank-ın, Müştərilərin Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Kampaniyaya qoşulması bu öhdəliyi daha da gücləndirib. Maliyyə Vəsaitlərinin Cəlb Olunması Mərkəzi tərəfindən keçirilən bu kampaniya ifrat borclanmanın qarşısının alınması, şəffaf qiymətqoyma, müvafiq toplama təcrübəsi, işçi heyətin etik davranışı, şikayətlərin araşdırılması mexanizmləri və müştəri haqqında məlumatların məxfiliyi kimi prinsipləri nəzərdə tutur. AccessBank Azərbaycanda Global Compact Programına və Müştərilərin Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Kampaniyaya qoşulmuş ilk bankdır.

AccessBank-ın təqdim etdiyi şəffaf, düzgün və anti-bürokratik maliyyə xidmətləri Global Compact və Müştərilərin Mühafizəsi üzrə Beynəlxalq Kampaniyanın korrupsiya əleyhinə standartlarına uyğun olmaqla yanaşı həm də AccessBank-ın ticarət nişanı qismində çıxış edir. Şəffaflıq öhdəliyini yerinə yetirməklə, AccessBank Azərbaycanda Micro Finance Transparency (Mikromaliyyə Şəffaflığı) tərəfindən təşkil olunmuş Qiymət Şəffaflığı Təşəbbüsünə qoşulmuş aparıcı bankdır. Bu təşəbbüs, mikromaliyyə təşkilatlarından faktiki kredit qiymətləri haqqında məlumatların toplanmasını və təsdiqlənməsini, eləcə də həmin təşkilatların müqayisəli və effektiv faiz dərəcələrinin internetdə dərc olunmasını nəzərdə tutur. 2010-cu ildə Standard & Poor's özünün "Azərbaycan banklarında şəffaflıq və açıqlıq" hesabatında AccessBank-ı "Azərbaycanın ən şəffaf bankı" adına layiq görüb.



1. Mingəçevirdə qızlar üçün futbol düşərgəsi
2. Saraydakı kimsəsiz uşaqlar üçün internat məktəbində "Oyun Tarixləri" adlı idman tədbiri
3. Babək filialı tərəfindən kimsəsiz uşaqlar üçün təşkil olunmuş əyləncəli tədbir

Əməyin mühafizəsi üzrə Global Compact öhdəliyini paylaşan AccessBank əməkdaşların ədalətli və bərabərhüquqlu şəkildə işə götürülməsinə, müsbət davranışa, cinsi, irqi, milli, dini mənsubiyyətindən və əlilliyindən asılı olmayaraq, işçi heyətinin vəzifədə irəli çəkilməsinə böyük önəm verir. Bu, işçi heyəti və gender siyasətində, eləcə də Global Compact proqramında da nəzərdə tutulub və işçi heyətinə peşəkar davranışın aşılmasını əhatə edir. AccessBank işçi heyətinin hazırlığı, onların şəxsi sağlamlığının sığortalınması və yüksək səviyyədə mükafatlandırılması cəhətdən aparıcı rola malikdir. Global Compact öhdəliklərindən əlavə, AccessBank qadınların və fiziki imkanları məhdud olan şəxslərin Bankda karyera qurmaları üçün onların təlimatlandırılmasını və dəstəklənməsini həyata keçirir. Qadınlar Bankın ümumi işçi heyətinin 35%-ni, rəhbər heyətin isə 25%-ni təşkil edir. Həmçinin, Bankda fiziki imkanları məhdud olan 41 nəfər əməkdaş çalışır.

Yerli icmalar və dövlət orqanları qarşısındakı məsuliyyətini genişləndirməklə AccessBank, regionlarda insanların işlə təmin olunmasına imkan yaradan aparıcı təşkilatlardan biridir. Bank, həmçinin, özünün

bütün vergi və sosial sığorta öhdəliklərini yerinə yetirir və hal-hazırda Azərbaycanın maliyyə sektorunda əsas vergi ödəyicilərindən biri kimi, 2012-ci ildə 15.2 milyon manat (19.4 milyon ABŞ dolları) həcmində vergi və sosial sığorta ödənişlərini (əməkdaşların gəlir vergisi də daxil olmaqla) həyata keçirib.

AccessBank Global Compact proqramında nəzərdə tutulmuş ətraf mühit standartlarına da riayət edir, çünki Bank inanır ki, ətraf mühitin mühafizəsinin ən yaxşı üsulu ziyanın qarşısının alınmasıdır. Ekologiyaya ziyan vuran fəaliyyət növləri ilə məşğul olan sahibkarlara kreditlərin verilməsini qadağan edərək, AccessBank Azərbaycanın ekoloji sistemini mühafizə etməklə bərabər, həm də bu istiqamətdə yerli bankçılıq sənayesinin lideri kimi nümunə göstərir. Qadağa siyahısı bankın səhmdarlarının ciddi tələblərinə müvafiq surətdə tərtib olunub və ümumiyyətlə, ətraf mühitlə əlaqədar risklərin qiymətləndirilməsi standart kreditləşdirmə prosedurunun bir hissəsidir. AccessBank-ın bu sahə üzrə ümumi fəaliyyəti Ətraf Mühit haqqında illik hesabatda öz əksini tapır. Bu fəaliyyət, həmçinin, satınalma prosesinə də şamil edilir, belə ki, satınalmaların ətraf mühitə təsirinin minimum səviyyədə olmasına diqqət yetirilir.

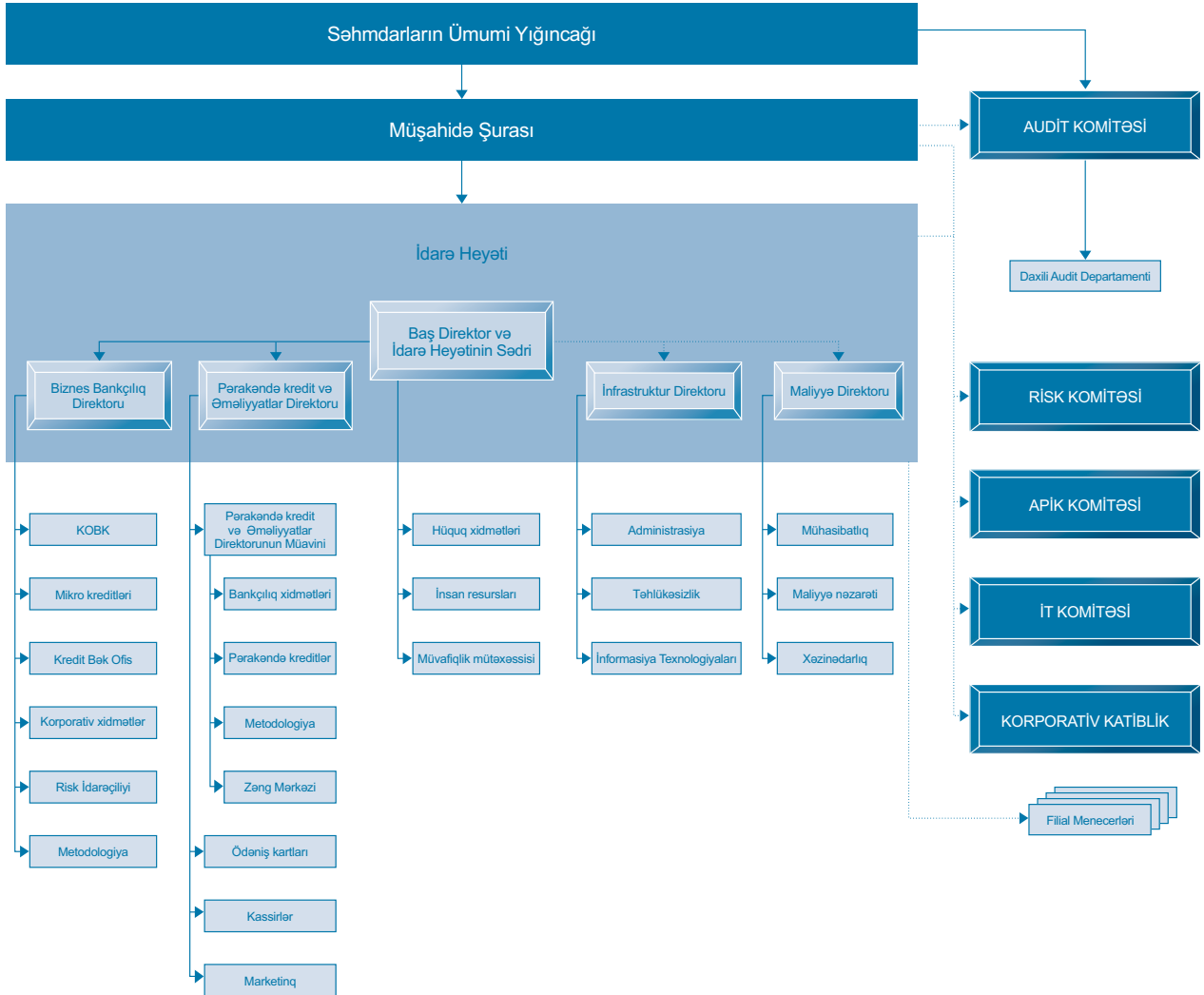
AccessBank – inklüziv icmaların yaradılması

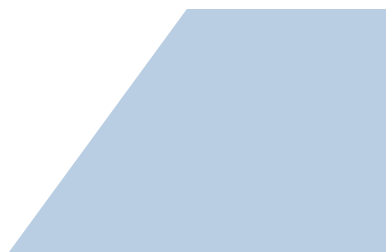
AccessBank bütünlüklə Azərbaycanda yerli icmaların iqtisadi inkişafında əhəmiyyətli rol oynamaqla bərabər, həm də inklüziv yerli icmaların yaranmasına təkan verən xeyriyyəçilik və ictimai layihələrə sponsorluq edir və həmin layihələrə qoşulmuş işçi heyətinə yardım edir.

2012-ci ildə həyata keçirilən bu cür layihələr arasında aşağıdakıları qeyd etmək olar: Azərbaycanın regionlarında yaşayan məktəbli qızlar üçün nəzərdə tutulmuş "Dünyamızı İdarə Edən Qızlar" (DİEQ) adlı yay düşərgəsinə sponsorluq; AFFA və ABŞ-n Sülh Korpusu təşkilatı ilə birlikdə qızlar üçün bir həftəlik Fut-

bol Düşərgəsinin yaradılması; Novruz bayramı münasibəti ilə qaçqın və aztəminatlı ailələr üçün ərzaq sovqatının paylanması; yerli internat məktəbindəki kimsəsiz uşaqlar üçün rəsm yarışmasının keçirilməsi; məktəb uşaqları üçün silsilə təhsil-təlim kursları keçirməklə Ümumdünya Əmanət Gününün qeyd edilməsi; şəhər mərkəzində ağacların əkilməsi; 450 tələbə üçün futbol turnirinin təşkili; eləcə də əlillər evindən və uşaq evlərindən olan kimsəsiz uşaqlar, əlillər və təqaüdcülər üçün birgünlük səyahətlərin və bayram tədbirlərinin keçirilməsinin təşkili və maliyyələşdirilməsi.

Təşkilati struktur





AccessBank Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

31 dekabr 2012-ci il tarixinə

**Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına
Uyğun Maliyyə Hesabatları və Müstəqil
Auditorun Hesabatı**

MÜNDƏRİCAT

MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

MALİYYƏ HESABATLARI

Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat	1
Məcmu Mənfəət haqqında Hesabat	2
Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər haqqında Hesabat	3
Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat	4

Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

1 Giriş	5
2 Bankın Əməliyyat Mühiti	5
3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi	6
4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr	14
5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi	15
6 Yeni Uçot Qaydaları	15
7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri və Mərkəzi Bankda Saxlanılan Məcburi Ehtiyatlar	18
8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər	20
9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar	21
10 Əmlak, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər	26
11 Sair Aktivlər	27
12 Səhmdarlardan Alınmış Qısamüddətli Kreditlər	27
13 Müştəri Hesabları	27
14 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər	28
15 Sair Öhdəliklər	30
16 Sair Maliyyə Öhdəlikləri	31
17 Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri	31
18 Nizamnamə Kapitalı	31
19 Faiz Gəlirləri və Xərcləri	32
20 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri	33
21 İnzibati və Sair Əməliyyat Xərcləri	33
22 Mənfəət Vergisi	34
23 Səhm üzrə Mənfəət	35
24 Səqment üzrə Məlumatlar	36
25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi	38
26 Kapitalın İdarə Edilməsi	46
27 Şərti Öhdəliklər	47
28 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri	48
29 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi	48
30 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar	49
31 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr	51



MÜSTƏQİL AUDİTORUN HESABATI

AccessBank Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin (QSC) İdarə Heyətinə və Səhmdarlarına:

Biz AccessBank QSC-nin ("Bank") 31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə mənfəət haqqında məcmu hesabat, səhmdar kapitalında dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlarından, eləcə də əsas uçot siyasətinin xülasəsini və digər izahedici məlumatı daxil edən qeydlərdən ibarət əlavə edilmiş maliyyə hesabatlarının auditini aparmışıq.

Maliyyə Hesabatları üzrə Rəhbərliyin Məsuliyyəti

Hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə görə Rəhbərlik məsuliyyət daşıyır. Həmin məsuliyyətə firıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və saxlanması; müvafiq uçot siyasətinin seçilməsi və tətbiqi; və müəyyən şəraitə münasib olan uçot ehtimallarının müəyyən edilməsi daxildir.

Auditorun Məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy bildirməkdir. Biz auditini Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Həmin Standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilmədiyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər və açıqlamalara dair audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar auditorun mülahizəsindən, eləcə də firıldaqçılıq və ya səhv nəticəsində maliyyə hesabatlarının əhəmiyyətli dərəcədə təhrif edilməsi risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən auditor müəssisənin daxili nəzarət sisteminin effektivliyinə dair rəy bildirmək üçün deyil, şəraitə görə müvafiq audit prosedurlarının işlənilib hazırlanması məqsədilə müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün müvafiq daxili nəzarət sistemini nəzərdən keçirir. Bundan əlavə, auditə mövcud uçot siyasətinin uyğunluğunun və rəhbərliyin uçot ehtimallarının əsaslandırılmasının qiymətləndirilməsi, eləcə də maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının dəyərləndirilməsi daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim rəyimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə tamamlanan il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

PraxvoterhausKupers Audit Azərbaycan MMC

Bakı, Azərbaycan Respublikası
6 may 2013-ci il

AccessBank QSC
Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat

Min Azərbaycan Manatı ilə	Qeyd	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	50,719	32,415
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında ("Mərkəzi Bank") saxlanılan məcburi ehtiyatlar	7	9,376	6,253
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları		40	8,040
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları		-	5,004
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	8	1,306	2,364
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	9	403,988	291,700
Əmlak və avadanlıqlar	10	37,306	31,127
Qeyri-maddi aktivlər	10	7,885	4,115
Sair maliyyə aktivləri		726	481
Sair aktivlər	11	3,923	2,066
CƏMI AKTİVLƏR		515,269	383,565
ÖHDƏLİKLƏR			
Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər	12	7,867	-
Müştəri hesabları	13	168,694	146,920
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	14	222,510	138,618
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi		1,466	300
Sair maliyyə öhdəlikləri	16	7,178	626
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	22	434	314
Sair öhdəliklər	15	4,287	3,390
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	17	8,070	8,074
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR		420,506	298,242
KAPİTAL			
Nizamnamə kapitalı	18	85,000	67,800
Bölüşdürülməmiş mənfəət		9,763	17,523
CƏMI KAPİTAL		94,763	85,323
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR VƏ KAPİTAL		515,269	383,565

6 may 2013-cü il tarixində İdarə Heyəti adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə xarici valyuta hesablarındakı qalıqların çevrilməsi üçün istifadə edilən valyuta məzənnələri: 1 ABŞ Dolları = 0.7850 AZN və 1 Avro = 1.0377 AZN (31 dekabr 2011: 1 ABŞ Dolları = 0.7865 AZN və 1 Avro = 1.0178 AZN).

Cənab Michael Hoffmann
İdarə Heyətinin Sədri



Cənab Elşən Hacıyev
Maliyyə Direktoru, İdarə Heyətinin
üzvü

AccessBank QSC
Məcmu Mənfəət haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2012	2011
Faiz gəlirləri	19	99,361	84,842
Faiz xərcləri	19	(24,778)	(25,489)
Xalis faiz gəlirləri		74,583	59,353
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	9	(3,124)	(1,383)
Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat ayırmalarından sonra xalis faiz gəlirləri		71,459	57,970
Haqq və komissiya gəlirləri	20	1,567	1,223
Haqq və komissiya xərcləri	20	(268)	(230)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		371	474
Xarici valyuta mövqeyinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla		(176)	(509)
Sair əməliyyat gəlirləri		692	1,095
Əmlak və avadanlıqların dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın qaytarılması		-	257
İnzibati və sair əməliyyat xərcləri	21	(53,199)	(42,347)
Vergidən əvvəlki mənfəət		20,446	17,933
Mənfəət vergisi xərci	22	(4,606)	(665)
İL ÜZRƏ MƏNFƏƏT		15,840	17,268
İl üzrə sair məcmu gəlir		-	-
İL ÜZRƏ CƏMI MƏCMU GƏLİR		15,840	17,268
Bankın səhmdarlarına düşən mənfəət üçün səhm üzrə mənfəət, əsas və azaldılmış (bir səhm üzrə AZN ilə)	23	0.79	0.86

31 dekabr 2012-ci il tarixinə xarici valyuta hesablarındakı qalıqların çevrilməsi üçün istifadə edilən valyuta məzənnələri: 1 ABŞ Dolları = 0.7850 AZN və 1 Avro = 1.0377 AZN (31 dekabr 2011: 1 ABŞ Dolları = 0.7865 AZN və 1 Avro = 1.0178 AZN).

AccessBank QSC
Səhmdar Kapitalında Dəyişikliklər haqqında Hesabat

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Nizamnamə kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi
31 dekabr 2010-cu il tarixinə qalıq	41,800	32,655	74,455
Nizamnamə kapitalında artım	26,000	(26,000)	-
Elan edilmiş və ödənilmiş dividendlər	-	(6,400)	(6,400)
II üzrə adi səhmdarlara düşən cəmi mənfəət	-	17,268	17,268
31 dekabr 2011-ci il tarixinə qalıq	67,800	17,523	85,323
Nizamnamə kapitalında artım	17,200	(17,200)	-
Elan edilmiş və ödənilmiş dividendlər	-	(6,400)	(6,400)
II üzrə adi səhmdarlara düşən cəmi mənfəət	-	15,840	15,840
31 dekabr 2012-ci il tarixinə qalıq	85,000	9,763	94,763

AccessBank QSC**Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	<i>Qeyd</i>	2012	2011
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Alınmış faizlər		98,004	84,928
Ödənilmiş faizlər		(25,616)	(25,312)
Alınmış haqq və komissiyalar		1,567	1,223
Ödənilmiş haqq və komissiyalar		(268)	(230)
Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə xalis gəlir		371	474
Alınmış sair əməliyyat gəlirləri		692	1,095
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər		(31,769)	(25,770)
Ödənilmiş inzibati və sair əməliyyat xərcləri		(15,948)	(12,754)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(3,303)	(130)
Əməliyyat aktiv və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə daxil olan pul vəsaitlərinin hərəkəti		23,730	23,524
<hr/>			
Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlarda xalis artım		(3,123)	(5,882)
Digər banklardan alınacaq vəsaitlərdə xalis azalma		1,064	4,663
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslarda xalis artım		(114,061)	(26,988)
Sair maliyyə aktivləri və sair aktivlərdə xalis artım		(313)	(706)
Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlərdə xalis artım		7,850	-
Müştəri hesablarında xalis artım		22,432	19,300
Sair maliyyə öhdəlikləri və sair öhdəliklərdə xalis artım		53	1,123
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə (istifadə edilən)/daxil olan xalis pul vəsaitləri		(62,368)	15,034
<hr/>			
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ödənilməsi/(alınması)		8,000	(8,000)
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızlarının ödənilməsi/(alınması)		5,004	(5,004)
Əmlak və avadanlıqların alınması		(10,142)	(3,060)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(6,098)	(3,043)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		(3,236)	(19,107)
<hr/>			
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Borc götürülmüş digər vəsaitlərdən daxilolmalar		133,205	87,254
Borc götürülmüş digər vəsaitlərin ödənilməsi		(49,121)	(101,662)
Ödənilmiş dividendlər		-	(6,400)
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti üzrə daxil olan/(istifadə edilən) xalis pul vəsaitləri		84,084	(20,808)
<hr/>			
Məzənnə dəyişikliklərinin pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə təsiri		(176)	(509)
<hr/>			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərində xalis artım/(azalma)		18,304	(25,390)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	7	32,415	57,805
<hr/>			
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		7	32,415

1 Giriş

AccessBank Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin ("Bank") 31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üçün hazırkı maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmışdır.

Bank Azərbaycan Respublikasında 5 sentyabr 2002-ci il tarixində Azərbaycan Mikro Maliyyələşdirmə Bankı Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti kimi təsis edilmişdir. Bank Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı ("Mərkəzi Bank") tərəfindən bank fəaliyyətinin göstərilməsi üçün verilmiş 245 nömrəli lisenziya əsasında fəaliyyət göstərir. 6 sentyabr 2008-ci il tarixində Bankın adı Azərbaycan Mikro Maliyyələşdirmə Bankı QSC-dən dəyişdirilərək AccessBank QSC adlandırılmışdır.

Bankın əsas fəaliyyəti. Bankın əsas fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasında mikro və kiçik biznes sahəsində fəaliyyət göstərən müştərilərə kommersiya bank xidmətlərinin göstərilməsindən ibarətdir.

Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Əmanətlərin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Əmanətlərin Sığortalanması Fondu fiziki şəxslərin hər birinin 30,000 AZN-dən çox olmayan bütün əmanətləri üzrə kompensasiya ödənilməsinə zəmanət verir.

Bankın Azərbaycan Respublikasında otuz dörd filialı vardır (31 dekabr 2011: otuz filial).

Bankın hüquqi ünvanı və fəaliyyət göstərdiyi ölkə. Bankın hüquqi ünvanı aşağıdakı kimidir:

B. Səferoğlu küçəsi 176,
Bakı AZ1095,
Azərbaycan Respublikası

Təqdimat valyutası. Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər min Azərbaycan Manatı ilə ("AZN") ifadə olunmuşdur.

2 Bankın Əməliyyat Mühiti

Azərbaycan Respublikası. Azərbaycan Respublikasında inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas xüsusiyyətlər, o cümlədən digər ölkələrdə sərbəst dönerli olmayan valyuta, xarici valyuta əməliyyatları üzrə ciddi nəzarət və nisbətən yüksək inflyasiya səviyyəsi mövcuddur. Azərbaycanın bank sektoru ictimai fikirdəki mənfi dəyişikliklərə və iqtisadi şəraitə qarşı həssasdır. Bəzən Azərbaycan iqtisadiyyatında likvidlik riskləri ilə əlaqədar olaraq investorların bank sektoruna inamının azalması halları müşahidə olunur.

Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bundan əlavə, Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən bankların üzvləşdiyi çətinliklərə müflisləşmə və iflas haqqında qanunverici bazanın təkmilləşdirilməsi zərurəti, girovun hesabına borcların ödənilməsi prosedurları, eləcə də hüquqi və fiskal sistemlə bağlı digər çatışmazlıqlar daxildir. Azərbaycan Respublikasında iqtisadi inkişafın gələcək perspektivləri Hökumətin həyata keçirdiyi iqtisadi, maliyyə və pul islahatlarının effektivliyindən, eləcə də vergi, hüquq, normativ və siyasi sistemin inkişafından xeyli dərəcədə asılıdır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları. Hazırkı maliyyə hesabatları maliyyə alətlərinin ilkin olaraq ədalətli dəyərlə tanınması və müəyyən maliyyə alətlərinin yenidən qiymətləndirilməsi üzrə düzəlişləri nəzərə alan ilkin dəyər metoduna əsasən Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına ("BMHS") uyğun olaraq hazırlanmışdır. Bu maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında istifadə edilən əsas uçot siyasətləri aşağıda göstərilir. Hazırkı maliyyə hesabatlarını təsdiqləyən İdarə Heyəti həmin hesabatlara dəyişiklik etmək səlahiyyətinə malikdir. Bütün bu cür dəyişikliklər İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənməlidir.

Fasiləsiz fəaliyyət prinsipi. Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarını fasiləsiz fəaliyyət prinsipinə əsasən hazırlamışdır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları. Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə və ya amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda göstərilir.

Ədalətli dəyər əməliyyatın həyata keçirilməsində maraqlı olan, yaxşı məlumatlandırılmış və bir birindən asılı olmayan alıcı və satıcı arasında aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləğdir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bir-birini əvəzləşdirən bazar riskləri olan aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Bank qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər. Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün pul axınlarının diskontlaşdırılması modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsullarından, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlilindən istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəlik məbləğlərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. İlkin dəyərlə qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərc əməliyyat həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir. Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalарına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Əməliyyat xərclərinə borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri daxil edilmir.

Amortizasiya edilmiş dəyər əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərli üzrə hər hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya edilmiş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda müvafiq maddələrin balans dəyərinə daxil edilir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Effektiv faiz metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər istisna olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırılan dəqiq dərəcədir. Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişən faiz dərəcəsi üzrə kredit spreadini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması. Ticarət qiymətli kağızları, derivativlər və mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş digər maliyyə alətləri ədalətli dəyerdə qeydə alınır. Bütün digər maliyyə alətləri əməliyyat məsrəfləri də daxil olmaqla ədalətli dəyerdə qeydə alınır. İlkin uçot zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin uçot zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya ümumi qəbul edilmiş bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində təchiz olunması nəzərdə tutulan maliyyə aktivlərinin bütün digər alış və satışı ("müntəzəm" alış və satışı), Bankın maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Bankın həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda qeydə alınır.

Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması. Bank aşağıdakı hallarda maliyyə aktivlərinin tanınmasını dayandırır: (a) aktivlər geri alındıqda və ya bu aktivlərlə əlaqədar pul vəsaitlərinin hərəkəti üzrə hüquqların müddəti başa çatdıqda və ya (b) Bank maliyyə aktivlərindən daxil olan pul vəsaitlərinin axını üzrə mülkiyyət hüququnu ötürdükdə və ya ötürülmə haqqında müqavilə bağladıqda və bu zaman (i) həmin aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə başqa tərəfə ötürdükdə və ya (ii) bu aktivlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar bütün risk və faydaları əsas etibarilə ötürmədikdə və ya saxlamadıqda, lakin, həmin aktivlər üzrə nəzarət hüququnu özündə saxlamadıqda. Nəzarət qarşı tərəfin öz mülkiyyətində olan aktivi satış üzrə məhdudiyətlər qoymadan əlaqəli olmayan üçüncü tərəfə satmaq üçün praktiki imkana malik olmadığı hallarda saxlanılır.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri kassa və bank hesablarındakı nağd pul və pul vəsaitlərinin əvvəlcədən məlum olan məbləğinə asan çevrilə bilən və dəyərin cüzi dəyişməsi kimi riskə məruz qalan qoyuluşlardır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə ilkin ödəmə müddəti üç aydan az olan banklararası bütün depozitlər daxildir. Məhdudlaşdırılmış məbləğlər pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərindən çıxarılır. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilir.

Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar. Mərkəzi Bankda milli və xarici valyutada saxlanılan məcburi ehtiyatlar maya dəyərində qeydə alınmaqla, Bankın gündəlik əməliyyatlarını maliyyələşdirmək üçün nəzərdə tutulmayan məcburi ehtiyat depozitlərini əks etdirir və bu səbəbdən pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatının tərtib edilməsi məqsədilə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə aid edilmir.

Digər banklardan alınacaq vəsaitlər. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödənilmək şərtilə Bank tərəfindən kontragent banklara avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Bu zaman, Bank yaranmış sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyətində olmur. Digər banklardan alınacaq vəsaitlər amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar müəyyən edilmiş və ya müəyyən edilə bilən tarixlərdə ödənilmək şərtilə Bank tərəfindən müştərilərə avans şəklində nağd pul verildiyi zaman qeydə alınır. Bu zaman Bank yaranmış sərbəst surətdə alınıb satıla bilməyən qeyri-derivativ debitor borcları üzrə alqı-satqı əməliyyatı aparmaq niyyətində olmur. Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar amortizasiya edilmiş dəyərlə əks etdirilir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Amortizasiya edilmiş dəyərlə tanınan maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi. Maliyyə aktivinin ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yaranmış və etibarlı şəkildə təxmin edilə bilən maliyyə aktivi və ya maliyyə aktivləri qrupu üzrə daxil olacaq pul vəsaitlərinin məbləğinə və ya dövrünə təsir göstərən dəyərsizləşmə üzrə zərərler il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir. Ayrıca qiymətləndirilən maliyyə aktivi (əhəmiyyətindən asılı olmayaraq) ilə əlaqədar dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair Bankda obyektiv dəlil olmadıqda, həmin aktiv analoji kredit riskinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna aid edilir və dəyərsizləşməyə görə birlikdə qiymətləndirilir. Maliyyə aktivinin dəyərsizləşməsi məsələsinə baxarkən Bankın nəzərə aldığı əsas amillər həmin aktivin vaxtı keçmiş statusu və hər hansı girov təminatının realizasiya oluna bilməsidir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin baş verməsinə dair obyektiv əlamətlərin mövcud olmasını müəyyən edən əsas meyarlar aşağıda göstərilir:

- hər hansı ödənişin gecikdirilməsi və bu zaman gecikdirilmiş ödənişin hesablaşma sistemlərindəki gecikmə ilə izah edilə bilməməsi;
- borcalanın əhəmiyyətli maliyyə çətinlikləri ilə üzleşməsi və bunun Bankın borcalan haqqında maliyyə məlumatları ilə təsdiqlənməsi;
- borcalanın müflisləşməsi və ya onun maliyyə strukturunun yenidən təşkil edilməsi riskinə məruz qalması;
- borcalana təsir göstərən milli və ya yerli iqtisadi şəraitin dəyişməsi nəticəsində onun ödəniş statusunda mənfə dəyişikliklərin baş verməsi; və ya
- girovun dəyərinin bazar şərtlərinin pisləşməsi nəticəsində əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi.

Aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərlərin kollektiv şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri analoji kredit risk xüsusiyyətlərinə əsasən qruplaşdırılır. Həmin xüsusiyyətlər qiymətləndirilən aktivlərin müqavilə üzrə şərtlərinə uyğun olaraq borcalanlar tərəfindən bütün məbləğlərin ödənilməsi qabiliyyətinin göstəricisi olmaqla, bu cür aktivlər qrupu üzrə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin təxmin edilməsi üçün uygundur.

Dəyərsizləşməyə qarşı məcmu şəkildə qiymətləndirilən maliyyə aktivləri qrupundakı pul vəsaitlərinin gələcək hərəkəti, həmin aktivlərlə bağlı müqavilə üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətinə, keçmişdə baş vermiş zərər halları nəticəsində yaranacaq vaxtı keçmiş borcların həcminə dair rəhbərlikdə mövcud olan statistikaya və vaxtı keçmiş borcların geri qaytarılması nailiyyətinə əsasən müəyyən edilir. Keçmiş dövrlərə təsir göstərməyən cari şəraitin təsirini əks etdirmək və cari dövrdə mövcud olmayan keçmiş hadisələrin təsirini aradan qaldırmaq məqsədilə, keçmiş illərin statistikasını müşahidə edilə bilən cari məlumatlara əsasən tənzimlənilir.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan dəyərsizləşmiş maliyyə aktivi ilə bağlı şərtlərə yenidən baxılarsa və ya bu şərtlər borcalanın və yaxud borcverənin maliyyə vəziyyətindəki çətinliklərə görə dəyişərsə, dəyərsizləşmənin uçotu şərtlərin dəyişməsindən əvvəlki effektiv faiz dərəcəsinə əsaslanır.

Aktivin balans dəyərini effektiv faiz dərəcəsilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinə (kreditlər üzrə baş verməmiş gələcək zərərler istisna olmaqla) bərabərləşdirmək üçün aktivlər üçün dəyərsizləşmə üzrə zərərler ehtiyat hesablarında qeydə alınır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivi üzrə təxmin edilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəflər çıxılmaqla, girov nəticəsində yarana bilən (girovun olub-olmaması ehtimal edildikdə) pul vəsaitlərinin hərəkətinə əks etdirir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği sonrakı dövrdə baş vermiş hadisəyə görə azalarsa və həmin azalma obyektiv olaraq zərərin qeydə alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə (məsələn, borcalanın kredit reytinginin artması kimi) aid edilərsə, əvvəl qeydə alınmış dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və zərər hesabına yaradılmış ehtiyata düzəliş etməklə bərpa edilir.

Aktivlər qaytarıla bilmədikdə onlar aktivin və ya onun hissəsinin bərpa olunması üçün bütün zəruri prosedurların tamamlanmasından və zərərin məbləğinin müəyyən edilməsindən sonra müvafiq zərər ehtiyatından silinir. Əvvəllər silinmiş məbləğlərin bərpa edilməsi il üzrə mənfəət və ya zərərdə dəyərsizləşmə üzrə zərərin azaldılması kimi uçota alınır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Verilmiş kreditin geri ödənilməsinə görə Bankın mülkiyyətinə keçmiş təminat. Verilmiş kreditin geri ödənilməsinə görə Bankın mülkiyyətinə keçmiş təminat vaxtı ötmüş kreditlərlə bağlı Bank tərəfindən əldə edilmiş maliyyə və qeyri-maliyyə aktivlərini əks etdirir. Bu aktivlər əldə edildiyi zaman ilkin olaraq ədalətli dəyerdə uçota alınır və aktivlərin növündən və Bankın həmin aktivləri istifadə etmək niyyətindən asılı olaraq sair maliyyə aktivləri və ya sair aktivlərin tərkibində mal-material ehtiyatlarına daxil edilir və sonradan bu cür aktivlər üçün uçot siyasətinə uyğun olaraq yenidən qiymətləndirilir və uçota alınır.

Verilmiş kreditin geri ödənilməsinə görə girov təminatının Bankın mülkiyyətinə keçməsi nəticəsində Bankın həmin aktivin ilkin mülkiyyətçisi üzərində nəzarətinin yaranmasına gətirib çıxardığı təqdirdə, müəssisələrin birləşməsi alış metodu ilə uçota alınır. Bu zaman ödənilmiş kreditin ədalətli dəyəri alış dəyərini əks etdirir. Assosiasiya olunmuş müəssisələr üçün uçot siyasəti Bankın həmin müəssisələr üzrə əhəmiyyətli təsir əldə etdiyi, lakin onlara nəzarət etmədiyi hallarda verilmiş kreditin geri ödənilməsinə görə Bankın mülkiyyətinə keçmiş səhmlərə tətbiq edilir. Assosiasiya olunmuş müəssisənin ilkin dəyəri girov qoyulmuş səhmlərin Bankın mülkiyyətinə keçməsi vasitəsilə ödənilmiş kreditin ədalətli dəyərinə bərabərdir.

Kreditlərlə bağlı sair öhdəliklər. Bank akkreditivlər və maliyyə zəmanətləri daxil olmaqla, kreditlərlə bağlı öhdəlikləri öz üzərinə götürür. Maliyyə zəmanətləri müştərinin üçüncü şəxslər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi və kreditlər kimi eyni kredit riskinə məruz qaldığı halda, ödənişlərin aparılması üzrə dəyişilməz öhdəlikləri əks etdirir. Kreditlərin verilməsi üzrə maliyyə zəmanətləri və öhdəlikləri əvvəlcə qaydaya görə əldə edilmiş komissiya gəlirləri ilə təsdiqlənən ədalətli dəyərlə qeydə alınır. Həmin məbləğ öhdəliyin qüvvədə olduğu müddət ərzində düz xətt metodu ilə amortizasiya edilir. Bu metod Bankın xüsusi kredit müqaviləsi imzalayacağı və onu qısa müddətdə satmayacağı ehtimal edildikdə tətbiq edilmir; bu cür kreditlərin verilməsi öhdəlikləri üzrə komissiya gəlirləri təxirə salınmaqla, kreditin ilkin uçotu zamanı onun balans dəyərinə daxil edilir. Hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliklər (i) ilkin tanınma zamanı amortizasiya olunmamış məbləğin qalığı və (ii) hər bir hesabat dövrünün sonunda öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün tələb olunan xərclər üzrə ən yaxşı təxminlərdən daha yüksək olanı ilə ölçülür.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya Bankın qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlamaq niyyəti olan və likvidliyin saxlanması üzrə tələblərdən asılı olaraq və ya faiz dərəcələri, valyuta məzənnələri və ya səhmlərin qiymətinin dəyişməsi nəticəsində satıla bilən investisiya qiymətli kağızları daxildir.

Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları ədalətli dəyərlə əks etdirilir. Satıla bilən borc qiymətli kağızları üzrə faiz gəlirləri effektiv faiz metodu ilə hesablanır və il üzrə mənfəət və ya zərərdə qeydə alınır. Satıla bilən pay alətləri üzrə dividendlər Bankın ödənişləri əldə etmək hüququ müəyyən edildikdə və dividendlərin əldə edilməsi ehtimalı yarandıqda il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilir. Ədalətli dəyerdəki dəyişikliklərin bütün digər elementləri investisiyanın tanınmasının dayandırılması və ya dəyərsizləşməsi anıadək sair məcmu gəlirlərdə əks etdirilir. Satıla bilən qiymətli kağızlar üzrə tanınma dayandırılarkən əvvəllər sair məcmu gəlir kateqoriyasına aid edilmiş mənfəət və ya zərər kapitaldan il üzrə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnifləşdirilir.

Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər satıla bilən investisiya qiymətli kağızlarının ilkin uçotundan sonra baş vermiş bir və ya bir neçə halın ("zərər halları") nəticəsində yarandıqda il üzrə mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Pay qiymətli kağızların ədalətli dəyərinin onun alış dəyərindən əhəmiyyətli dərəcədə və ya uzun müddət ərzində aşağı olması həmin qiymətli kağızların dəyərsizləşməsini göstərir. Alış dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasında fərq kimi müəyyən edilən dəyərsizləşmə üzrə yığılmış zərər, ilkin olaraq mənfəət və ya zərərdə əks etdirilən həmin aktivin dəyərsizləşməsi üzrə zərəri çıxmaqla, sair məcmu gəlirlər kateqoriyasından il üzrə mənfəət və ya zərəre yenidən təsnifləşdirilir. Pay alətlərinin dəyərsizləşməsi üzrə zərər bərpa edilmir və sonrakı gəlirlər sair məcmu gəlirlər kimi qeydə alınır. Satıla bilən qiymətli kağızlar kimi təsnifləşdirilmiş borc alətlərinin ədalətli dəyəri hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində artarsa və həmin artım obyektiv olaraq dəyərsizləşmə üzrə zərərin mənfəət və ya zərər kimi uçota alınmasından sonra baş vermiş hadisəyə aid edilə bilərsə, dəyərsizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərər hesabına bərpa edilir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları. Bu kateqoriyaya Bankın ödəniş tarixinədək saxlamaq niyyəti və imkanı olan sabit və ya müəyyən edilə bilən və müəyyən edilmiş ödəmə müddətinə malik olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləri daxildir. Bank investisiya qiymətli kağızlarının ödənişini və ya geri alışı emitentdən ödəmə müddətinədək tələb etmək hüququna malik olduqda, həmin qiymətli kağızlar ödəniş tarixinədək saxlanılan qiymətli kağızlar kimi təsnifləşdirilmir. Belə ki, qiymətli kağızların vaxtından əvvəl geri alınması hüququ aktivi ödəniş tarixinədək saxlamaq niyyətinə ziddir. Rəhbərlik ödəniş tarixinədək saxlanılan qiymətli kağızları ilkin uçot zamanı təsnifləşdirir və hər bir hesabat dövrünün sonunda bu təsnifləşdiməni yenidən nəzərdən keçirir. Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları amortizasiya edilmiş dəyerdə əks etdirilir.

Əmlak və avadanlıqlar. Əmlak və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyersizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla, ilkin dəyerdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və istismar xərcləri çəkildiyi zaman xərcə silinir. Əmlak və avadanlıqların əsas hissələrinin əvəz edilməsi məsrəfləri əvəz edilmiş hissələrin tanınması dayandırıldıqda kapitalaşdırılır. Əvəzləndirilməyən ƏDV məbləği uzunmüddətli aktivlərin ilkin dəyərində əks etdirilir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyersizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa dəyərini təxmin edir. Aktivin bərpa dəyəri onun satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa dəyərində qədər azaldılır və dəyersizləşmə üzrə zərər il üzrə mənfəət və ya zərəre aid edilir. Aktivin satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyəri və ya onun istifadə dəyərini qiymətləndirmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyersizləşmə üzrə zərər ləğv edilir.

Əmlak və avadanlıqların tanınması dayandırıldıqda yaranan mənfəət və ya zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərəre daxil edilir (sair əməliyyat gəlirləri və ya xərclərinin tərkibində).

Amortizasiya. Torpaq və başa çatdırılmamış kapital qoyuluşları üçün amortizasiya hesablanmır. Digər əmlak və avadanlıqlar üzrə amortizasiya düz xətt metoduna əsasən, yəni əmlak və avadanlıqların təxmini faydalı istifadə müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə aktivlərin ilkin dəyərini onların qalıq dəyərində azaltmaqla hesablanır:

Kompüterlər	4 il
Mebel və sair avadanlıqlar	4 - 5 il
Nəqliyyat vasitələri	4 il
Binalar və İcarəyə götürülmüş aktivlərin yaxşılaşdırılması	5 - 20 il

Aktiv faydalı istifadə müddətinin sonunda nəzərdə tutulan vəziyyətə uyğun olduqda, onun satışı ilə bağlı ehtimal olunan xərclər çıxıldıqdan sonra, Bank tərəfindən əldə oluna biləcək qiymətləndirilmiş məbləğ aktivin qalıq dəyəridir. Aktivlərin qalıq dəyəri və faydalı istifadə müddəti hər hesabat dövrünün sonunda nəzərdən keçirilir və lazım olduqda dəyişdirilir.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Qeyri-maddi aktivlər. Qudvildən başqa, Bankın qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı istifadə müddətinə malik olmaqla əsasən kapitallaşdırılmış proqram təminatından və lisenziyalardan ibarətdir.

Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar onların alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclərin əsasında kapitallaşdırılır. Bank tərəfindən nəzarət olunan identifikasiya edilə bilən unikal proqram təminatı ilə birbaşa əlaqəli olan tərtibat xərcləri, çəkilmiş xərclərdən artıq olan əlavə iqtisadi səmərə gətirəcəyi halda qeyri-maddi aktivlər kimi tanınır. Kapitallaşdırılmış xərclərə proqram təminatını tərtib edən işçilərə sərf olunan xərclər və ümumi təsərrüfat xərclərinin müvafiq hissəsi daxildir. Proqram təminatı ilə əlaqədar bütün sair xərclər (məsələn, texniki dəstək xərcləri) çəkildiyi zaman xərcə silinir. Kapitallaşdırılmış proqram təminatı təxmin edilən faydalı istifadə müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən amortizasiya olunur.

Əməliyyat lizinqi. Bank lizinqalan qismində çıxış etdikdə və lizinq obyektlərinin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqverən tərəfindən Banka ötürülmədikdə, əməliyyat lizinqi müqavilələri üzrə cəmi ödənişlər lizinqin müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən il üzrə mənfəət və zərərə (icare xərclərinə) aid edilir.

Digər müqavilələrdə nəzərdə tutulan lizinq a) müqavilənin yerinə yetirilməsi konkret aktiv və ya aktivlərin istifadəsi ilə əlaqəli olub-olmadıqda və b) müqavilədə aktivdən istifadə hüququnun ötürülməsi nəzərdə tutulub-tutulmadıqda ayrılır.

Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər. Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər kontragent institutlar tərəfindən Banka nağd pul və ya sair aktivlər verildiyi zaman qeydə alınır. Qeyri-derivativ maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərdə qeydə alınır. Bank verdiyi borcları geri aldıqda, həmin borc öhdəlikləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan silinir və öhdəliyin balans dəyəri ilə ödənilmiş məbləğ arasındakı fərq borcun ödənilməsi üzrə yaranan gəlir və ya xərclərə aid edilir.

Müştəri hesabları. Müştəri hesabları fiziki şəxslər, dövlət müəssisələri və ya hüquqi şəxslər qarşısında olan qeyri-derivativ maliyyə öhdəliklərini əks etdirir və amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır.

Borc götürülmüş digər vəsaitlər. Borc götürülmüş digər vəsaitlərə qeyri-rezident maliyyə institutu tərəfindən sabit ödəmə müddəti və sabit və dəyişkən faiz dərəcələri ilə verilmiş kreditlər daxildir. Borc götürülmüş digər vəsaitlər amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır.

Səhmdarlardan alınmış kreditlər amortizasiya olunmuş maya dəyərində əks etdirilir. Borc götürülmüş və üçüncü tərəflərə satılmış qiymətli kağızların qaytarılması üzrə öhdəliklər mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilir.

Subordinasiyalı borc öhdəlikləri. Subordinasiyalı borc öhdəlikləri beynəlxalq maliyyə təşkilatları qarşısında uzunmüddətli qeyri-derivativ öhdəlikləri əks etdirir və amortizasiya edilmiş dəyərlə qeydə alınır. Subordinasiyalı borc öhdəlikləri likvidasiya zamanı bütün digər kreditor borclarından sonra ödənilir və kapital adekvatlığının hesablanması məqsədilə bankın "2-ci dərəcəli kapitalına" daxil edilir.

Mənfəət vergisi. Hazırkı maliyyə hesabatlarında mənfəət vergisi qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq göstərilmişdir. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirə salınmış mənfəət vergisindən ibarətdir və bu və ya digər dövrdə vergi təsiri bilavasitə kapitalda qeydə alınan əməliyyatlar istisna olmaqla, məcmu mənfəət haqqında hesabatda qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən mənfəət ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim olunmasından əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlik metodundan istifadə etməklə, aktiv və öhdəliklərin vergi bazası və maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədləri üçün onların balans dəyəri arasında yaranan keçmiş illərin vergi zərəri və bütün müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır. İlk uçot zamanı istisna hal olaraq, əgər əməliyyat maliyyə mənfəəti və vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir göstərmirsə, aktiv və öhdəliyin ilkin qeydə alınması nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi hesablanmır (biznes birləşməsi halları istisna olmaqla). Təxirə salınmış vergi qalıqları qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi dərəcələrinə əsasən müvəqqəti fərqlərin qaytarılacağı və ya keçmiş illərdən yığılmış vergi zərərlərinin istifadə ediləcəyi dövrdə tətbiq edilməli vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır. Gəlirdən çıxılan müvəqqəti fərqlər üzrə təxirə salınmış vergi aktivləri və keçmiş illərin vergi zərərləri o zaman hesablanır ki, bu çıxılmaların realizasiya oluna bilməsi üçün gələcəkdə kifayət qədər vergiyə cəlb ediləcək mənfəətin mövcudluğu ehtimal edilsin.

Qeyri-müəyyən vergi mövqeləri. Bankın qeyri-müəyyən vergi mövqeləri rəhbərlik tərəfindən hər bir hesabat dövrünün sonunda yenidən qiymətləndirilir. Rəhbərlik Bankın vergi mövqeyinə vergi orqanları tərəfindən etiraz edildiyi halda, əlavə vergi öhdəliklərinin yaranmasını ehtimal etdikdə, vergi öhdəlikləri nəzərə alınmır. Bu cür qiymətləndirmə qüvvədə olan və ya hesabat dövrünün sonunda qüvvəyə minmiş vergi qanunvericiliyinin təfsirinə və bu məsələlərə dair hər hansı məhkəmə və ya digər qurumların məlum qərarlarına əsasən aparılır. Mənfəət vergisi istisna olmaqla, cərimələr, penyalar və vergilər üzrə öhdəliklər hesabat dövrünün sonunda öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan xərclərə dair rəhbərliyin ən yaxşı təxminləri əsasında uçota alınır.

Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlar. Öhdəliklər və məsrəflər üzrə ehtiyatlara qeyri-müəyyən müddət və ya məbləğə malik olan qeyri-maliyyə xarakterli öhdəliklər daxildir. Bank keçmiş hadisələr nəticəsində yaranan öhdəliklərə malik olduqda (hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn) ehtiyatlar maliyyə hesabatlarında əks etdirilir. Bu zaman, həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün Bankdan iqtisadi resursların sərf olunması tələb edilə bilər və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ölçülə bilər.

Nizamnamə kapitalı. Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnifləşdirilir. Yeni səhmlərin emissiyası ilə birbaşa əlaqəli olan əlavə məsrəflər səhmdar kapitalında daxilolmaların azalması kimi (vergi çıxılmaqla) göstərilir. Alınmış məbləğin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən artıq olan hissəsi səhmdar kapitalında səhm mükafatı kimi qeydə alınır. 31 dekabr 2012-ci və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə Bank yalnız adi səhmlərə malik olmuşdur.

Dividendlər. Dividendlər elan edildikləri dövrdə kapitalda əks etdirilir. Hesabat dövrünün başa çatmasından sonra, lakin maliyyə hesabatlarının imzalanmasından əvvəl elan edilmiş dividendlər haqqında məlumat "hesabat tarixindən sonra baş vermiş hadisələr" Qeydində açıqlanır.

Gəlir və xərclərin uçotu. Bütün borc alətləri üzrə faiz gəlirləri və xərcləri məcmu mənfəət haqqında hesabatda effektiv faiz metodundan istifadə etməklə hesablama metodu ilə qeydə alınır. Bu metoda əsasən, faiz gəlirləri və xərclərinə müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün komissiya və haqlar, sövdələşmə xərcləri, eləcə də bütün digər mükafat və ya güzəştlər daxildir.

Effektiv faiz dərəcəsinə aid olan komissiya haqlarına maliyyə aktivinin yaradılması və ya alınması, yaxud maliyyə öhdəliyinin (məsələn, ödəmə qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, zəmanətlərin və ya girovun dəyərləndirilməsi və qeydə alınması, maliyyə alətinin təqdim edilməsi şərtlərinin razılaşdırılması və sövdələşmə sənədlərinin hazırlanması haqları) buraxılması ilə əlaqədar əldə edilmiş və ya ödənilmiş komissiya haqları daxildir. Bazar faiz dərəcələri ilə kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlik üçün Bank tərəfindən əldə edilmiş komissiya haqları, Bankın xüsusi kredit müqaviləsini imzalayacağı ehtimal edildikdə və kreditin verilməsindən sonra qısa müddət ərzində onun realizasiyasını planlaşdırmadıqda effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi hesab edilir. Bank kreditlərin verilməsi üzrə öhdəlikləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərə əks etdirilmiş maliyyə öhdəlikləri kimi təsnifləşdirmir.

Kreditlərin və digər borc alətlərinin vaxtında qaytarılması ilə bağlı şübhə yarandıqda, onlar dəyersizləşmə məbləğinin müəyyən edilməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin diskontlaşdırılması üçün istifadə edilən effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmış faiz gəlirlərini əks etdirməklə bərpə dəyərinə qədər azaldılır.

3 Əsas Uçot Siyasətlərinin Qısa Xülasəsi (davamı)

Bütün digər komissiya gəlirləri və sair gəlirlər adətən tamamlanma dərəcəsindən asılı olaraq hesablaşma metodu ilə qeydə alınır. Tamamlanma dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin ümumi göstərilməli olan xidmətlərə nisbəti kimi müəyyən edilir. Sindikatlaşdırılmış kreditlər üzrə komissiya haqları, sindikatlaşdırma başa çatdıqda və Bank kredit paketinin hər hansı hissəsini özündə saxlamadıqda və ya paketin bir hissəsini əqdin digər iştirakçıları kimi eyni effektiv faiz dərəcəsi ilə özündə saxladıqda gəlir kimi əks etdirilir.

Üçüncü tərəflər üçün əqdlərin təşkili üzrə komissiya gəlirləri (məsələn, kreditlərin, səhmlərin və sair qiymətli kağızların alınması və yaxud qeyd olunan əməliyyatlar nəticəsində əldə edilmiş müəssisələrin alqısı və ya satışı) əqd başa çatdıqda qeydə alınır. Investisiya portfelinin idarə olunması və digər idarəetmə və məsləhət xidmətləri üzrə komissiya gəlirləri xidmətlərin göstərilməsinə dair müqavilələrin şərtlərinə uyğun olaraq adətən sərf edilmiş vaxta proporsional şəkildə əks etdirilir. Investisiya fondlarının aktivlərinin idarə olunması üzrə komissiya gəlirləri bu cür xidmətlərin göstərildiyi dövr ərzində göstərilmiş xidmətlərə proporsional şəkildə qeydə alınır. Eyni prinsip əmlakın idarə edilməsi, maliyyə planlaşdırması və uzun müddət ərzində davamlı olaraq göstərilən depozitari xidmətləri üçün tətbiq edilir.

Xarici valyuta çevrilmələri. Bankın əməliyyat və təqdimat valyutaları Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır.

Monetar aktiv və öhdəliklər Mərkəzi Bankın müvafiq hesabat dövrünün sonuna qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə əsasən Bankın əməliyyat valyutasına çevrilir. Xarici valyuta ilə əməliyyatların həyata keçirilməsi və ilin sonuna Mərkəzi Bankın rəsmi valyuta məzənnəsi ilə xarici valyutada ifadə olunan monetar aktiv və öhdəliklərin Bankın əməliyyat valyutasına çevrilməsi nəticəsində yaranan müsbət və mənfi məzənnə fərqləri mənfəət və zərərə aid edilir. İlin sonuna qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə yerli valyutaya çevrilmə qeyri-monetar maddələrə tətbiq edilmir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə xarici valyuta hesablarındakı qalıqların çevrilməsi üçün istifadə edilən valyuta məzənnələri aşağıdakı kimi olmuşdur: 1 ABŞ dolları = 0.7850 AZN və 1 Avro = 1.0377 AZN (31 dekabr 2011: 1 ABŞ dolları = 0.7865 AZN və 1 Avro = 1.0178 AZN).

Əvəzləşdirmə. Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda daxil edilməsi, qeydə alınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquq, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya eyni zamanda aktiv realizasiya edərək öhdəliyi ödəmək niyyəti mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər.

Səhm üzrə mənfəət. İmtiyazlı səhmlərin geri ödənilməsi məcburi sayılmır və iştirak səhmləri hesab edilir. Səhm üzrə mənfəət Bankın səhmdarlarının mənfəət və ya zərərinə hesabat ili ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

İşçilər üzrə xərclər və müvafiq ayırmalar. Əmək haqları, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və xəstəlik vərəqələri üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar Bankın işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

Bankın yerli qanunvericiliyə uyğun olaraq müəyyən edilmiş haqlar üzrə Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlərdən başqa pensiya və analoji ödənişləri həyata keçirmək üçün hər hansı hüquqi və ya işgüzar praktikadan yaranan öhdəliyi yoxdur.

Səqmentlər üzrə hesabat. Əməliyyat səqmentləri haqqında məlumat daxili hesabat qaydalarına əsasən hazırlanır və əməliyyat məsələləri ilə bağlı Bankın əsas qərar qəbul edən şəxsinə təqdim edilir. Gəlirləri, maliyyə nəticələri və ya aktivləri bütün səqmentlərin on faizini və ya artıq hissəsini təşkil edən səqmentlər ayrıca şəkildə açıqlanır.

4 Uçot Siyasətinin Tətbiqi Zamanı Əhəmiyyətli Ehtimallar və Mülahizələr

Bank növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən məbləğlərə və aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində təsir göstərən ehtimallar və mülahizələr irəli sürür. Həmin ehtimallar və mülahizələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edilir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və ehtimallar irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərində əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan ehtimallara aşağıdakılar daxildir:

Kreditlər və avansların dəyərsizləşməsi üzrə zərərər. Bank müntəzəm olaraq kredit portfeli üzrə dəyərsizləşmənin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün onu təhlil edir. Dəyərsizləşmə üzrə zərərin il üzrə mənfəət və zərərdə əks etdirilməsini müəyyən edərkən, Bank kredit portfelində konkret bir kreditin dəyərində azalmanın müşahidə edilməsindən əvvəl kredit portfeli üzrə pul vəsaitlərinin təxmin edilən hərəkətində ölçülə bilən azalmanı əks etdirən nəzərə çarpan əlamətlərin mövcudluğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. Bu göstəricilərə, qrupdakı borcalanların ödəniş statusunda və ya qrupdakı aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqədar ölkə səviyyəsində və ya yerli iqtisadi şərtlərdə mənfəət dəyişikliyin olduğunu əks etdirən müşahidə edilə bilən məlumatlar daxildir. Rəhbərlik gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin proqnozlaşdırılması üçün istifadə edilən kredit portfelindəki aktivlər ilə analoji kredit riskinə və dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlərə malik aktivlər ilə əlaqədar əvvəlki ilin zərərəri haqqında məlumata əsaslanan təxminlər irəli sürür. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların ilkin uçotu. Bank öz fəaliyyəti gedişində əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı BMS-ə uyğun olaraq maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə uçota alınmalıdır. Lakin, həmin əməliyyatların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələrində həyata keçirilməsini müəyyən etmək məqsədilə bu cür əməliyyatlar üçün aktiv bazar mövcud olmadıqda peşəkar mülahizələrdən istifadə etmək lazım gəlir. Mülahizələrin irəli sürülməsinin əsasını əlaqəli olmayan tərəflərlə analoji əməliyyatların qiymətinin müəyyən edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili təşkil edir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların şərtləri haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

Qismən icarəyə verilmiş binanın təsnifləşdirilməsi. 2010-cu maliyyə ilində Bank tərəfindən alınmış bina əvvəlki illərdə 40 sayılı BMS-in müvafiq maddəsinə uyğun olaraq amortizasiya dəyərində "İnvestisiya Mülkiyyəti" kimi təsnifləşdirilmişdir. 40 sayılı BMS-in tələbinə görə daşınmaz əmlakın hissələrinin ayrılmaqda satılması mümkün olmadıqda, bu cür əmlak yalnız onun cüzi hissəsinin inzibati məqsədlər üçün saxlanıldığı halda investisiya mülkiyyəti kimi təsnifləşdirilir. 2011-ci il ərzində Bank həmin əmlakın əsas hissəsini daxili inzibati məqsədlər üçün istifadə etmək qərarına gəlmişdir. Həmin əmlak sonrakı illərdə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əmlak və avadanlıqlar kimi təsnifləşdirilmişdir. 2012-ci il ərzində Bank həmin əmlakı hələ də daxili məqsədlər üçün istifadə edir. Bu təsnifləşdirmə əvvəlki dövrlər üzrə Bankın maliyyə vəziyyətinə, əməliyyat nəticələrinə və səhmdar kapitalına hər hansı təsir göstərməmişdir.

5 Yeni və ya Yenidən İşlənmiş Standartların və Onlara Dair Şərhlərin Tətbiqi

Aşağıdakı yeni standartlar və onlara dair şərhlər 1 yanvar 2012-ci il tarixindən Bank üçün qüvvəyə minmişdir:

“Məlumatların açıqlanması – Maliyyə aktivlərinin ötürülməsi – 7 sayılı BMHS-ə Dəyişiklik (2010-cu ilin oktyabr ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2011-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Hazırkı dəyişiklik maliyyə aktivlərinin ötürülməsi zamanı yaranan riskin həcmi ilə bağlı əlavə məlumatların açıqlanmasını tələb edir. Bu dəyişiklik qarşı tərəfə ötürülmüş, lakin bankın balansında göstərilən maliyyə aktivlərinin növləri üzrə aşağıdakı məlumatların açıqlanması tələbini nəzərdə tutur: aktivlə bağlı risk və faydaların xarakteri, dəyəri və təsviri. Məlumat açıqlamaları həmçinin istifadəçinin aktivə aid olan maliyyə öhdəliyinin həcmi, eləcə də onların arasındakı əlaqəni anlaması üçün tələb olunur. Aktivin tanınması dayandırıldıqda, lakin bank hələ də müəyyən risklərə məruz qaldıqda və ötürülmüş aktivlə bağlı müəyyən faydalar əldə etmək iqtidarında olduqda, belə riskin həcmünün istifadəçiyə aydın olması üçün əlavə məlumatların açıqlanması tələb olunur. Standart yeni açıqlamaların ayrıca qeyddə təqdim olunmasını tələb edir. Bu standart hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmir.

Yenidən işlənmiş digər standartlar və onlara dair şərhlər: Yüksək hiperinflasiyaya aid olan və müəyyən icbari və könüllü istisnalar üzrə müəyyən edilmiş tarixlərə istinadları aradan qaldıran 1 sayılı BMHS "BMHS-in ilk dəfə qəbul edilməsi" standartına dəyişikliklər hazırkı maliyyə hesabatlarına hər hansı təsir göstərməmişdir. Ədalətli dəyərlə qeydə alınan investisiya mülkiyyətinin dəyərinin tam olaraq satış hesabına bərpa edilməsi ilə bağlı təkzib edilə bilən ehtimalı nəzərdə tutan 12 sayılı BMS "Mənfəət vergisi" standartına dəyişiklik hazırkı maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərməmişdir.

6 Yeni Uçot Qaydaları

Bankın 1 yanvar 2013-cü il tarixinə və ya bu tarixdən sonra başlayan illik hesabat dövrləri üçün məcburi xarakter daşıyan və ya Bank tərəfindən vaxtından əvvəl tətbiq edilməyən bəzi yeni standartlar və onlara dair şərhlər dərc olunmuşdur.

9 sayılı BMHS “Maliyyə Alətləri Hissə 1: Təsnifləşdirmə və Qiymətləndirmə”. 2010-cu ilin noyabr ayında dərc edilmiş 9 sayılı BMHS 39 sayılı BMS-də maliyyə aktivlərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi bölmələrini əvəz edir. 2010-cu ilin oktyabr ayında 9 sayılı BMHS-ə maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi, 2011-ci ilin dekabr ayında isə (i) 1 yanvar 2015-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər kimi müəyyən edilmiş qüvvəyə minmə tarixlərinə dəyişikliyin edilməsi, (ii) bu standarta keçid ilə bağlı məlumatların açıqlanması baxımından əlavələr edilmişdir. Bu Standartın əsas fərqləri aşağıda göstərilir:

- Maliyyə aktivləri iki qiymətləndirmə kateqoriyasına təsnifləşdirilməlidir: ilkin tanınmadan sonra ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktivlər və ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə qiymətləndirilən aktivlər. Qiymətləndirmə metodunun seçilməsi ilkin tanınma zamanı həyata keçirilməlidir. Təsnifləşdirmə müəssisənin maliyyə alətlərinin idarə edilməsi üzrə biznes modeldən və alət üzrə müqavilədə nəzərdə tutulan nağd pul axınlarının xüsusiyyətindən asılıdır.
- Maliyyə aləti yalnız borc aləti olduğu halda, ilkin tanınmadan sonra amortizasiya edilmiş dəyərlə qiymətləndirilir. Eyni zamanda bu aktiv aşağıdakı tələblərə cavab verməlidir: (i) müəssisənin biznes modelinin məqsədi aktiv saxlamaq yolu ilə onun yaratdığı nağd pul axınlarını əldə etməklə bərabər (ii) aktivin yaratdığı nağd pul axınları yalnız əsas məbləği və faiz ödənişlərini əks etdirməlidir (yeni, maliyyə aləti yalnız 'kreditin baza xüsusiyyətlərinə' malik olmalıdır). Bütün digər borc alətləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməlidir.
- Bütün pay alətləri ilkin tanınmadan sonra ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməlidir. Satış üçün nəzərdə tutulan pay alətləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilməlidir. İlkin tanınma zamanı digər pay alətləri üzrə ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirmədən yaranan realizasiya edilməmiş və edilmiş gəlir və xərclərin mənfəət və ya zərərdə deyil, sair məcmu gəlirlərdə əks etdirilməsi ilə bağlı son qərar qəbul edilə bilər. Ədalətli dəyərlə yenidən qiymətləndirmə üzrə gəlir və xərclər mənfəət və ya zərəre aid edilmir. Bu seçim hər bir maliyyə aləti üçün fərdi qaydada tətbiq edilə bilər. Dividendlər investisiya üzrə gəlirləri əks etdirdiyinə görə mənfəət və ya zərəre daxil edilməlidir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

- Maliyyə öhdəliklərinin təsnifləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi ilə bağlı 39 sayılı BMS-in əksər tələbləri dəyişdirilmədən 9 sayılı BMHS-ə köçürülmüşdür. Əsas fərq ondan ibarətdir ki, müəssisə mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə qeydə alınan maliyyə öhdəliklərinin kredit risklərindəki dəyişikliklərin effektini digər məcmu gəlirlərin tərkibində açıqlamalıdır.

9 sayılı BMHS 1 yanvar 2015-ci il tarixindən məcburi şəkildə tətbiq edilir, lakin həmin standartın bu tarixdən əvvəl tətbiqinə icazə verilir.

10 sayılı BMHS "Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları" (2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) 27 sayılı BMS "Konsolidasiya edilmiş və fərdi maliyyə hesabatları" və Şərhlər üzrə Daimi Komitə (SIC)-12 "Xüsusi təyinatlı müəssisələrin konsolidasiyası" standartlarında müəyyən edilən nəzarət və konsolidasiya məsələləri üzrə təlimatın bütün müddəalarını əvəz edir. BMHS 10 bütün müəssisələrə eyni meyar tətbiq edilməklə nəzarət anlayışını dəyişir. Bu anlayış praktiki tətbiq üzrə ətraflı təlimat ilə dəstəklənir.

11 sayılı BMHS "Birgə sazişlər" (2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) 31 sayılı BMS "Birgə fəaliyyətdə iştirak payı" və Şərhlər üzrə Daimi Komitə (SIC)-13 "Birgə nəzarət olunan müəssisələr – iştirakçılar tərəfindən qeyri-monetar qoyuluşlar" adlı standartları əvəz edir. Anlayışlara dəyişikliklərin edilməsi nəticəsində birgə fəaliyyətin "növləri" ikiye qədər azaldılmışdır: birgə əməliyyatlar və birgə müəssisələr. Birgə müəssisələr üçün əvvəllər mövcud olan proporsional konsolidasiya metodu ilə uçot ləğv edilmişdir. Birgə müəssisələrin iştirakçıları iştirak payı metodunu tətbiq etmək məcburiyyətindədirlər.

12 sayılı BMHS "Digər müəssisələrdə iştirak payı haqqında məlumatın açıqlanması" (2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) törəmə müəssisələr, assosiasiya edilmiş müəssisələr, birgə müəssisələr və ya konsolidasiya edilməmiş strukturlaşdırılmış müəssisələrdə iştirak payına sahib olan müəssisələrə tətbiq edilir. Bu standart hazırda 28 sayılı BMS "Assosiasiya olunmuş müəssisələrə investisiya qoyuluşu" standartında nəzərdə tutulan məlumatların açıqlanması tələblərini əvəz edir. BMHS 12 törəmə və assosiasiya olunmuş müəssisələrdə, birgə sazişlərdə və konsolidasiya edilməmiş strukturlaşdırılmış müəssisələrdəki iştirak paylarının xarakteri, riskləri və maliyyə nəticələrini qiymətləndirməkdə istifadəçilərə kömək edən məlumatların açıqlanmasını tələb edir. Yeni tələblərə əməl etmək üçün müəssisələr bir sıra məlumatları, o cümlədən müəssisənin digər müəssisə üzərində nəzarəti, birgə nəzarəti və ya əhəmiyyətli təsirini müəyyən edərkən əsas mülahizələri və fərziyyələri, qrupun fəaliyyətində və pul vəsaitlərinin hərəkətində nəzarət olunmayan iştirak payı haqqında ətraflı açıqlamaları, əhəmiyyətli dərəcədə nəzarət olunmayan iştirak payına malik olan törəmə müəssisələr haqqında ümumiləşdirilmiş məlumatı və konsolidasiya edilməmiş strukturlaşdırılmış müəssisələr haqqında ətraflı məlumatı açıqlamalıdırlar.

13 sayılı BMHS "Ədalətli dəyərlə qiymətləndirmə" (2011-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) BMHS-ə uyğun vahid ədalətli dəyər anlayışının, məlumatların açıqlanması üzrə tələblərin və ədalətli dəyərin qiymətləndirilməsi mənbələrinin tətbiqi ilə əlaqədar olaraq, ədalətli dəyər haqqında məlumat açıqlamalarının uyğunluğu və keyfiyyətinin təkmilləşdirilməsini nəzərdə tutur.

27 sayılı BMS "Fərdi maliyyə hesabatları" (2011-ci ilin may ayında yenidən işlənmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu standart dəyişdirilmişdir və hazırda onun məqsədi fərdi maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında törəmə, birgə və ya assosiasiya olunmuş müəssisələrdə investisiyaların uçotu və məlumatların açıqlanması tələblərini müəyyən etməkdən ibarətdir. Nəzarət və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları üzrə təlimat BMHS 10 "Konsolidasiya Edilmiş Maliyyə Hesabatları" ilə əvəz olunmuşdur.

28 sayılı BMS "Assosiasiya olunmuş və birgə müəssisələrə investisiyalar" (2011-ci ilin may ayında yenidən işlənmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik Beynəlxalq Mühasibat Uçotu Standartları Şurasının (BMUSŞ) birgə müəssisələr ilə bağlı həyata keçirdiyi layihədən irəli gəlir. Həmin layihənin müzakirəsi zamanı BMUSŞ birgə müəssisələrin uçotunun pay iştirakı metodu ilə 28 sayılı BMS-ə uyğun aparılması barədə qərar qəbul etmişdir. Belə ki, bu metod həm birgə müəssisələrə, həm də assosiasiya olunmuş müəssisələrə tətbiq edilir. Yuxarıdakı istisnadan başqa, təlimata hər hansı dəyişiklik edilməmişdir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

1 sayılı BMS "Maliyyə hesabatlarının təqdimatı" Standartına Dəyişiklik (2011-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 iyul 2012-ci il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) sair məcmu gəlirlərdə göstərilən maddələrin açıqlanması qaydasına dəyişiklikləri nəzərdə tutur. Bu dəyişikliklərə əsasən müəssisələr sair məcmu gəlirlərdə göstərilən maddələrin gələcəkdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnifləşdirilməsi baxımından onları iki kateqoriyaya bölməlidirlər. 1 sayılı BMS-də təklif edilən hesabatın adı indi "mənfəət və ya zərər və sair məcmu mənfəət haqqında hesabat" kimi dəyişdirilmişdir. Bank hesab edir ki, yenidən işlənmiş standart maliyyə hesabatlarının təqdimatını dəyişdirəcək, lakin əməliyyatların və ya qalıqların qiymətləndirilməsinə təsir göstərməyəcək.

Dəyişdirilmiş 19 sayılı BMS "İşçilərə ödənişlər" Standartı (2011-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir) müəyyən edilmiş ödənişlər və əmək müqaviləsinə xitam verilməsi ilə bağlı müavinətlərdən ibarət pensiya planı üzrə xərclərin tanınması və qiymətləndirilməsi, eləcə də işçilərə bütün ödəniş növləri ilə bağlı məlumatların açıqlanması qaydalarına əhəmiyyətli dəyişikliklər edir. Bu standart müəyyən edilmiş ödənişlərdən ibarət pensiya planı üzrə xalis öhdəliklərdəki (aktivlərdəki) bütün dəyişikliklərin onların yarandığı zaman aşağıdakı kimi tanınmasını tələb edir: (i) xidmətlərin dəyəri və xalis faiz gəliri mənfəət və ya zərərdə (ii) yenidən qiymətləndirmə isə sair məcmu gəlirlərdə tanınır.

"Açıqlama – Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi" – 7 sayılı BMHS-ə dəyişiklik (2011-ci ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik müəssisənin maliyyə hesabatlarının istifadəçilərinə əvəzləşdirmə hüququ daxil olmaqla, əvəzləşdirmə haqqında razılaşmaların təsirini və ya potensial təsirini qiymətləndirmək imkanı yaradan açıqlamalar tələb edir.

Maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi – 32 sayılı BMS-ə dəyişiklik (2011-ci ilin dekabr ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2014-cü il və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Bu dəyişiklik bəzi əvəzləşdirmə meyarlarının tətbiqi zamanı müəyyən edilmiş uyğunsuzluqların aradan qaldırılması üçün 32 sayılı BMS-in tətbiqi üzrə təlimatı əlavə edir. Buna "əvəzləşdirmə üçün hazırda qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüquqa malikdir" anlayışının izahı və brutto əsasda hesablaşma aparılan bəzi sistemlərin netto əsasda hesablaşma aparılan sistemlərə ekvivalent hesab edilməsi daxildir.

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının təkmilləşdirilməsi (2012-ci ilin may ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Təkmilləşdirmələr beş standarta edilmiş dəyişikliklərdən ibarətdir. 1 sayılı BMHS (i) BMHS-ə uyğun maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına yenidən başlayan müəssisələrin təkrar olaraq 1 sayılı BMHS-i tətbiq edə bilməsi və ya bütün BMHS-ləri sanki onların tətbiqini heç zaman dayandırmamış kimi retrospektiv qaydada tətbiq edə bilməsini dəqiqləşdirir və (ii) BMHS-i ilk dəfə qəbul edən müəssisələri 23 sayılı BMS "Borc vəsaitləri üzrə xərclər" standartının retrospektiv tətbiqindən azad edir. Yenidən işlənmiş 1 sayılı BMS retrospektiv düzəlişlər, uçot siyasətindəki dəyişikliklər və ya təqdimat məqsədləri üçün təsnifləşdirmələrin əhəmiyyətli təsirinə görə dövrün əvvəlinə təqdim edilmiş üçüncü balansın dəstəklənməsi üçün izahedici qeydlərin tələb olunmadığını aydınlaşdırır. Lakin, izahedici qeydlər müəssisələrin könüllü olaraq əlavə müqayisəli hesabatlar təqdim etmək qərarına gəldiyi halda tələb olunur. Yenidən işlənmiş 16 sayılı BMS-ə uyğun olaraq, bir dövrdən artıq istifadə edilmiş servis avadanlıqları mal-material ehtiyatları kimi deyil, torpaq, tikili və avadanlıq kimi təsnifləşdirilməlidir. Yenidən işlənmiş 32 sayılı BMS-ə uyğun olaraq sahibkarlara ödənişlər ilə bağlı müəyyən vergi məbləğləri 12 sayılı BMS ilə daim tələb olunduğu kimi mənfəət və zərər hesabatında uçota alınmalıdır. Yenidən işlənmiş 34 sayılı BMS onun tələblərinin 8 sayılı BMHS-ə uyğunlaşdırılmasını əks etdirir. 34 sayılı BMS əməliyyat seqmentini üzrə cəmi aktiv və öhdəliklərin həcmi ilə bağlı məlumatların müntəzəm olaraq yalnız əməliyyat məsələləri ilə bağlı əsas qərarları qəbul edən şəxsə təqdim olunduğu və sonuncu illik maliyyə hesabatlarının imzalandığı tarixdən həmin məbləğlərdə əhəmiyyətli dəyişikliyin olduğu halda, maliyyə hesabatlarında açıqlanmasını tələb edir.

6 Yeni Uçot Qaydaları (davamı)

BMHS 10, BMHS 11 və BMHS 12 üzrə Keçid Dövrünün Tələbləri ilə bağlı Təlimata Düzəlişlər (2012-ci ilin iyun ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Düzəlişlər 10 sayılı BMHS "Konsolidasiya edilmiş Maliyyə Hesabatları" standartında keçid dövrünün tələbləri ilə bağlı təlimata aydınlıq gətirir. 10 sayılı BMHS-i tətbiq edən müəssisələr nəzarət payının mövcudluğunu bu standartın ilk dəfə tətbiq edildiyi hesabat dövrünün əvvəlində qiymətləndirməli və 10 sayılı BMHS-ə əsasən konsolidasiya ilə bağlı qərar 27 sayılı BMS və 12 sayılı BMHŞK-də nəzərdə tutulan qərardan fərqlənərsə, bunu praktiki cəhətdən həyata keçirmək mümkün olduğu halda, əvvəlki müqayisəli dövr (yeni 10 sayılı BMHS-i 2013-cü ildə tətbiq edən müəssisənin təqvim ilinin sonu üçün 2012-ci il) yenidən qiymətləndirilməlidir. Düzəlişlərə əsasən BMHS 10, BMHS 11 "Birgə müəssisələr" və BMHS 12 "Digər müəssisələrdə iştirak payı haqqında məlumatın açıqlanması" standartlarında keçid dövrü ilə bağlı əlavə azadolmaların tətbiq edilməsi nəzərdə tutulur. Belə ki, birbaşa olaraq müqayisəli dövrdən əvvəlki dövr üçün düzəldilmiş müqayisəli məlumatların təqdim edilməsi tələbi məhdudlaşdırılmışdır. Bundan əlavə, düzəlişlərə əsasən 12 sayılı BMHS-in ilk dəfə tətbiq edildiyi ildən əvvəlki istənilən dövr üçün konsolidasiya edilməyən strukturlaşdırılmış müəssisələr ilə bağlı açıqlamalara dair müqayisəli məlumatların təqdim edilməsi tələbi aradan qaldırılmışdır.

Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarının ilk dəfə qəbul edilməsi – Dövlət subsidiyaları, 1 sayılı BMHS-ə dəyişikliklər (2012-ci ilin mart ayında dərc edilmişdir və 1 yanvar 2013-cü il tarixində başlayan illik dövrlər üçün qüvvəyə minir). Dövlətdən bazar faiz dərəcəsindən aşağı faizlə götürülmüş kreditlər ilə bağlı olan bu dəyişikliklər BMHS-i ilk dəfə qəbul edən müəssisələri BMHS-ə keçid tarixində belə kreditləri uçota alarkən BMHS-ləri tam şəkildə retrospektiv qaydada tətbiq etmək tələbindən azad edir. Bu dəyişiklik BMHS-i ilk dəfə qəbul edən müəssisələrə BMHS-i artıq tətbiq edən müəssisələr kimi eyni azadolma imkanı yaradacaq.

Yenidən işlənmiş digər standartlar və onlara dair şərhlər: 20 sayılı BMHŞK "Hasilat mərhələsində açıq işlənmə zamanı emal məsrəfləri" emal işləri nəticəsində yaranan mənfəətin uçota alınma vaxtını və qaydasını nəzərdə tutur. Bu şərh Bankın maliyyə hesabatlarına təsir göstərməyəcəkdir.

Yuxarıda başqa cür nəzərdə tutulmadığı təqdirdə, yeni standartlar və şərhlərin Bankın maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli dərəcədə təsiri gözlənilmir.

7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri və Mərkəzi Bankda Saxlanılan Məcburi Ehtiyatlar

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Nağd pul	20,322	16,201
Mərkəzi Bankdakı nostro müxbir hesabları (məcburi ehtiyat depozitlərindən başqa)	1,959	1,353
Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar	9,376	6,253
Digər banklardakı müxbir hesablar və overnəyət depozitləri:		
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	22,610	11,444
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin banklarında, Azərbaycan Respublikası istisna olmaqla	1,263	835
- Azərbaycan Respublikasında	4,565	2,582
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri və Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar	60,095	38,668

Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatların 31 dekabr 2011-ci ilə müqayisədə 31 dekabr 2012-ci il tarixinə artması məcburi ehtiyatların hesablanması üçün normaları əks etdirən müştəri hesablarındakı qalıqların və borc götürülmüş vəsaitlərin çoxalması və məcburi ehtiyatların hesablanması qaydalarında dəyişikliklərin edilməsi ilə əlaqədardır. Qaydalara edilmiş dəyişikliklərə əsasən, məcburi ehtiyatlar milli valyutada olan müştəri hesabları və borc götürülmüş vəsaitlərin hesablama ayı üzrə orta günlük qalıqlarının 3 faizi və xarici valyutada olan müştəri hesabları və borc götürülmüş vəsaitlərin hesablama ayı üzrə orta günlük qalıqlarının 3 faizi həcmində hesablanır (31 dekabr 2011: məcburi ehtiyatlar milli valyutada olan müştəri hesabları və borc götürülmüş vəsaitlərin hesablama ayı üzrə orta günlük qalıqlarının 2 faizi və xarici valyutada olan müştəri hesabları və borc götürülmüş vəsaitlərin hesablama ayı üzrə orta günlük qalıqlarının 3 faizi həcmində hesablanmışdır).

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****7 Pul Vəsaitləri və Onların Ekvivalentləri və Mərkəzi Bankda Saxlanılan Məcburi Ehtiyatlar (davamı)**

31 dekabr 2012-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Mərkəzi Bankdakı nostro müxbir hesabları	Müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyersizləşməmiş</i>			
- Azərbaycan Hökuməti	1,959	-	1,959
- Reytingli Azərbaycan bankları:			
BBB sabit proqnoz (Fitch)	-	11	11
Ba2 müsbət proqnoz (Moody's)	-	7	7
B+ sabit proqnoz (Fitch)	-	4	4
B sabit proqnoz (Fitch)	-	8	8
B2 sabit proqnoz (Moody's)	-	4	4
- Reytingtsiz digər Azərbaycan bankları	-	4,531	4,531
- İƏİT-yə üzv ölkələrin bankları	-	22,610	22,610
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin bankları	-	1,263	1,263
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, nağd pul və Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar çıxılmaqla	1,959	28,438	30,397

Beynəlxalq reyting agentlikləri Azərbaycan Respublikasına təyin etdikləri BBB-/Positive (11 may 2012 – Fitch Ratings), Baa3/Positive (19 aprel 2012 – Moody's Investors' Service) və BBB-/Positive/B (20 fevral 2012 – Standard&Poor's) reytinglərini təsdiqləmişdir.

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin likvidlik və valyutalar üzrə təhlili 25 saylı Qeyddə göstərilir.

2012-ci və 2011-ci illər ərzində pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri üzrə hər hansı girov mövcud olmamışdır. 31 dekabr 2011-ci il tarixinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Mərkəzi Bankdakı nostro müxbir hesabları	Müxbir hesablar və overnayt depozitlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyersizləşməmiş</i>			
- Azərbaycan Hökuməti	1,353	-	1,353
- Reytingli Azərbaycan bankları:			
B2 sabit proqnoz (Moody's)	-	56	56
B sabit proqnoz (Fitch)	-	14	14
Ba2 mənfi proqnoz (Moody's)	-	26	26
B mənfi proqnoz (Fitch)	-	22	22
- Reytingtsiz digər Azərbaycan bankları	-	2,464	2,464
- İƏİT-yə üzv ölkələrin banklarında	-	11,444	11,444
- İƏİT-yə üzv olmayan ölkələrin banklarında	-	835	835
Cəmi pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri, nağd pul və Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar çıxılmaqla	1,353	14,861	16,214

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin likvidlik və valyutalar üzrə təhlili 25 saylı Qeyddə göstərilir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 saylı Qeyddə açıqlanır.

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****8 Digər Banklardan Alınacaq Vəsaitlər**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Banklardakı qısamüddətli yerləşdirmələr	1,306	2,364
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	1,306	2,364

16 oktyabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "AccessBank Tacikistan" JSC arasında 4 fevral 2013-cü il tarixində ödənilmək şərtilə bazar faiz dərəcəsinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 1,200 min ABŞ dolları məbləğində kredit müqaviləsi imzalanmışdır. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə həmin kredit üzrə qalıq 1,200 min ABŞ dolları və ya 942 min AZN təşkil etmişdir.

20 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "AB Bank Tanzaniya" Limited arasında 20 mart 2013-cü il tarixində ödənilmək şərtilə bazar faiz dərəcəsinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 200 min ABŞ dolları məbləğində kredit müqaviləsi imzalanmışdır. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə həmin kredit üzrə qalıq 200 min ABŞ dolları və ya 157 min AZN təşkil etmişdir.

28 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "AB Bank Zambiya" Limited arasında 28 mart 2013-cü il tarixində ödənilmək şərtilə bazar faiz dərəcəsinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 250 min ABŞ dolları məbləğində kredit müqaviləsi imzalanmışdır. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə həmin kredit üzrə qalıq 250 min ABŞ dolları və ya 196 min AZN təşkil etmişdir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Digər banklardakı qısamüddətli yerləşdirmələr
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyersizləşməmiş</i> - Reytingsiz banklar:	1,306
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	1,306

Bankın rəhbərliyi digər banklardan alınacaq vəsaitlərin dəyersizləşməsinə dair obyektiv dəlil müəyyən etmədiyinə görə 31 dekabr 2012-ci və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə dəyersizləşmə üzrə hər hansı ehtiyat qeydə alınmamışdır.

31 dekabr 2012-ci və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə digər banklardakı qısamüddətli yerləşdirmələr üzrə hər hansı girov mövcud olmamışdır. 31 dekabr 2011-ci il tarixinə digər banklardan alınacaq vəsaitlərin kredit keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Digər banklardakı qısamüddətli yerləşdirmələr
<i>Vaxtı keçməmiş və dəyersizləşməmiş</i> - Reytingsiz banklar:	2,364
Cəmi digər banklardan alınacaq vəsaitlər	2,364

Digər banklardan alınacaq vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeydə açıqlanır.

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Mikro kreditlər	189,173	145,236
Kiçik və orta müəssisələrə verilmiş kreditlər ("KOS kreditləri")	176,306	122,704
Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	41,664	25,229
İşçilərə verilmiş kreditlər	7,236	6,347
Çıxılsın: Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	(10,391)	(7,816)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	403,988	291,700

Mikro kreditlər, kiçik və orta müəssisələrə verilmiş kreditlər, peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər və işçilərə verilmiş kreditlər haqqında məlumat 24 sayılı Qeyddə açıqlanır.

2012-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	İşçilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
1 yanvar 2012-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,781	3,442	465	128	7,816
İl ərzində ehtiyatın yaradılması	1,162	1,666	283	13	3,124
İl ərzində ümitsiz borclar kimi silinmiş məbləğlər	(475)	(389)	(40)	-	(904)
Əvvəlki dövrlərdə silinmiş kreditlərin qaytarılması	118	224	13	-	355
31 dekabr 2012-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	4,586	4,943	721	141	10,391

2011-ci il ərzində kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	İşçilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
1 yanvar 2011-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,977	3,115	435	108	7,635
İl ərzində ehtiyatın yaradılması	720	564	79	20	1,383
İl ərzində ümitsiz borclar kimi silinmiş məbləğlər	(1,011)	(473)	(56)	-	(1,540)
Əvvəlki dövrlərdə silinmiş kreditlərin qaytarılması	95	236	7	-	338
31 dekabr 2011-ci il tarixinə dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	3,781	3,442	465	128	7,816

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

Kredit portfelinin iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012		31 dekabr 2011	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Ticarət	185,764	44.9	152,932	51.1
Xidmət	84,580	20.4	52,142	17.4
Kənd təsərrüfatı	62,712	15.1	40,070	13.4
İstehlak	48,900	11.8	31,635	10.6
İstehsal	24,636	5.9	17,005	5.7
Nəqliyyat	7,787	1.9	5,732	1.8
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar (ehtiyat ayırmalarından əvvəl)	414,379	100	299,516	100

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın kredit portfelində hər birinin ümumi kredit qalığı 500 min AZN-dən yuxarı olan 54 borcalanı (31 dekabr 2011: 14 borcalan) olmuşdur. Həmin kreditlərin cəmi 57,351 min AZN (31 dekabr 2011: 12,339 min AZN) və ya ümumi kredit portfelinin 13.8%-ni (31 dekabr 2011: 4.1%) təşkil edir. Bank əsasən kənd təsərrüfatı, mikro və kiçik biznes sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarlara kreditlər verir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bir borcalana verilmiş kreditlərin maksimum məbləği yerli şirkətə verilmiş 2,919 min AZN (31 dekabr 2011: 1,544 min AZN) məbləğində kreditin qalığını əks etdirir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	İşçilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
Təminatlı kreditlər	6,130	102	27,538	660	34,430
Girovla təmin edilmiş kreditlər:					
- pul depozitləri	1,687	2,008	2,537	78	6,310
- daşınmaz əmlak	21,981	170,814	6,088	6,451	205,334
- nəqliyyat vasitələri	3,273	2,300	1,083	23	6,679
- mal-material ehtiyatları və avadanlıq	156,073	754	3,483	4	160,314
- sair aktivlər	28	328	935	21	1,312
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	189,172	176,306	41,664	7,237	414,379

31 dekabr 2011-ci il tarixinə girov təminatı haqqında məlumat aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	İşçilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
Təminatlı kreditlər	20	53	17,542	709	18,324
Girovla təmin edilmiş kreditlər:					
- pul depozitləri	8,263	1,385	1,548	54	11,250
- daşınmaz əmlak	14,403	118,402	821	5,510	139,136
- nəqliyyat vasitələri	2,057	1,299	635	44	4,035
- mal-material ehtiyatları və avadanlıq	120,456	1,351	4,446	3	126,256
- sair aktivlər	37	214	237	27	515
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	145,236	122,704	25,229	6,347	299,516

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

Girov qoyulmuş sair aktivlərə əsasən mebel, avadanlıqlar və məişət texnikası daxildir. Girovla təmin edilmiş kreditlərin balans dəyəri girov qoyulmuş aktivlərin likvidliyinə görə təsnifləşdirilmişdir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	İşçilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	188,184	174,472	41,578	7,234	411,468
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş - ödənişin 7 gündən az gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər</i>	29	25	5	2	1
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	29	25	5	2	61
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i>					
- ödənişin 8 gündən 30 günədək gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	46	157	16	-	219
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	120	187	21	-	328
- ödənişin 90 gündən artıq gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	794	1,465	44	-	2,303
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	960	1,809	81	-	2,850
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	189,173	176,306	41,664	7,236	414,379
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(4,586)	(4,943)	(721)	(141)	(10,391)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	184,587	171,363	40,943	7,095	403,988

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə kreditlərin keyfiyyətinə görə təhlili aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	İşçilərə verilmiş kreditlər	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>					
Cəmi cari və dəyərsizləşməmiş	143,430	120,231	25,144	6,343	295,148
<i>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</i> - ödənişin 7 gündən az gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	344	1,602	4	-	1,950
Cəmi vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	344	1,602	4	-	1,950
<i>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)</i> - ödənişin 8 gündən 30 günədək gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	67	54	11	-	132
- ödənişin 30 gündən 90 günədək gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	135	96	22	-	253
- ödənişin 90 gündən artıq gecikdirilməsi və/və ya restrukturizasiya olunmuş kreditlər	1,260	721	48	4	2,033
Cəmi fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər (ümumi məbləğ)	1,462	871	81	4	2,418
Kreditlərin ümumi balans dəyəri	145,236	122,704	25,229	6,347	299,516
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat çıxılmaqla	(3,781)	(3,442)	(465)	(128)	(7,816)
Cəmi müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	141,455	119,262	24,764	6,219	291,700

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərə əsasən təminatlı kreditlər daxildir. Təminatın ədalətli dəyəri gecikdirilmiş faiz ödənişləri və əsas məbləğin ödənilməsinə kifayət edir. Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kimi göstərilən məbləğlər kreditin yalnız ayrı-ayrı ödənişlərinin vaxtı keçmiş məbləğini deyil, bu cür kreditlərin bütöv qalığını əks etdirir.

Kreditin dəyərsizləşməsinə müəyyən edərək Bankın nəzərə aldığı əsas amillər onun vaxtı keçmiş statusu və müvafiq girov təminatının (əgər varsa) dəyərini realizasiya etmək imkanındır. Bunun əsasında yuxarıdakı cədvəldə fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlərin ödəmə müddətləri üzrə təhlili göstərilir.

9 Müştərilərə Verilmiş Kreditlər və Avanslar (davamı)

Tələb olunan girovun məbləği və növü qarşı-tərəflərin kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin qəbul edilə bilməsi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair prinsiplər müəyyən edilmişdir. Əldə edilmiş girovun əsas növləri aşağıda göstərilir:

- pul depozitləri
- daşınmaz əmlak
- nəqliyyat vasitələri
- mal-material ehtiyatları və avadanlıqlar
- sair aktivlər

Təminatın maliyyə təsiri təminatın dəyərini aşağıdakı aktivlər üçün ayrıca olaraq açıqlamaqla göstərilir: (i) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin balans dəyərində bərabər və ya ondan artıq olan aktivlər ("dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər") və (ii) girov təminatı və kreditin keyfiyyətini yaxşılaşdıran digər tədbirləri aktivin balans dəyərindən az olan aktivlər ("kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər").

31 dekabr 2012-ci il tarixinə təminatın təsiri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin balans dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin balans dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
Mikro kreditlər	169,906	294,867	19,267	7,931
KOS kreditləri	174,315	373,729	1,991	1,816
Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	12,634	28,465	29,030	949
İşçilərə verilmiş kreditlər	6,458	13,234	778	117
Cəmi	363,313	710,295	51,066	10,813

31 dekabr 2011-ci il tarixinə təminatın təsiri aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Dəyərindən artıq təmin edilmiş aktivlər		Kifayət qədər təmin edilməmiş aktivlər	
	Aktivlərin balans dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri	Aktivlərin balans dəyəri	Təminatın ədalətli dəyəri
Mikro kreditlər	144,581	271,488	655	387
KOS kreditləri	122,579	297,398	125	62
Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər	6,780	19,232	18,449	523
İşçilərə verilmiş kreditlər	5,393	11,902	954	219
Cəmi	279,333	600,020	20,183	1,191

Təminatın təsiri girovun ədalətli dəyərini hesabat tarixinə qüvvədə olan ümumi kreditlər və avansların məbləği ilə müqayisə etməklə müəyyən edilir.

Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

AccessBank QSC
31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

10 Əmlak, Avadanlıqlar və Qeyri-Maddi Aktivlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Kompüterlər	Mebel və ofis avadanlığı	Nəqliyyat vasitələri	Binalar və icaraya götürülmüş aktivlərin yaxşılaşdırılması	Cəmi əmlak və avadanlıqlar	Program təminatı üzrə lisenziyalar	Cəmi
1 yanvar 2011-ci il tarixinə dəyər	2,039	4,800	505	7,090	14,434	2,726	17,160
Yığılmış köhnəlmə / amortizasiya	(1,070)	(2,446)	(256)	(1,280)	(5,052)	(1,111)	(6,163)
1 yanvar 2011-ci il tarixinə balans dəyəri	969	2,354	249	5,810	9,382	1,615	10,997
Əlavələr	854	955	45	1,222	3,076	3,043	6,119
Sililmələr	(114)	(36)	-	(468)	(618)	(152)	(770)
Köçürmələr	-	15	-	(15)	-	-	-
İnvestisiya mülkiyyəti kateqoriyasından yenidən təsnifləşdirmə	-	-	-	21,708	21,708	-	21,708
Əvvəlki illərdə tanınmış dəyər/sizləşmə üzrə ehtiyatın qaytarılması	-	-	-	257	257	-	257
Sililmələr üzrə yığılmış köhnəlmə/amortizasiya	110	25	-	467	602	152	754
Köhnəlmə/amortizasiya xərci (Qeyd 21)	(473)	(1,013)	-	(1,687)	(3,280)	(543)	(3,823)
31 dekabr 2011-ci il tarixinə balans dəyəri	1,346	2,300	187	27,294	31,127	4,115	35,242
31 dekabr 2011-ci il tarixinə dəyər	2,779	5,734	550	29,794	38,857	5,617	44,474
Yığılmış köhnəlmə / amortizasiya	(1,433)	(3,434)	(363)	(2,500)	(7,730)	(1,502)	(9,232)
31 dekabr 2011-ci il tarixinə balans dəyəri	1,346	2,300	187	27,294	31,127	4,115	35,242
Əlavələr	2,316	1,623	114	6,089	10,142	4,310	14,452
Sililmələr	(78)	(15)	-	(186)	(279)	-	(279)
Sililmələr üzrə yığılmış köhnəlmə/amortizasiya	78	14	-	166	258	-	258
Köhnəlmə/amortizasiya xərci (Qeyd 21)	(616)	(1,191)	(100)	(2,035)	(3,942)	(540)	(4,482)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	3,046	2,731	201	31,328	37,306	7,885	45,191
31 dekabr 2012-ci il tarixinə dəyər	5,017	7,342	664	35,697	48,720	9,927	58,647
Yığılmış köhnəlmə / amortizasiya	(1,971)	(4,611)	(463)	(4,369)	(11,414)	(2,042)	(13,456)
31 dekabr 2012-ci il tarixinə balans dəyəri	3,046	2,731	201	31,328	37,306	7,885	45,191

Hazırda Bank mövcud "MBS" bank programını əvəz edəcək "Temenos" bank sistemində keçid prosesindədir. Bundan əlavə, Bank gələcəkdə Bankın yeni baş ofisi kimi xidmət göstərəcək Natavan ofis binasının təmiri layihəsini həyata keçirir.

AccessBank QSC
31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

11 Sair Aktivlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Qeyri-maddi aktivlər və avadanlıqların alınması üçün qabaqcadan ödənişlər	2,925	1,137
Əməliyyat lizinqi üzrə müqavilələrə əsasən qabaqcadan ödənişlər	533	409
Yolda olan pul vəsaitləri	84	250
Sair	381	270
Cəmi sair aktivlər	3,923	2,066
Cari	998	929
Uzunmüddətli	2,925	1,137

12 Səhmdarlardan Alınmış Qısamüddətli Kreditlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər	7,867	-
Cəmi səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər	7,867	-

Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlərə səhmdarlardan biri olan Access Microfinance Holding AG-dən cəlb edilmiş qısamüddətli kredit daxildir.

Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlərin hər bir kateqoriyasının təxmin edilən ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

13 Müştəri Hesabları

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Hüquqi şəxslər		
- Cari/hesablaşma hesabları	16,102	12,174
- Müddətli depozitlər	31,756	21,133
Fiziki şəxslər		
- Cari/tələbli hesablar	26,646	21,820
- Müddətli depozitlər	94,190	91,793
Cəmi müştəri hesabları	168,694	146,920

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə bölgüsü aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012		31 dekabr 2011	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	120,836	71.7	113,613	77.3
Sığorta və digər maliyyə xidmətləri	42,048	24.9	29,515	20.1
Ticarət, xidmət və istehsal	5,810	3.4	3,792	2.6
Cəmi müştəri hesabları	168,694	100	146,920	100

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****13 Müştəri Hesabları (davamı)**

31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın müştəri hesablarında hər birinin vəsaitlərinin ümumi qalığı 150 min AZN-dən yuxarı olan 130 müştərisi (31 dekabr 2011: 108 müştəri) olmuşdur. Həmin vəsaitlərin ümumi qalığı 79,914 min AZN (31 dekabr 2011: 60,498 min AZN) və ya müştəri hesablarının 48%-ni (31 dekabr 2011: 47%) təşkil edir.

Müştəri hesablarının hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

14 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Kreditanstalt für Wiederaufbau	29,251	11,717
Cənub-şərqi Avropa üzrə Avropa Fondu	23,458	5,901
Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	23,121	5,883
Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası	17,732	10,129
Pettelaar Effectenbewaarderijf N.V.	16,243	10,042
Microfinance Enhancement Facility S.A. S.I.C.A.V-SIF, Cyrano Pool, Luxemburg	13,810	5,936
responsAbility S.I.C.A.V.	10,229	4,947
OPEC Beynəlxalq İnkişaf Fondu	9,126	4,376
Demir-Halk Bank (Nederland) N.V.	8,026	-
Global Microfinance Facility	7,981	7,996
Bank im Bistum Essen	7,980	5,629
(FMO - syndicated) Nederlandse Financierings-Maatschappij Voor Ontwikkelingslanden N.V.	7,836	15,646
Micro, Small and Medium Enterprises Bonds SA	7,834	-
Dexia Micro-Credit Fund (Sub-Fund Blue Orchard Debt Luxemburg)	6,267	-
Microfinance Enhancement Facility – Cyrano	5,988	5,980
responsAbility S.I.C.A.V Financial Inclusion Fund	5,925	-
Triodos Custody B.V. (custodian of Triodos Fair Share Fund)	4,318	4,316
MINLAM Microfinance Offshore Master Fund LP	4,113	4,113
Triodos S.I.C.A.V. II - Triodos MicroFinance Fund	3,925	3,933
DWM Income Funds SCA - SICAB SIF	3,171	-
VDK Spaarbank N.V.	2,348	2,360
İsveçrə İnkişaf etməkdə olan Bazarlar üçün İnvestisiya Fondu	1,202	2,408
Finethic Microfinance S.C.A. SICAR	1,175	-
EMF Microfinanz Fund AGMVK	784	-
Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı	353	1,060
Vantage Mutual Fund	314	298
Developing World Markets Securitizations S.A. - MFBA BOND 1	-	10,156
Blue Orchard Loan for Development	-	6,342
DWM INCOME FUNDS S.C.A.—S.I.C.A.V SIF	-	5,560
Impulse Microfinance Investment Fund	-	3,600
OikoCredit Ecumenical Development Cooperative Society U.A.	-	290
Cəmi borc götürülmüş digər vəsaitlər	222,510	138,618

16 aprel 2012-ci il tarixində Bank ilə "Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı" arasında 15,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 11 may 2014-cü il tarixindən başlayaraq 7 bərabər yarımillik hissədə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 11 noyabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 11,754 min AZN (14,973 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

22 noyabr 2011-ci il tarixində Bank ilə "responsAbility S.I.C.A.V (Lux)" arasında 3,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 11 may 2015-ci il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 10 noyabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 2,375 min AZN (3,025 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

14 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər (davamı)

16 may 2012-ci il tarixində Bank ilə "Demir-Halk Bank (Hollandiya)" N.V. arasında 5,000 min Avro məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 1 iyun 2013-cü il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 1 dekabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 5,221 min AZN (6,650 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

21 may 2012-ci il tarixində the Bank ilə "Dexia Micro-Credit Fund (Sub-Fund BlueOrchard Debt)" arasında 8,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 24 may 2015-ci il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 24 noyabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 6,267 min AZN (7,983 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

6 iyun 2012-ci il tarixində Bank ilə "EMF Microfinance Fund AGmV" arasında 1,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 6 dekabr 2013-cü il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 6 dekabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 784 min AZN (999 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

6 iyun 2012-ci il tarixində Bank ilə "Finethic Microfinance Societe en Commandite par Actions (S.C.A.)" arasında 1,500 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 6 dekabr 2013-cü il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 6 dekabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 1,175 min AZN (1,497 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

5 iyul 2012-ci il tarixində Bank ilə "Kreditanstalt für Wiederaufbau" arasında 30,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 30 dekabr 2013-cü il tarixindən başlayaraq 8 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 30 dekabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 23,354 min AZN (29,750 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

6 avqust 2012-ci il tarixində Bank ilə "Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı" arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 11 may 2014-cü il tarixindən başlayaraq 7 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 11 noyabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 7,827 min AZN (9,971 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

15 avqust 2012-ci il tarixində Bank ilə "Demir-Halk Bank (Hollandiya)" N.V. arasında 3,500 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 13 avqust 2013-cü il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 28 fevral 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 2,805 min AZN (3,574 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

15 avqust 2012-ci il tarixində Bank ilə Pettelaar Effectenbewaarbedrijf N.V., və SNS Asset Management N.V. şirkətləri tərəfindən təmsil olunan "SNS Institutional Microfinance Fund" və "SNS Institutional Microfinance Fund II" arasında 10,500 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğlərinin 3 hissədə ödənilməsi nəzərdə tutulur: 15 aprel 2014-cü il tarixində 5,000 min ABŞ dolları, 31 iyul 2015-ci il tarixində 2,500 min ABŞ dolları və 31 avqust 2015-ci il tarixində 3,000 min ABŞ dolları. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 31 oktyabr 2012-ci il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 8,265 min AZN (10,528 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

2 noyabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "Cənub-Şərqi Avropa üzrə Avropa Fondu" arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 22 sentyabr 2013-cü il tarixindən başlayaraq 7 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 22 mart 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 7,823 min AZN (9,966 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

8 noyabr 2012-ci il tarixində Bank ilə Compartment 'One' adından çıxış edən "Micro, Small and Medium Enterprises Bonds SA" arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 7 dekabr 2015-ci il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 7 iyun 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödəniləcək. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 7,834 min AZN (9,980 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

14 Borc Götürülmüş Digər Vəsaitlər (davamı)

3 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "Microfinance Enhancement Facility SA, SICAV-SIF, Cyrano Pool, Lüksemburq" arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 7 dekabr 2015-ci il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 31 yanvar 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödəniləcək. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 7,803 min AZN (9,940 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

11 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "OPEC Beynəlxalq İnkişaf Fondu" arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 28 dekabr 2013-cü il tarixindən başlayaraq 9 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 28 iyun 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödəniləcək. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 7,813 min AZN (9,954 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

12 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası" arasında 15,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 15 iyun 2013-cü il tarixindən başlayaraq 10 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 15 iyun 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödəniləcək. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 11,613 min AZN (14,845 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

17 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "Credit Suisse Microfinance Fund Management Company" (Global Microfinance Fund investisiya fondu üçün öz adından çıxış etmişdir), "responsAbility S.I.C.A.V. (Lux)" (responsAbility S.I.C.A.V. (Lux) Microfinance Leaders sub-fondlarının adından çıxış etmişdir) və "responsAbility S.I.C.A.V. (Lux) Mikrofinanz-Fonds" arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində Qiymətli Kağızların Alqı-Satqısına dair Sazişlər imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 17 dekabr 2015-ci il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 17 dekabr 2013-cü il tarixindən başlayaraq illik hissələrlə ödəniləcək. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 7,854 min AZN (10,005 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

19 dekabr 2012-ci il tarixində Bank ilə "Cənub-Şərqi Avropa üzrə Avropa Fondu" arasında 5,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 22 mart 2014-cü il tarixində ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 22 mart 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödənilir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc üzrə qalıq 3,927 min AZN (5,002 min ABŞ dolları) təşkil etmişdir.

Yuxarıda qeyd olunan bütün borc vəsaitləri, o cümlədən əvvəlki illərdə alınmış borc vəsaitləri bazar faiz dərəcələrinə uyğun olaraq təqdim edilmişdir.

Bankın yuxarıda qeyd olunan bəzi kredit müqavilələrində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2012-ci və 2011-ci il tarixlərinə rəhbərlik Bank tərəfindən bütün şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir.

Borc götürülmüş digər vəsaitlərin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

15 Sair Öhdəliklər

Sair öhdəliklərə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
İşçilər üzrə hesablanmış xərclər (cari)	4,178	3,179
Təxire salınmış gəlirlər və sair öhdəliklər (cari)	109	211
Cəmi sair öhdəliklər	4,287	3,390

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****16 Sair Maliyyə Öhdəlikləri**

Sair maliyyə öhdəliklərinə aşağıdakılar daxildir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Ödəniləcək dividendlər	6,400	-
Sair hesablanmış öhdəliklər	778	626
Cəmi sair maliyyə öhdəlikləri	7,178	626

Sair maliyyə öhdəliklərinin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

17 Subordinasiyalı Borc Öhdəlikləri

2 iyul 2007-ci il tarixində Bank ilə Deutsche Bank Aktiengesellschaft (Almaniya) arasında bazar faiz dərəcəsinə uyğun faiz dərəcəsi ilə 10,211 min ABŞ dolları məbləğində subordinasiyalı kredit müqaviləsi imzalanmışdır. Kreditin əsas məbləğinin 31 dekabr 2014-cü il tarixində geri qaytarılması nəzərdə tutulur. Kredit üzrə faizlər 31 avqust 2007-ci il tarixindən rüblük ödənilir. Bankın likvidasiyası halında subordinasiyalı borc öhdəlikləri bütün digər kreditorların tələbləri yerinə yetirildikdən sonra ödənilir. Bankın yuxarıda qeyd olunan kredit müqaviləsində nəzərdə tutulan müəyyən xüsusi şərtlərə riayət etməsi tələb olunur. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə rəhbərlik Bank tərəfindən həmin şərtlərə riayət olunduğunu hesab edir. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu borc vəsaiti üzrə qalıq 10,280 min ABŞ dolları və ya 8,070 min AZN (31 dekabr 2011: 10,266 min ABŞ dolları və ya 8,074 min AZN) təşkil etmişdir.

Subordinasiyalı borc öhdəliklərinin hər bir kateqoriyasının ədalətli dəyəri haqqında məlumat üçün 28 sayılı Qeydə baxın. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar haqqında məlumat 30 sayılı Qeyddə açıqlanır.

18 Nizamnamə Kapitalı

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min AZN ilə</i>	Qüvvədə olan səhmlərin sayı	Adi səhmlər	Cəmi
1 yanvar 2011-ci il	20,000	41,800	41,800
Səhmlərin nominal dəyərində artım	-	26,000	26,000
1 yanvar 2012-ci il	20,000	67,800	67,800
Səhmlərin nominal dəyərində artım	-	17,200	17,200
31 dekabr 2012-ci il	20,000	85,000	85,000

Bankın təsdiq edilmiş səhmlərinin hər birinin nominal dəyəri 4.25 AZN olmaqla (31 dekabr 2011: bir səhmin nominal dəyəri 3.39 AZN), cəmi 20,000 ədəd səhmdən ibarətdir (31 dekabr 2011: 20,000 min). Emissiya edilmiş bütün adi səhmlər tamamilə ödənilmişdir və hər biri bir səs hüququ verir. 31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Bank yeni səhmlər emissiya etməmişdir. Buna baxmayaraq, Bank bölüşdürülməmiş mənfəətindən 17,200 min AZN (2011: 26,000 min AZN) nizamnamə kapitalına yönəltməklə səhmlərin nominal dəyərini artırmışdır.

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****18 Nizamnamə Kapitalı (davamı)**

31 dekabr 2012-ci və 2011-ci il tarixlərinə Bankın səhmdarları və onların iştirak payları aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Səhmdarlar	% iştirak payı	% iştirak payı
Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası	20.00	20.00
Qara Dəniz Ticarət və İnkişaf Bankı	20.00	20.00
Kreditanstalt für Wiederaufbau	20.00	20.00
Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı	20.00	20.00
Access Microfinance Holding AG	16.53	16.53
LFS Financial Systems GmbH	3.47	3.47
Cəmi	100.0	100.0

19 Faiz Gəlirləri və Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2012	2011
Faiz gəlirləri		
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	99,192	84,418
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	129	320
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	40	80
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	24
Cəmi faiz gəlirləri	99,361	84,842
Faiz xərcləri		
Müştəri hesabları	12,339	12,780
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	11,521	11,789
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	918	920
Cəmi faiz xərcləri	24,778	25,489
Xalis faiz gəlirləri	74,583	59,353

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****20 Haqq və Komissiya Gəlirləri və Xərcləri**

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2012	2011
Haqq və komissiya gəlirləri		
- Plastik kartlarla əməliyyatlar üzrə komissiya gəlirləri	576	514
- Hesablaşma əməliyyatları	364	222
- Kassa əməliyyatları	344	250
- Xarici valyuta əməliyyatları üzrə komissiya gəlirləri	123	100
- Təqdim edilmiş zəmanət məktubları	13	45
- Sair	147	92
Cəmi haqq və komissiya gəlirləri	1,567	1,223
Haqq və komissiya xərcləri		
- Plastik kartlarla əməliyyatlar	173	151
- Hesablaşma əməliyyatları	83	72
- Kassa əməliyyatları	11	-
- Sair	1	7
Cəmi haqq və komissiya xərcləri	268	230
Xalis haqq və komissiya gəlirləri	1,299	993

21 İnzibati və Sair Əməliyyat Xərcləri

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Qeyd	2012	2011
İşçilər üzrə xərclər		32,385	25,493
Əmlak və avadanlıqların köhnəlməsi	10	3,942	3,280
Təmir və istismar xərcləri		2,354	1,498
Reklam və marketing xidmətləri		2,303	1,735
Xidmət və üzvlük haqları		2,045	1,416
Mətbəə, dəftərxana və ofis xərcləri		1,532	1,693
Ofis binalarının icarəsi		1,494	1,492
Mühafizə xidmətləri		1,357	1,319
Proqram təminatının dəstəklənməsi xərcləri		1,285	894
Rabitə xidmətləri		1,083	797
Proqram təminatının amortizasiyası	10	540	542
Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna üzvlük haqları		460	318
Ezamiyyə xərcləri		384	278
Kommunal xidmətlər		341	344
Sair		1,694	1,248
Cəmi inzibati və sair əməliyyat xərcləri		53,199	42,347

İşçilər üzrə xərclərə 5,202 min AZN (2011: 4,135 min AZN) məbləğində sosial sığorta ödənişləri daxildir.

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****22 Mənfəət Vergisi**

Məcmu mənfəət haqqında hesabatda qeydə alınmış mənfəət vergisi xərci aşağıdakı komponentlərdən ibarətdir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2012	2011
Cari il üzrə mənfəət vergisi xərci	4,486	300
Təxirə salınmış vergilər	120	365
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	4,606	665

31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Bankın mənfəətinin böyük hissəsinə 20% (2011: 20%) mənfəət vergisi hesablanmışdır. Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin tutuşdurulması aşağıda göstərilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	2012	2011
Vergidən əvvəlki mənfəət	20,446	17,933
Qanunvericiliklə müəyyən edilən dərəcə ilə hesablanmış mənfəət vergisi xərci (20%)	4,089	3,587
Müvəqqəti fərlərin vergi təsiri	343	358
Əvvəlki illər üzrə təxirə salınmış vergi aktivinin geri qaytarılması	-	51
Digər müvəqqəti fərqlər	174	109
Kapitalaşdırılmış mənfəət üzrə üç illik vergi güzəştinə görə hesablanmış cari vergi öhdəliyi	-	(3,440)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	4,606	665

AccessBank QSC
31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər

22 Mənfəət Vergisi (davamı)

BMHS və Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi arasındakı fərqlər nəticəsində maliyyə hesabatlarının hazırlanması və mənfəət vergisinin hesablanması məqsədilə aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri arasında müvəqqəti fərqlər əmələ gəlir. Həmin müvəqqəti fərqlər üzrə hərəkətlərin vergi effekti aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2012	Mənfəət və ya zərərə (xərc)/gəlir kimi yazılmışdır	31 dekabr 2012
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	(502)	(17)	(519)
Kreditlər üzrə ehtiyatlar	190	(146)	44
Sair aktivlər	84	(84)	-
Sair öhdəliklər	(86)	127	41
Təxirə salınmış xalis vergi öhdəliyi	(314)	(120)	(434)

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	1 yanvar 2011	Mənfəət və ya zərərə (xərc)/gəlir kimi yazılmışdır	31 dekabr 2011
Vergi bazasını azaldan müvəqqəti fərqlərin vergi effekti			
Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	51	(553)	(502)
Kreditlər üzrə ehtiyatlar	-	190	190
Sair aktivlər	-	84	84
Sair öhdəliklər	-	(86)	(86)
Təxirə salınmış xalis vergi aktivli/(öhdəliyi)	51	(365)	(314)

23 Səhm üzrə Mənfəət

Səhm üzrə əsas mənfəət pay səhmləri istisna olmaqla, Bankın səhmdarlarına aid olan xalis mənfəəti il ərzində dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayına bölməklə hesablanır.

Bank, mənfəətin azaldılması effektinə malik olan potensial adi səhmlərə malik deyil. Buna görə, səhm üzrə azaldılmış mənfəət səhm üzrə əsas mənfəətə bərabərdir. Səhm üzrə mənfəətin hesablanması aşağıda göstərilir:

<i>Səhmlərin sayı istisna olmaqla, min AZN ilə</i>	2012	2011
İl üzrə adi səhmlərin sahiblərinə aid olan mənfəət	15,840	17,268
Dövriyyədə olan adi səhmlərin orta sayı	20,000	20,000
Adi səhm üzrə əsas və azaldılmış mənfəət	0.79	0.86

24 Seqment üzrə Məlumatlar

Əməliyyat məsələləri ilə bağlı əsas qərarları qəbul edən İdarə Heyəti, fəaliyyətin qiymətləndirilməsi və resursların bölüşdürülməsi məqsədilə, əsasən BMHS-ə uyğun hesabatların hazırlanması üçün tələb olunan məlumatları əks etdirən Bankın daxili hesabatlarını nəzərdən keçirir. Həmin hesablara əsasən müəyyən edilmiş əməliyyat seqmentləri aşağıda göstərilir:

- Mikro kreditlər – 31 dekabr 2011-ci il tarixinə sahibkarlara və fermerlərə verilmiş 20,000 ABŞ dollarınadək (15,730 AZN) olan kreditlər və 31 dekabr 2012-ci il tarixinə 20,000 ABŞ dollarınadək (15,730 AZN) olan kreditlər və bəzən 20,000 ABŞ dollarından 30,000 ABŞ dollarınadək (15,700 AZN və 23,550 AZN) olan kreditlər;
- Kiçik və orta kreditlər – 31 dekabr 2011-ci il tarixinə sahibkarlara və kiçik və orta həcmli müəssisələrə verilmiş 20,000 ABŞ dollarından (15,730 AZN) yuxarı olan kreditlər və 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bəzən 20,000 ABŞ dollarından 30,000 ABŞ dollarınadək (15,700 AZN və 23,550 AZN) olan kreditlər və 30,000 ABŞ dollarından (23,550 AZN) yuxarı olan kreditlər;
- Pərakəndə və əməliyyat kreditləri – Peşəkar şəxslərə verilmiş pərakəndə kreditlər, cəlb edilmiş depozitlər və bank əməliyyat xidmətləridir; və
- İşçilərə verilmiş kreditlər – Bankın işçilərinə verilmiş kreditlərdir.

Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması məqsədilə Bank "Pərakəndə kreditlər" və "İşçilərə verilmiş kreditlər" seqmentlərini birləşdirərək bu hesabat seqmentini "Pərakəndə kreditlər" seqmenti adlandırmışdır. Bank bu seqmentləri BMHS 8-də nəzərdə tutulan kəmiyyət və keyfiyyət tələblərinə uyğun olaraq birləşdirmişdir.

İdarə Heyəti əməliyyat seqmentləri üzrə maliyyə nəticələrini vergidən əvvəl düzəliş edilmiş mənfəətin hesablanmasına əsasən müəyyən edir. Bu qiymətləndirməyə aşağıdakı müvafiq üzvləşdirmədə göstərilən əməliyyat seqmentləri üzrə bəzi xərclərin təsiri daxil deyil. İdarə Heyətinə təqdim edilmiş digər məlumatlar aşağıdakı müvafiq üzvləşdirmədə göstərilən maddələr istisna olmaqla, hazırkı maliyyə hesabatlarında göstərilən qaydaya uyğun olaraq qiymətləndirilir. Üzvləşdirilən maddələr Bank səviyyəsində idarə olunur və idarəetmə və/və ya hesabat məqsədləri üçün seqmentlər arasında bölüşdürülmür.

31 dekabr 2012-ci və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərində tamamlanan illər üzrə Bankın hesabat seqmentləri haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Pərakəndə və əməliyyat kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il				
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər:				
- Faiz gəlirləri	56,568	28,508	14,116	99,192
- Haqq və komissiya gəlirləri	-	-	1,567	1,567
- Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla	-	-	371	371
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər	56,568	28,508	16,054	101,130
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş xərclər:				
- Faiz xərcləri	11,649	10,242	2,887	24,778
- Haqq və komissiya xərcləri	-	-	268	268
- Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	1,162	1,666	296	3,124
Üçüncü tərəflərlə bağlı xərclər	12,811	11,908	3,451	28,170
Qeyri-seqment fəaliyyəti üzrə gəlirlər, inzibati və sair əməliyyat xərcləri və mənfəət vergisindən əvvəl düzəliş edilmiş mənfəət	43,757	16,600	12,603	72,960
Cəmi hesabat aktivləri	184,587	171,363	48,038	403,988

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****24 Seqment üzrə Məlumatlar (davamı)**

	Mikro kreditlər	KOS kreditləri	Pərakəndə və əməliyyat kreditləri	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il				
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər:				
- Faiz gəlirləri	49,354	25,621	9,300	84,275
- Haqq və komissiya gəlirləri	-	-	1,223	1,223
- Sair əməliyyat gəlirləri	-	-	1	1
- Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlir – zərər çıxılmaqla	-	-	474	474
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər	49,354	25,621	10,998	85,973
Üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş xərclər:				
- Faiz xərcləri	12,375	10,433	2,681	25,489
- Haqq və komissiya xərcləri	-	-	230	230
- Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat	720	564	99	1,383
Üçüncü tərəflərlə bağlı xərclər	13,095	10,997	3,010	27,102
Qeyri-seqment fəaliyyəti üzrə gəlirlər, inzibati və sair əməliyyat xərcləri və mənfəət vergisindən əvvəl düzəliş edilmiş mənfəət	36,259	14,624	7,988	58,871
Cəmi hesabat aktivləri	141,455	119,261	30,984	291,700

Seqmentlər üzrə hesabatın hazırlanması məqsədilə Bank "Xarici valyuta ilə əməliyyatlar üzrə gəlirləri – zərər çıxılmaqla" üçüncü tərəflərdən əldə edilmiş gəlirlər kimi təsnifləşdirir.

Vergidən əvvəl düzəliş edilmiş mənfəət ilə cəmi vergidən əvvəlki mənfəətin üzvləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il	31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>		
Qeyri-seqment fəaliyyəti üzrə gəlirlər, inzibati və sair əməliyyat xərcləri və mənfəət vergisindən əvvəl düzəliş edilmiş mənfəət	72,960	58,871
Qeyri-seqment fəaliyyəti üzrə faiz gəlirləri	169	567
Əmlak və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmənin qaytarılması/(zərərin yaranması)	-	257
Məzənnə fərqi üzrə xalis (zərər)/gəlir	(176)	(509)
Qeyri-seqment fəaliyyəti üzrə sair əməliyyat gəlirləri	692	1,094
Inzibati və sair əməliyyat xərcləri	(53,199)	(42,347)
Mənfəət vergisindən əvvəlki mənfəət	20,446	17,933

24 Seqment üzrə Məlumatlar (davamı)

Hesabat seqmentinə aid olan aktivlərin cəmi aktivlər ilə üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Cəmi seqment aktivləri (müşətilərə verilmiş kreditlər və avanslar)	403,988	291,700
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	50,719	32,415
Əmlak və avadanlıqlar	37,306	31,127
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	40	8,040
Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar	9,376	6,253
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	-	5,004
Qeyri-maddi aktivlər	7,885	4,115
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	1,306	2,364
Sair aktivlər	3,923	2,066
Sair maliyyə aktivləri	726	481
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat üzrə cəmi aktivlər	515,269	383,565

Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən seqment məlumatları ABŞ dolları ilə hazırlanmış və hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı AZN-ə çevrilmişdir. Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı maddələr hesabat tarixinə qüvvədə olan rəsmi valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq çevrilmişdir. Rəhbərliyin fikrincə, gəlir və xərclərin çevrilməsi üçün istifadə edilmiş valyuta məzənnələri müvafiq əməliyyatların həyata keçirildiyi tarixdə qüvvədə olan məzənnəyə təxminən bərabər olmuşdur.

Bankın BMHS 8-ə müvafiq olaraq təyin olunmuş etibar etdiyi hər hansı böyük müştərisi olmadığına görə böyük müştərilər haqqında əlavə məlumat təqdim edilmir.

25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi

Bank maliyyə riskləri, o cümlədən kredit, likvidlik, bazar və əməliyyat risklərinə məruz qalır. Risklərlə üzləşmə Bankın fəaliyyətinin ayrılmaz hissəsidir. Risklərin idarə edilməsi funksiyasının məqsədi risk və fayda arasında müvafiq balansın təmin edilməsi və Bankın maliyyə fəaliyyətinə mümkün mənfi təsiri azaltmaqdan ibarətdir.

Risklərin idarə edilməsi sistemi. Bankda risklərin idarə edilməsi funksiyasına görə başlıca məsuliyyəti Bankın İdarə Heyəti daşıyır. Bank daxilində risklərin idarə edilməsi funksiyası maliyyə riskləri (kredit, bazar və likvidlik riskləri) və əməliyyat riskləri ilə əlaqədar həyata keçirilir. Maliyyə risklərinə bazar riski (o cümlədən xarici valyuta, faiz dərəcəsi və digər qiymət riskləri), kredit riski və likvidlik riski daxildir. İdarə Heyətinin maliyyə risklərinin idarə edilməsi funksiyasının əsas məqsədi risk limitlərinin müəyyən edilməsi və bu limitlərə riayət edilməsidir. İdarə Heyəti həmçinin, risk və fayda arasında müvafiq balansın təmin edilməsi və Bankın maliyyə fəaliyyətinə mümkün mənfi təsiri azaltmaqdan ibarətdir. Əməliyyat və hüquqi risklərin idarə edilməsində məqsəd, bu risklərin azaldılması üçün nəzərdə tutulan daxili qayda və prosedurlara müvafiq qaydada riayət edilməsini təmin etməkdən ibarətdir.

Bankda risklərin idarə edilməsi metodologiyası, qaydaları və qiymətləndirmə prosedurlarının məqsədi Bankın üzləşdiyi risklərin müəyyənləşdirilməsi, təhlil edilməsi, azaldılması və idarə edilməsindən ibarətdir. Bu, risk səviyyəsi üzrə müvafiq limitlərin və nəzarət mexanizmlərinin yaradılması, eləcə də davamlı qaydada risk səviyyələrinin monitorinqi və limitlər və prosedurlara riayət edilməsi vasitəsilə yerinə yetirilir. Risklərin idarə edilməsi qayda və prosedurları Bankda "qabaqcıl təcrübənin" tətbiq edilməsi məqsədilə bazar şərtləri, yeni təklif olunan məhsul və xidmətlərdə baş verən dəyişiklikləri əks etdirmək üçün müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Risklərin idarə edilməsi strukturu. Risklərin qiymətləndirilməsi, təsdiqlənməsi və monitorinqi ilə bağlı riskləri idarəetmə qayda və prosedurları Bankın bir sıra ixtisaslaşmış bölmələri, o cümlədən Azərbaycan qanunvericiliyinin tələblərinə, Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının təlimatlarına və qabaqcıl təcrübəyə riayət edən komitələr və departamentlər tərəfindən həyata keçirilir.

Müşahidə Şurası risklərin idarə edilməsi strukturuna nəzarətə görə ümumi məsuliyyət daşıyır. Buraya əsas risklərin idarə edilməsi, risklərin idarə edilməsi qaydaları, eləcə də bəzi əsas risk limitlərinin, o cümlədən iri kredit riskləri, iqtisadi və sənaye sektoru üzrə risk limitlərinin nəzərdən keçirilməsi və təsdiqlənməsi daxildir. Müşahidə Şurası, həmçinin risklərə nəzarət üzrə müəyyən səlahiyyətləri İdarə Heyəti, Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsi, Kredit Komitəsi və Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsinə ("APIK") həvalə edir.

Risklərin idarə edilməsi strukturunun ümumi vəzifə və səlahiyyətləri aşağıda göstərilir:

Risk	Qərar verən orqan	İcra edən orqan
Risklərin idarə edilməsinə dair qayda və prosedurların hazırlanması	İdarə Heyəti səviyyəsində Risklərin İdarə Edilməsi Komitəsi	
Bazar və likvidlik riski	APIK	Xəzinədarlıq
Kredit, ölkə və cəmləşmə riski	Risk Komitəsi	Kredit Departamenti
Əməliyyat riskləri	İdarə Heyəti	Bankın Departamentləri
Strateji və təşkilati risk	Müşahidə Şurası	İdarə Heyəti

Kredit riski. Maliyyə aləti üzrə əməliyyat aparan bir tərəf öz öhdəliyini yerinə yetirməməsi nəticəsində digər tərəfə maliyyə zərəri vurduqda, Bank kredit riskinə məruz qalır. Kredit riski Bankın qarşı tərəflərlə həyata keçirdiyi kredit və digər əməliyyatlar nəticəsində ortaya çıxır ki, bu da maliyyə aktivlərinin yaranmasına, o cümlədən borcalanın və ya qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməsinə gətirib çıxarır.

Bankın məruz qaldığı kredit riskinin maksimal səviyyəsi maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda maliyyə aktivlərinin balans dəyərində əks olunur. Kredit şəklində verilən zəmanət və öhdəliklər üçün maksimal kredit riski öhdəliyin məbləğinə bərabərdir. 27 sayılı Qeydə baxın. Kredit riski girov təminatı və kreditin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması üçün 8 sayılı Qeyddə göstərilən digər tədbirlər vasitəsilə azaldılır.

Əsas kredit risklərinin idarə edilməsi metodları Bankın qəbul etdiyi Kredit Siyasətində qeyd olunur. Bu, əvvəlcədən müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsasən (sahə, müddət, əlaqəli tərəflər, region və s.) limitlərin təyin edilməsi və kredit portfelinin diversifikasiyasını əhatə edir. Kreditlər, həmçinin başlanğıcda və müddətin sonuna qədər "ən yaxşı praktika reytingi" əsasında təyin edilmiş risk dərəcələrinə görə təsnifləşdirilir. Bu vasitələr həmçinin potensial itkilər üçün münasib ehtiyatların yaradılmasında da istifadə ediləcək. Kredit əməliyyatları ilə bağlı Mərkəzi Bank tərəfindən müəyyənləşdirilən bütün məhdudiyət və normativlər Bankın Kredit Siyasətində nəzərə alınır.

Bundan əlavə, Bank məruz qaldığı kredit riskinə bir borcalan və ya borcalanlar qrupu, eləcə də coğrafi və ya fəaliyyət seqmentləri üzrə limitlər müəyyən etməklə nəzarət edir. Kredit riski səviyyəsinin məhsul, borcalan və sənaye sahələri üzrə limitləri müntəzəm olaraq İdarə Heyəti tərəfindən təsdiqlənir. Bu cür risklərə gündəlik nəzarət olunur və onlar mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir.

Hüquqi şəxslər, fiziki şəxslər və maliyyə təşkilatları üçün kredit risklərinin təsdiqlənməsi üzrə ümumi struktur aşağıdakı kimidir:

25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Təminatlı kreditlər üzrə:

- Müşahidə Şurası məcmu kapitalın 3%-dən 20%-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır;
- Kredit Komitəsi məcmu kapitalın 3%-dək olan kredit limitlərini təhlil edərək təsdiqləyir və müntəzəm olaraq yığışır.

Müştəri münasibətləri üzrə müvafiq kredit işçiləri tərəfindən yaradılmış kredit ərizələri kredit limitinin təsdiqlənməsi üçün müvafiq kredit komitəsinə təqdim edilir. Kredit riski həmçinin hüquqi və fiziki şəxslərin təminat və zəmanətlərini almaqla idarə olunur.

Bank, kredit riskinin monitorinqi üçün rəsmiləşdirilmiş daxili kredit reytinglərindən istifadə edir. Bankın kredit departamenti kredit qalıqlarının ödəmə müddətləri üzrə təhlil aparır və vaxtı keçmiş kreditlərə xüsusi nəzarət edir. Bununla əlaqədar olaraq, rəhbərlik 8 və 9 sayılı Qeydlərdə göstəriləyi kimi kreditlərin ödəmə müddətləri və kredit riski haqqında məlumatları təqdim edir.

Balansdankənar maliyyə alətləri üzrə kredit riski həmin maliyyə aləti üzrə əməliyyatların digər iştirakçısı tərəfindən müqavilə üzrə öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi nəticəsində zərərin yaranması ehtimalı kimi müəyyən edilir. Bank şərti öhdəlikləri və balans üzrə maliyyə alətləri ilə əlaqədar əməliyyatların təsdiqlənməsi prosedurları, riskləri məhdudlaşdıran limitlərdən istifadə və monitorinq prosedurlarına əsaslanan eyni kredit siyasətini tətbiq edir.

Bazar riski. Bank bazardakı ümumi və spesifik dəyişikliklərə məruz qalan (a) valyuta, (b) faiz dərəcəsi və (c) pay alətləri üzrə açıq mövqələr ilə əlaqədar bazar risklərinə məruz qalır. Rəhbərlik qəbul edilə bilən risklərin səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir. Buna baxmayaraq, bu cür yanaşmadan istifadə edilməsi bazarda daha əhəmiyyətli dəyişikliklərin baş verdiyi halda, müəyyən edilmiş limitlərdən artıq zərərlərin yaranmasının qarşısını almır.

Xarici valyuta riski. Bank yerli/xarici valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin onun maliyyə vəziyyətinə təsiri ilə əlaqədar xarici valyuta riskinə məruz qalır. Xarici valyuta riski valyuta məzənnələrindəki dəyişikliklərin Bankın mənfəətinə və ya maliyyə alətləri üzrə portfelin dəyərinə təsir göstərdiyi zaman yaranan riskdir.

Bank aktiv və öhdəliklərini valyutalar üzrə uyğunlaşdırmaq üçün bütün səylərindən istifadə edir. Bankın məruz qaldığı xarici valyuta riski həmçinin Mərkəzi Bankın normativ tələblərinə uyğun olaraq tənzimlənir. Bu normativlərə əsasən Bankın hər hansı bir xarici valyuta üzrə açıq valyuta mövqeyi Bankın məcmu kapitalının 10%-dən, bütün xarici valyutalar üzrə isə 20%-dən artıq olmamalıdır.

Rəhbərlik xarici valyuta riski ilə bağlı hər bir valyuta üzrə və ümumilikdə risklərin səviyyəsi ilə əlaqədar günün sonuna, həmçinin bir gün ərzində limitlər müəyyən edir və bu limitlərə gündəlik nəzarət edir.

Hesabat dövrünün sonuna Bankın məruz qaldığı valyuta riski üzrə ümumi təhlil aşağıdakı cədvəldə əks olunur:

	31 dekabr 2012			31 dekabr 2011		
	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe	Pul maliyyə aktivləri	Pul maliyyə öhdəlikləri	Xalis mövqe
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
AZN	198,769	142,977	55,792	163,602	114,791	48,811
ABŞ dolları	258,607	262,156	(3,549)	175,677	175,674	3
Avro	8,063	9,138	(1,075)	6,557	3,773	2,784
Digər	716	48	668	421	-	421
Cəmi	466,155	414,319	51,836	346,257	294,238	52,019

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

Bütün digər dəyişənlərin sabit qalması şərtilə, hesabat dövrünün sonuna tətbiq edilən valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin mənfəət və ya zərəre təsiri aşağıdakı cədvəldə əks etdirilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
	Mənfəət və ya zərəre təsir	Mənfəət və ya zərəre təsir
ABŞ dollarının 10% möhkəmlənməsi	(355)	-
ABŞ dollarının 10% zəifləməsi	355	-
Avronun 10% möhkəmlənməsi	(108)	279
Avronun 10% zəifləməsi	108	(279)

31 dekabr 2012-ci və 31 dekabr 2011-ci il tarixlərinə satıla bilən bütün investisiya qiymətli kağızları AZN ilə ifadə olunduğuna görə valyuta məzənnələrindəki mümkün dəyişikliklərin Bankın kapitalına hər hansı təsiri gözənilməzdir.

Risk yalnız Bankın əməliyyat valyutasından fərqli valyutalarda ifadə olunan pul qalıqları üçün hesablanmışdır.

Faiz dərəcəsi riski. Bank bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsinin onun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin hərəkətinə təsiri ilə əlaqədar riskə məruz qalır. Bu cür dəyişikliklər nəticəsində faiz marjaları arta bilər, lakin faiz dərəcələri üzrə gözənilməyən dəyişikliklər baş verdiyi təqdirdə faiz marjaları həmçinin azala və ya zərərin yaranmasına səbəb ola bilər. Rəhbərlik faiz dərəcələrinin dəyişməsinin qəbul edilə bilən səviyyəsi üzrə limitlər müəyyən edir və bu limitlərə hər gün nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəldə Bankın məruz qaldığı faiz dərəcəsi riski üzrə ümumi təhlil əks olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın cəmi maliyyə aktiv və öhdəlikləri müqavilə üzrə faiz dərəcələrinin dəyişməsi tarixlərinə və ya ödəmə tarixlərinə görə (bunlardan hansı daha tez olarsa) təsnifləşdirilir.

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Tələb ediləndək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1 ildən çox	Cəmi
31 dekabr 2012					
Cəmi maliyyə aktivləri	76,459	121,592	111,382	156,722	466,155
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	64,327	120,785	90,769	138,438	414,319
31 dekabr 2012-ci il tarixinə faiz dərəcələrinə həssaslıq üzrə xalis çatışmazlıq	12,132	807	20,613	18,284	51,836
31 dekabr 2011					
Cəmi maliyyə aktivləri	67,597	102,680	87,026	88,954	346,257
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	45,305	68,144	82,251	98,538	294,238
31 dekabr 2011-ci il tarixinə faiz dərəcələrinə həssaslıq üzrə xalis çatışmazlıq	22,292	34,536	4,775	(9,584)	52,019

Dəyişkən faiz dərəcələrindəki dəyişiklik Bankın maliyyə nəticələrinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmir.

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

Coğrafi risk konsentrasiyası. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyasının təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	26,846	22,610	1,263	50,719
Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar	9,376	-	-	9,376
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	-	-	1,306	1,306
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	403,988	-	-	403,988
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	40	-	-	40
Sair maliyyə aktivləri	140	385	201	726
Cəmi maliyyə aktivləri	440,390	22,995	2,770	466,155
Öhdəliklər				
Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər	-	7,867	-	7,867
Müştəri hesabları	168,694	-	-	168,694
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	-	210,416	12,094	222,510
Sair maliyyə öhdəlikləri	6,735	346	97	7,178
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	8,070	-	8,070
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	175,429	226,699	12,191	414,319
Xalis mövqe	264,961	(203,704)	(9,421)	51,836
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	2,934	-	-	2,934

25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2011-ci il tarixinə Bankın maliyyə aktiv və öhdəliklərinin coğrafi konsentrasiyasının təhlili aşağıda göstərilir:

	Azərbaycan	İƏİT-yə üzv olan ölkələr	İƏİT-yə üzv olmayan ölkələr	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
Aktivlər				
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	20,136	11,444	835	32,415
Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar	6,253	-	-	6,253
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	-	-	2,364	2,364
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar	291,700	-	-	291,700
Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları	8,040	-	-	8,040
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	5,004	-	-	5,004
Sair maliyyə aktivləri	-	351	130	481
Cəmi maliyyə aktivləri	331,133	11,795	3,329	346,257
Öhdəliklər				
Müştəri hesabları	146,920	-	-	146,920
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	-	126,330	12,288	138,618
Sair maliyyə öhdəlikləri	390	219	17	626
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	8,074	-	8,074
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	147,310	134,623	12,305	294,238
Xalis mövqe	183,823	(122,828)	(8,976)	52,019
Kreditlərlə bağlı öhdəliklər	1,508	-	-	1,508

Aktivlər, öhdəliklər və kreditlərlə bağlı öhdəliklər adətən qarşı tərəfin fəaliyyət göstərdiyi ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir. Azərbaycanlı qarşı tərəflərin ofşor şirkətləri ilə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar həmin qarşı tərəflər ilə qalıqlar kimi "Azərbaycan Respublikası" sütununda göstərilir. Nağd pul, mülkiyyət və avadanlıqlar fiziki olaraq saxlanıldığı ölkə üzrə təsnifləşdirilmişdir.

Likvidlik riski. Likvidlik riski maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddəti başa çatan zaman öhdəlikləri icra etmək üçün kifayət qədər maliyyə vəsaiti mövcud olmadıqda, müəssisənin çətinliklərlə üzləşəcəyi riskdir. Bank overnəyət depozitləri, müştəri hesabları, ödəmə müddəti başa çatan depozitlər və kreditlərlə bağlı gündəlik ödənişlər etmək riski ilə üzləşir. Bank yuxarıda qeyd olunan bütün öhdəliklərin eyni zamanda yerinə yetirilməsi üçün adətən kifayət qədər pul vəsaiti saxlamır, belə ki, təcrübəyə əsasən həmin öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün pul vəsaitlərinin lazımi səviyyəsini kifayət qədər dəqiqliklə proqnozlaşdırmaq olar.

Gündəlik likvidlik Aktiv və Passivlərin İdarə Edilməsi Komitəsi tərəfindən təyin edilmiş və İdarə Heyəti tərəfindən nəzarət edilən təfərrüatlı cədvəl əsasında Xəzinədarlıq departamenti tərəfindən təmin edilir. Bank izafi likvidliyin maliyyəni optimallaşdırarkən aktivlərdəki artımı ödəmək məqsədi ilə kifayət qədər pul vəsaiti və ya onların ekvivalentlərinin mövcud olmasına, öhdəliklərdəki azalmaya və digər qanuni tələblərin yerinə yetirilməsinə xüsusi diqqət yetirərək gündəlik likvidlik riskinə nəzarət edir və hesabat verir.

25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Likvidlik risklərinin idarə edilməsi məqsədilə, Bank aktiv və öhdəliklərin idarə edilməsi prosesi çərçivəsində müştərilərin və bankların əməliyyatları üzrə gözlənilən gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə gündəlik nəzarət edir. Bank, həmçinin Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi minimal likvidlik tələblərinə riayət etməlidir. Bank əsasən səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlərdən, eləcə də hüquqi və fiziki şəxslərdən cəlb edilmiş depozitlərdən ibarət olan davamlı maliyyələşdirmə bazasının saxlanmasına çalışır. Bank, həmçinin likvidlik üzrə gözlənilməyən tələblərin tez bir zamanda və asanlıqla yerinə yetirilməsi üçün likvid aktivlərin diversifikasiya edilmiş portfəllərinə sərmayə yatırır.

Bankda likvidliyin idarə edilməsi aşağıdakı tədbirlərin həyata keçirilməsini tələb edir: öhdəliklərin ödəmə müddəti başa çatan zaman onların yerinə yetirilməsi üçün zəruri olan likvid aktivlər üzrə təhlilin aparılması; müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrindən istifadənin təmin edilməsi; maliyyələşdirmə ilə bağlı problemlərin yaranacağı təqdirdə planların mövcud olması və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan balans üzrə likvidlik əmsallarına riayət edilməsinə nəzarət edilməsi. Bank ani likvidlik əmsalını Mərkəzi Bankın tələblərinə uyğun olaraq hər ay hesablayır. Həmin əmsal yüksək likvidli aktivlərin tələb edildikdə ödənilən öhdəliklərə nisbəti kimi hesablanır. Mərkəzi Bankın normativi 30% olduğu halda, 31 dekabr 2012-ci il tarixinə bu əmsal 82% təşkil etmişdir.

Bankın Xəzinədarlıq Departamenti maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə likvidlik profilinə dair məlumat əldə edir. Bundan sonra, Xəzinədarlıq Departamenti Bankda kifayət qədər likvidliyin təmin edilməsi məqsədilə, əsasən satış üçün nəzərdə tutulan qısamüddətli likvid qiymətli kağızlardan, banklardakı depozitlərdən və digər banklararası kreditlərdən ibarət olan qısamüddətli likvid aktivlər üzrə portfelin adekvatlığını təmin edir.

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2012-ci il tarixinə aktiv və öhdəliklər müqavilə üzrə ödəmə müddətlərinə görə təsnifləşdirilir. Cədvəldə göstərilən məbləğlər müqavilə üzrə diskont edilməmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini, o cümlədən kreditlərin verilməsi üzrə ümumi öhdəliklərə görə mübadilə edilməli məbləğləri əks etdirir. Bu cür diskont edilməmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlərdən fərqlənir, belə ki, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdakı məbləğlər diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətinə əsaslanır.

Ödəniləcək məbləğ sabit olmadıqda, cədvəldə göstərilən məbləğlər hesabat dövrünün sonuna mövcud olan şərtlərə əsasən müəyyən edilir. Valyuta ödənişləri hesabat dövrünün sonuna mövcud olan spot məzənnəsindən istifadə etməklə çevrilir.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Öhdəliklər						
Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər	7,867	-	-	-	-	7,867
Müştəri hesabları	49,434	38,188	65,823	19,177	-	172,622
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	-	18,917	36,326	195,711	-	250,954
Sair maliyyə öhdəlikləri	7,178	-	-	-	-	7,178
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	-	-	8,967	-	8,967
Maliyyə zəmanətləri	4	118	2,812	-	-	2,934
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	64,483	57,223	104,961	223,855	-	450,522

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə maliyyə öhdəliklərinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıda göstərilir:

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
Öhdəliklər						
Müştəri hesabları	44,825	36,222	50,733	18,146	-	149,926
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	-	29,374	37,361	89,106	-	155,841
Sair maliyyə öhdəlikləri	626	-	-	-	-	626
Subordinasiyalı borc öhdəlikləri	-	449	449	10,765	-	11,663
Maliyyə zəmanətləri	-	-	1,508	-	-	1,508
Maliyyə öhdəlikləri üzrə cəmi potensial gələcək ödənişlər	45,451	66,045	90,051	118,017	-	319,564

Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə likvidlik tələbləri yuxarıdakı ödəmə müddətləri üzrə təhlildə göstərilən müvafiq öhdəliklərin məbləğindən çox aşağıdır. Belə ki, Bank adətən müqavilələrə əsasən vəsaitlərin üçüncü şəxslər tərəfindən tələb edilməsini proqnozlaşdırır. Yuxarıdakı cədvəldə göstərilən kreditlərin verilməsi üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan öhdəliklərin ümumi məbləği gələcəkdə ödənilməsi tələb olunan nağd vəsaitləri mütləq şəkildə əks etdirmir. Belə ki, bu cür öhdəliklərin əksər hissəsi onların ödəmə müddətlərinin başa çatmasından əvvəl ləğv oluna bilər.

Bank, likvidliyin idarə edilməsi üçün yuxarıda göstərilən diskontlaşdırmanı nəzərə almadan öhdəliklərin ödəmə müddətləri üzrə yuxarıda göstərilən təhlildən istifadə etmir. Bunun əvəzində, Bank aşağıda göstəriləni kimi gözlənilən ödəmə müddətlərinə və likvidlik çatışmazlığına nəzarət edir:

	Tələb edilənədək və 1 aydan az	1-6 ay ərzində	6-12 ay ərzində	1-5 il ərzində	5 ildən çox	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>						
31 dekabr 2012						
Maliyyə aktivləri	76,459	121,592	111,382	142,119	14,603	466,155
Maliyyə öhdəlikləri	64,328	56,804	96,799	196,388	-	414,319
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik çatışmazlığı	12,131	64,788	14,583	(54,269)	14,603	51,836
31 dekabr 2011						
Maliyyə aktivləri	67,597	102,680	87,026	81,736	7,218	346,257
Maliyyə öhdəlikləri	45,305	65,024	83,206	100,703	-	294,238
Gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsasən xalis likvidlik çatışmazlığı	22,292	37,656	3,820	(18,967)	7,218	52,019

Yuxarıda göstərilən cədvəl gözlənilən ödəmə müddətlərinə əsaslanır. Rəhbərlik tərəfindən aparılan ticarət üçün qiymətli kağızlar portfelinin likvidlik təhlillərinə əsasən bu qiymətli kağızlar "tələb edilənədək və 1 aydan az" kateqoriyasına təsnifləşdirilmişdir.

25 Maliyyə Risklərinin İdarə Edilməsi (davamı)

Bankın rəhbərliyinin fikrincə aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və/və ya nəzarət olunan uyğunsuzluğu Bankın idarə olunması üçün əsas amillərdir. Ümumiyyətlə, banklarda bu göstəricilərə tam uyğunluq təmin edilmir. Belə ki, əməliyyatlar çox zaman qeyri-müəyyən müddətə aparılır və fərqli xarakterli daşır. Bu göstəricilər üzrə uyğunsuzluq potensial olaraq gəlirliliyi artırır, lakin eyni zamanda zərərin baş vermə riskini yüksəldə bilər. Aktiv və öhdəliklərin ödəmə müddətləri, eləcə də ödəmə müddətləri tamamlandıqdan sonra faiz hesablanan öhdəliklərin münasib dəyərle əvəz edilməsi imkanı, Bankın likvidliyinin və faiz dərəcələri və mübadilə məzənnələrinin dəyişəcəyi halda onun risklərinin qiymətləndirilməsi üçün əsas amillər hesab olunur.

Rəhbərlik hesab edir ki, müştəri hesablarının böyük hissəsinin "tələb edilənədək" statusuna malik olmasına baxmayaraq, həmin vəsaitlərin əmanətçilərin sayına və növünə görə diversifikasiyası, eləcə də Bankın keçmiş təcrübəsi göstərir ki, bu cür vəsaitlər Bankın fəaliyyəti üçün uzunmüddətli və sabit maliyyə mənbəyi yaradır.

26 Kapitalın İdarə Edilməsi

Bankın kapitalının idarə olunmasında məqsəd (i) Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının kapitalın məbləği ilə bağlı müəyyən etdiyi tələblərə riayət edilməsini və (ii) Bankın fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin təmin etməkdir. Mərkəzi Bankın müəyyən etdiyi kapital adekvatlığı əmsallarına riayət edilməsinə Maliyyə Direktoru tərəfindən baxılmış və təsdiqlənmiş müvafiq hesablamalardan ibarət aylıq hesabatlar vasitəsilə nəzarət edilir. Kapitalın idarə olunmasının digər məqsədləri hər il qiymətləndirilir.

Mərkəzi Bankın kapitalın məbləği ilə bağlı mövcud tələblərinə görə banklar: (a) məcmu kapitalın minimum məbləğini 10,000 min AZN həcmində saxlamalı; (b) məcmu kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("məcmu kapitalın adekvatlıq əmsalı") minimum 12% və (c) 1-ci dərəcəli kapitalın risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlərə nisbətini ("1-ci dərəcəli kapitalın adekvatlıq əmsalı") minimum 6% və ya yuxarı saxlanılmasını təmin etməlidir. Bankın məcmu kapitalı Mərkəzi Bankın təlimatlarına uyğun hazırlanmış hesablara əsasən hesablanır və aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
Mərkəzi Bankın normativləri əsasında hesablanmış xalis aktivlər	85,323	68,055
İnvestisiyalar çıxılmaqla	(40)	(40)
Qeyri-maddi aktivlər çıxılmaqla	(7,885)	(4,115)
İl üzrə yerli standartlara uyğun mənfəəti üstə gəlməklə	15,840	17,532
Dəyersizləşmə üzrə ümumi ehtiyatı üstə gəlməklə	5,679	4,045
Subordinasiyalı borc öhdəliyini üstə gəlməklə	3,206	4,819
Cəmi məcmu kapital	102,123	90,296
Cəmi kapitalın adekvatlıq əmsalı	22.48%	27.71%

Bank 31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il ərzində kapitalın məbləği ilə bağlı bütün kənar qurumların tələblərinə riayət etmişdir.

27 Şərti Öhdəliklər

Məhkəmə prosedurları. Vaxtaşırı olaraq və adi fəaliyyət gedişində Banka qarşı irəli sürülə biləcək iddialarla əlaqədar, Bankın rəhbərliyi öz təxminlərinə və daxili peşəkarların məsləhətlərinə əsasən hesab edir ki, bu iddialarla bağlı heç bir əhəmiyyətli zərər baş verməyəcəkdir və müvafiq olaraq hazırkı maliyyə hesabatlarında zərərlərin ödənilməsi üçün hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Vergi qanunvericiliyi. Azərbaycan Respublikasının vergi, valyuta və gömrük qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez baş verə bilən dəyişikliklərə məruz qalır. Bankın əməliyyatlarına və fəaliyyətinə tətbiq edilən bu cür qanunvericiliyə dair rəhbərliyin şərtlərinə müvafiq vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər. Bunun nəticəsində, Banka qarşı böyük məbləğdə əlavə vergilər, cərimələr və faizlər hesablanıla bilər. Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə uyğun olaraq, vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicisinin son üç təqvim ilindən çox olmayan fəaliyyəti yoxlanıla bilər. Qanunvericiliklə müəyyən olunmuş xüsusi hallarda yoxlama daha artıq dövrləri əhatə edə bilər.

Bankın rəhbərliyi hesab edir ki, onun tərəfindən müvafiq qanunvericiliyin şərti düzgündür və vergi, xarici valyuta və gömrüklə bağlı Bankın mövqeləri qorunacaqdır. Müvafiq olaraq, 31 dekabr 2012-ci il tarixinə potensial vergi öhdəlikləri üzrə hər hansı ehtiyat yaradılmamışdır.

Əməliyyat lizinqi ilə bağlı öhdəliklər. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bankın ləğv oluna bilməyən lizinq müqavilələri üzrə öhdəlikləri olmamışdır.

Xüsusi şərtlərə riayət olunması. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə və həmin tarixdə tamamlanan il ərzində Bankın riayət etməli olduğu xüsusi şərtlər mövcud olmuşdur. Bank, borc vəsaitləri üzrə müqavilələrdə nəzərdə tutulan xüsusi şərtlərə riayət etmək məcburiyyətindədir. Bu cür xüsusi şərtlərə əməl edilməməsi Bank üçün mənfi nəticələrə, o cümlədən borc vəsaitləri ilə əlaqədar xərclərin artmasına və defolt halının elan edilməsinə gətirib çıxara bilər. 31 dekabr 2012-ci il tarixinə Bank beynəlxalq maliyyə institutları və yerli tənzimləyici orqanlar tərəfindən tətbiq edilmiş bütün xüsusi şərtlərə riayət etmişdir.

Kreditlərlə bağlı öhdəliklər. Bu maliyyə alətlərinin əsas məqsədi lazım olduqda müştərilərə maliyyə vəsaitlərinin təqdim edilməsini təmin etməkdir. Müştərinin üçüncü tərəflər qarşısında öz öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi halda, Bankın ödənişlər aparması ilə bağlı mütləq öhdəlikləri əks etdirən zəmanətlər və zəmanət akkreditivləri kreditlərlə eyni kredit risk daşıyır. Müəyyən şərtlər çərçivəsində müştərilər adından nəzərdə tutulan məbləğlərdə ödənişlərin həyata keçirilməsi üzrə Bankın yazılı öhdəliklərini əks etdirən sənədli və kommersiya akkreditivlərinə müvafiq mal təchizatı və ya nağd pul depozitləri formasında təminat alınır. Həmin sənədli və kommersiya akkreditivləri birbaşa kreditləşdirmə ilə müqayisədə az risk daşıyır.

Kreditlərin təqdim edilməsi üzrə öhdəliklərə kreditlər, zəmanətlər və ya akkreditivlər formasında kreditlərin verilməsi üçün rəhbərlik tərəfindən təsdiqlənməmiş məbləğlərin istifadə edilməyən hissəsi daxildir. Kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklər ilə əlaqədar, Bank potensial olaraq istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğinə bərabər məbləğdə zərərin yaranması riskinə məruz qalır. Lakin, kreditlərin verilməsi üzrə öhdəliklərin böyük hissəsi müştərilərin ödəmə qabiliyyəti ilə bağlı müəyyən tələblərə əməl etməsindən asılı olduğuna görə, ehtimal edilən zərərlərin məbləği istifadə edilməmiş öhdəliklərin ümumi məbləğindən azdır. Adətən uzunmüddətli öhdəliklər qısamüddətli öhdəliklər ilə müqayisədə daha yüksək kredit riskinə malik olduğu üçün, Bank kreditlərlə bağlı öhdəliklərin ödəmə müddətinə qədər qalan müddətə nəzarət edir. Kreditlərlə bağlı öhdəliklər və onların ədalətli dəyərləri aşağıdakı kimi olmuşdur:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012	31 dekabr 2011
İstifadə edilməmiş kredit xətləri	2,567	832
Təqdim edilmiş zəmanətlər	367	676
Cəmi kreditlərlə bağlı öhdəliklər və kredit xətləri	2,934	1,508

31 dekabr 2012-ci il tarixinə kreditlərlə bağlı öhdəliklər Azərbaycan Manatı ilə ifadə olunmuşdur.

28 Maliyyə Alətlərinin Ədalətli Dəyəri**(a) Amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri.**

31 dekabr 2012-ci il tarixinə amortizasiya edilmiş dəyerdə qeydə alınan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri təxminən onların balans dəyərinə bərabərdir.

Ədalətli dəyər məcburi satış və ya ləğvetmə halları istisna olmaqla, maraqlı tərəflər arasında cari əməliyyat zamanı maliyyə alətinin mübadilə edilə bildiyi məbləği əks etdirir və ən yaxşı olaraq aktiv bazar qiyməti ilə təsdiqlənir. Bazar qiymətləri mövcud olmadıqda, Bank qiymətləndirmə üsullarından istifadə etmişdir. Bəzi qiymətləndirmə üsulları tətbiq edildiyi zaman müşahidə edilə bilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan fərziyyələr tələb edilmişdir.

Fəal bazar qiyməti olmayan sabit faizli maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri analogi kredit riskinə və ödəmə müddətinə malik yeni alətlər üçün mövcud faiz dərəcələrini tətbiq etməklə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti metoduna əsaslanır.

29 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi

BMS 39, *Maliyyə Alətləri: Tanınması və Qiymətləndirilməsi* Standartına uyğun olaraq Bank maliyyə aktivlərini aşağıdakı kateqoriyalara təsnifləşdirir: (a) kreditlər və debitor borcları; (b) satıla bilən maliyyə aktivləri; (c) ödəniş tarixinədək saxlanılan maliyyə aktivləri və (d) mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri ("MZHƏD"). "Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə əks etdirilən maliyyə aktivləri" kateqoriyası iki alt-kateqoriyaya bölünür: (i) ilkin tanınma zamanı bu kateqoriyaya aid edilmiş aktivlər və (ii) ticarət üçün maliyyə aktivləri.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları (kapitalda qeyd olunmuşdur)	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
AKTİVLƏR			
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>	50,719	-	50,719
<i>Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar</i>	9,376	-	9,376
<i>Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları</i>	-	40	40
<i>Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli</i>	-	-	-
<i>Digər banklardan alınacaq vəsaitlər</i>			
- Digər banklardakı qısamüddətli yerləşdirmələr	1,306	-	1,306
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar</i>			
- Mikro kreditlər	184,587	-	184,587
- KOS kreditləri	171,363	-	171,363
- Peşəkar şəxslərə verilmiş parakəndə kreditlər	40,943	-	40,943
- İşçilərə verilmiş kreditlər	7,095	-	7,095
<i>Sair maliyyə aktivləri</i>	726	-	726
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	466,115	40	466,155
QEYRİ-MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	49,114	-	49,114
CƏMİ AKTİVLƏR	515,229	40	515,269

29 Maliyyə Alətlərinin Qiymətləndirmə Kateqoriyaları üzrə Təqdim Edilməsi (davamı)

31 dekabr 2011-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin növləri ilə yuxarıda qeyd edilən qiymətləndirmə kateqoriyalarının üzləşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə göstərilir:

	Kreditlər və debitor borcları	Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları (kapitalda qeyd olunmuşdur)	Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları	Cəmi
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>				
AKTİVLƏR				
<i>Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri</i>	32,415	-	-	32,415
<i>Mərkəzi Bankda saxlanılan məcburi ehtiyatlar</i>	6,253	-	-	6,253
<i>Satıla bilən investisiya qiymətli kağızları</i>	-	8,040	-	8,040
<i>Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qiymətli kağızları</i>	-	-	5,004	5,004
<i>Digər banklardan alınacaq vəsaitlər</i>	-	-	-	-
- Digər banklardakı qısamüddətli yerləşdirmələr	2,364	-	-	2,364
<i>Müştərilərə verilmiş kreditlər və avanslar</i>				
- Mikro kreditlər	141,455	-	-	141,455
- KOS kreditləri	119,262	-	-	119,262
- Peşəkar şəxslərə verilmiş parakəndə	24,764	-	-	24,764
- İşçilərə verilmiş kreditlər	6,219	-	-	6,219
<i>Sair maliyyə aktivləri</i>	481	-	-	481
CƏMİ MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	333,213	8,040	5,004	346,257
QEYRİ-MALİYYƏ AKTİVLƏRİ	37,308	-	-	37,308
CƏMİ AKTİVLƏR	370,521	8,040	5,004	383,565

30 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar

Tərəflər o zaman əlaqəli hesab olunur ki, onlar bir və ya bir neçə qrupun nəzarəti altında olsun və ya onlardan biri digərinə nəzarət edə bilsin və yaxud maliyyə-təsərrüfat fəaliyyəti ilə bağlı qərar qəbul edərkən digər tərəfə əhəmiyyətli təsir göstərə bilsin. Əlaqəli tərəflər ilə hər hansı mümkün münasibətlər nəzərdən keçirilərkən həmin münasibətlərin mahiyyətinin onların hüquqi formasından üstünlüyü prinsipi tətbiq olunur.

31 dekabr 2012-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Baş rəhbərlik
<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>			
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ümumi məbləği	-	-	185
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	-	1,306	-
Səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditlər	7,867	-	-
Cari hesablar	-	-	126
Müddətli depozitlər	-	-	80
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	70,458	23,458	-

AccessBank QSC**31 dekabr 2012-ci il tarixinə Maliyyə Hesabatları üzrə Qeydlər****30 Əlaqəli Tərəflərlə Əməliyyatlar (davamı)**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatlar üzrə qalıqlar aşağıdakı kimidir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Baş rəhbərlik
Müştərilərə verilmiş kreditlər və avansların ümumi məbləği	-	-	336
Digər banklardan alınacaq vəsaitlər	-	2,364	-
Cari hesablar	-	-	34
Müddətli depozitlər	-	-	757
Borc götürülmüş digər vəsaitlər	28,789	5,901	-

31 dekabr 2012-ci il tarixində tamamlanan il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Baş rəhbərlik
Faiz gəlirləri	-	67	18
Faiz xərcləri	2,841	705	6
İdarəetmə və proqram təminatının dəstəklənməsi ilə bağlı ödənişlər	1,470	-	-

31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və xərclər aşağıda göstərilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	Səhmdarlar	Ümumi nəzarətdə olan müəssisələr	Baş rəhbərlik
Faiz gəlirləri	-	-	44
Faiz xərcləri	3,278	2	86
İdarəetmə və proqram təminatının dəstəklənməsi ilə bağlı ödənişlər	1,316	-	-

Rəhbər işçilərə (İdarə Heyətinin üzvlərinə) ödənişlər haqqında məlumat aşağıda təqdim edilir:

<i>Min Azərbaycan Manatı ilə</i>	31 dekabr 2012		31 dekabr 2011	
	Xərclər	Hesablanmış öhdəliklər	Xərclər	Hesablanmış öhdəliklər
<i>Qısamüddətli ödənişlər:</i>				
- Əmək haqları və fəaliyyətə görə bonuslar	1,172	333	981	256
Cəmi	1,172	333	981	256

31 Hesabat Dövründən Sonra Baş Vermiş Hadisələr

Bank hesabat tarixindən sonrakı dövr ərzində 6,352 min AZN məbləğində əsas borc və 2,314 min AZN məbləğində hesablanmış faizləri ödəməklə, ümumilikdə 8,666 min AZN məbləğində borc götürülmüş digər vəsaitləri və səhmdarlardan alınmış qısamüddətli kreditləri geri qaytarmışdır.

31 yanvar 2013-cü il tarixində Bank öz səhmdarları arasında 2012-ci ilin birinci yarısı üzrə mənfəətindən 6,400 min AZN məbləğində dividend paylamışdır.

7 mart 2013-cü il tarixində Bank ilə "Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı" arasında 4,172 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 20 mart 2014-cü il tarixindən başlayaraq 9 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 20 sentyabr 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödəniləcək. Bu kredit üzrə faizlər bazar faiz dərəcələrinə uyğundur.

28 mart 2013-cü il tarixində Bank ilə "Oikocredit, Ecumenical Development Co-operative Society U.A." arasında 10,000 min ABŞ dolları məbləğində kredit sazişi imzalanmışdır. Əsas borc məbləğinin 28 sentyabr 2014-cü il tarixindən başlayaraq 4 bərabər yarımillik hissələrlə ödənilməsi nəzərdə tutulur. Kredit üzrə hesablanmış faizlər 28 sentyabr 2013-cü il tarixindən başlayaraq yarımillik hissələrlə ödəniləcək. Bu kredit üzrə faizlər bazar faiz dərəcələrinə uyğundur.

AccessBank Azərbaycan
Ələvsət Quliyev küç., 137
Bakı, AZ 1000 Azərbaycan
Tel: (994 12) 493 07 26
Faks: (994 12) 493 07 96



Hesabat İngilis dilində də mövcuddur.
Hesabatın hər iki dildə variantı ilə həmçinin
bizim saytımızda tanış ola bilərsiniz.
This report is also available in English.
Both versions are on our website.